

**Předpisy
o advokacii**
(již brzy ve vaší schránce)

držitel prestižního ocenění
Právníký časopis ČR 2011

12 2011

Bulletin advokacie

Komora zahajuje cyklus školení k používání datových schránek • Informace o povinných platbách advokátů na rok 2012 • Vymáhání unijního práva v ČR • K další, a zřejmě poslední, „technické“ novele obchodního zákoníku • Přihlašování pohledávek do insolvence – doma i v zahraničí • Nabídka zvýhodněného pojištění pro advokáty •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ
KOMORA

**K poctě Jana Nepomuka Kaňky
odhalena busta v sídle ČAK**

Čtěte na str. 5.

**VÍTEŽNÉ
PRÁVNICKÉ
FIRMY ROKU
2011 NAJDETE
NA STR. 7-11!**

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohlávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, PhD.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:

ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obraťte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura

IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce zasílejte
na adresu agency@impax.cz, případně volejte
na tel. 606 404 953 nebo na 241 483 141.
Media kit a další informace naleznete
na internetových stránkách www.impax.cz.
Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 16. 12. 2011 v nákladu
14 300 výtisků.

Foto na obálce: Odhalení busty J. N. Kaňky
v sídle ČAK 5. 12. 2011: zleva expředseda ČAK
JUDr. Vladimír Jirousek, ak. sochař Zbyněk
Fojtů, předseda ČAK JUDr. Martin Vychopen
a ústavní soudce JUDr. PhDr. Stanislav Balík –
Jakub Stadler

Tisk: PBTisk s. r. o.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Michal Žižlavský: **Kolik váží slovo?** 3

Aktuality

K počtě J. N. Kaňky odhalena busta Ivana Cihlářová 5

Soutěž Právnická firma roku má za sebou již 4. ročník

Ivana Cihlářová 7

Datové schránky pro advokáty – jak na to 12

Nepřehlédněte! Komora zahajuje cyklus školení k používání

datových schránek 14

Informace ke Galavečeru Právníka roku 2011 16

Informace o povinných platbách advokátů na rok 2012 18

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 22

Vymáhání unijního práva v České republice

Petr Bříza, Michal Bobek 23

K další, a zřejmě poslední, „technické“ novele obchodního

zákoníku Irena Homolová 31

Přihlašování pohledávek do insolvence – doma i v zahraničí

Adam Sigmund 33

Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta v rámci soudního

řízení správního s důrazem na náhradu za DPH z nich Jan Růžička ... 36

Nad drobnou novelou zákona o DPH v souvislosti s konkurzem

Martin Pavliš 39

Z judikatury

Ústavní soud ČR opustil striktní smluvní výklad koncepce

rozhodčího řízení 40

Náležitosti žaloby – její odmítnutí 44

Ustanovený obhájce, pozastavení výkonu advokacie 46

Jednou větou 50

Z odborné literatury

Eva Horzinková, Helena Kučerová: **Zákon o přestupcích**

s komentářem a judikaturou (Filip Rigel) 51

Petra Janků, Pavel Vrcha, Karin Vrchová: **Katastrální**

(a související) judikatura (Daniela Šustrová) 52

Alexander J. Bělohlávek: **Ochrana přímých zahraničních**

investic v energetice (Vladimír Týč) 53

Lenka Matyášová, Marie Emilie Grossová: **Daňový řád**

s komentářem, důvodovou zprávou a judikaturou ve znění

technické novely zák. č. 30/2011 Sb. (Petr Průcha) 54

Milena Horáková: **Česko-německý právní slovník**

(Monika Pauknerová) 55

Daniela Kovářová: **Oko za oko (Ivana Cihlářová)** 56

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Oblakové, dštěte spravedlivého 58

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 59

Z jednání představenstva ČAK icha..... 61

Nabídka zvýhodněného pojištění pro advokáty..... 62

Z Evropy

Zkušenosti z advokátní stáže v Německu Michal Závodský 63

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty
ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 66

Z právnické společnosti

Slavnostní předávání medailí Antonína Randy za rok 2011

Drahomíra Pálenská..... 69

Krst knihy o historii advokacie na Slovensku Nad'a Ondříšová 70

Oslavme JUDr. Josefa Němečka, advokáta ve Zlíně Václav Král 71

Za prof. JUDr. Stanislavem Stunou, CSc. Jan Dědič 72

Nakonec

O novoročních předseznetích Petr Hajn 73

Kresba Lubomíra Lichého..... 74

Víte, že... Stanislav Balík 74

Inhaltsverzeichnis 76

Zusammenfassung/Summary 77

Table of Contents 78

ŽIŽLAVSKÝ & PARTNEŘI
| advokátní kancelář | insolvenční správci |

SPECIALISTÉ NA INSOLVENCÍ

Restrukturalizace nebo reorganizace ?

Problém nebo příležitost ?

www.einsolvence.cz

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu
Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasláných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nekládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

KOLIK VÁŽÍ SLOVO?

Když jsem byl ještě chlapec, chodil jsem do školy, kde se používaly tělesné tresty. Ředitel Chromek je používal. Byl to velký brunátný muž v černém pláští. Na to, jak velké měl ruce, používal překvapivě malou rákosku. Když pro ni sáhnul do kapsy svého pláště, zavládl kolem něj zvláštní klid. Vše se ponořilo do tmy. Najednou zde byl jen on, černý plášť a rákoska. Neměli jste problém udržet pozornost, když něco říkal.

Jednou jsme se o přestávce honili ve třídě a házeli po sobě mokrou houbou. Dnes se člověk diví, jakou radost nám to tehdy přinášelo. V zápalu boje jsme přeslechli zvonek, kterým školník ohlašoval začátek hodiny. A najednou tu stál!

Ředitel Chromek s jednou rukou v kapse svého černého pláště. Vše ztichlo. On jako by se zvětšoval a my zmenšovali. Upřel na mne svůj pohled. Napětí ostatních povolilo, jak přijali roli diváků. Já měl tu čest hrát dvě hlavní role. Obžalovaného a obhájce. Nikdo jiný se nenašel. A nade mnou soudce v černém taláru.

„Když on mě honil...“ přeskočil mi hlas a rukou jsem mávl neurčitě do ztracena, kde publikum vědomě splývalo s pozadím.

Černá postava se napřímila a ještě víc vyrostla. Pak pravila hlubokým a pevným hlasem:

„Hoň mě!“

Nešlo to. Nemůžete honit někoho, kdo stojí. Zvlášť když je to ředitel Chromek, nehybný jako skála.

Má obhajoba tehdy za moc nestála. Vlastně to byla *pěkná blbost!* Jako zjevná blbost také skončila odsuzujícím verdiktem s neprodlenou exekucí. Ještě dnes, když na to vzpomenu, cítím bolest v prstech pravé ruky po švihnutí malé pružné rákosky.

Také lidé v talárech někdy říkají pěkné hlouposti. Nemyslím

jen soudce. Taláry mají i advokáti, ať už fyzicky nebo v přeneseném slova smyslu.

Advokáti nejsou nad stranami jako soudci. Stojí na straně klienta. Ale ani v jeho zájmu nemohou říkat cokoli. Nesou odpovědnost za duševní zdraví své vlastní i svých posluchačů. Třeba exponované insolvenční řízení někdy připomíná házení houbou. Jako by nebyl problém házet jakýmkoli argumenty a říkat cokoli, bez ohledu na zjevnou realitu. Některá podání pak vypadají, jako by pisatel položil před jejich sepsáním psychotropní látky. Může to plynout ze zadání klienta. Ale i od něj se advokát musí umět oddělit, alespoň úrovní své argumentace.

Autorita taláru je potřebná. Ta černá barva neznámá jen moc, ale také odpovědnost. Odpovědnost za to, že do toho ti-

cha, které má talár přinášet, se neříkají úplně hlouposti. Bez toho ztratí ten černý plášť svou kouzelnou moc. Bez toho ztratíme my svou profesi a možná i identitu. Právo mluvit nezahrnuje právo říkat cokoli. Slovo váží jen tolik, jako ten, kdo ho říká. A ten, kdo ho říká, váží jen tolik jako jeho slovo.

A tak mě napadá: Co kdybychom si dali navzájem stejné novoroční předsevzetí? Mohlo by znít velmi jednoduše:

NEBUDU ŘÍKAT ÚPLNĚ BLBOSTI!

JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ,
člen představenstva ČAK

PF 2012

LIŠTÝ

K poctě J. N. Kaňky odhalena busta

JAN NEPOMUK KAŇKA, VÝZNAMNÝ PRAŽSKÝ ADVOKÁT A HUDEBNÍ SKLADATEL, SE VRÁTIL DO SVÉHO PALÁCE NA PRAŽSKÉ NÁRODNÍ TRŽIŠTĚ, V NĚMŽ ŽIL A V NĚMŽ 15. DUBNA 1865 ZEMŘEL, A KTERÝ JE DNES SÍDLEM ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY.

Za přítomnosti expředsedů ČAK JUDr. Karla Čermáka, JUDr. et PhDr. Stanislava Balíka a JUDr. Vladimíra Jirouska, členů představenstva Komory i dalších hostů odhalil dne 5. prosince 2011 současný předseda České advokátní komory JUDr. Martin Vychopen Kaňkovu bustu a pamětní desku. Busta, jejím autorem je akademický sochař Zbyněk Fojtů, je umístěna v prvním patře paláce.

Česká advokacie se podle slov doktora Vychopeně snaží postupně splácet dluh, který vůči Janu Nepomuku Kaňkovi má, neboť pouze z vůle tohoto výjimečného muže má česká advokacie tak důstojné sídlo v paláci v centru Prahy. Připomněl, že na motivy Kaňkova klavírního koncertu vznikla také znělka a hymna ČAK a skladatel Boris Urbánek na motivy tohoto koncertu složil i symfonickou skladbu o třech větách s názvem Ad laudem advocatorum, jež měla premiéru vloni na Pražském hradě při oslavách dvaceti let obnovené nezávislosti české advokacie. „Průběžně pracujeme i na slibu, daném při oslavách na Hradě, že uvedeme do důstojného stavu hrobku Jana Nepomuka Kaňky v parku jetřichovického zámku,“ uvedl předseda ČAK.

Ústavní soudce doktor Balík, hlavní autor Dějin advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, připomněl, jak těžká byla cesta k navrácení osobnosti Jana Nepomuka Kaňky do povědomí advokátní veřejnosti. Kaňkovu kulturnost a jeho evropanství vyzdvihl jako příklad pro dnešní dobu bývalý ministr spravedlnosti doktor Čermák.

Dlouhá léta měla Komora pouze malý litografický Kaňkův portrét od Jana Farského z 60. let 19. století, který jí věnovala teplická advokátka a bývalá členka představenstva JUDr. Zdeňka Juráková. Pátrání po lepší Kaňkově podobizně bylo úspěšné, neboť v zámečku ve středočeských Jetřichovicích, jenž byl kdysi Kaňkovým majetkem, byla objevena jeho pískovcová busta. Ta byla podle slov sochaře Zbyňka Fojtů velmi poškozena, takže při tvorbě její repliky musel některá místa rekonstruovat. Jak řekl, snažil se, aby vytvořil podobu inteligentního muže se sklonem k umění.

▼ Předsedu ČAK při odhalování Kaňkovy busty pozorně sledoval její autor, akademický sochař Zbyněk Fojtů (vlevo), a historik, ústavní soudce a expředseda ČAK JUDr. et PhDr. Stanislav Balík.

❖ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

❖ Foto JAKUB STADLER

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Chcete pracovat v jednom z nejdůležitějších oborů státní správy?

Chcete se stát odborníkem na veřejné zakázky?

Požadujeme:

- > VŠ vzdělání (magisterský stupeň) ekonomického směru, popřípadě v oblasti informačních technologií
- > aktivní znalost AJ
- > znalost informačních technologií
- > samostatnost, spolehlivost, zodpovědnost, komunikační schopnosti
- > schopnost analytického myšlení a zvládnání práce v týmu
- > zkušenost s vedením projektových týmů vítána
- > praxe v oblasti eGovernment a informatizace veřejné správy vítána

Nabízíme:

- > pracovní poměr na dobu neurčitou
- > zajímavou práci v centru Prahy
- > 5 týdnů dovolené
- > pružnou pracovní dobu
- > příspěvek na stravování v podobě stravenek
- > jazykové kurzy a další odborné vzdělávání

Hledáme:

- > Aktivní, rozhodné, samostatné a flexibilní zájemce

Zájemci o práci s veřejnými zakázkami posílejte své životopisy na: marketa.mullerova@mmr.cz

Soutěž Právnická firma roku má za sebou již 4. ročník

Vítězové v celkem čtrnácti oborových a ve dvou nových hlavních kategoriích – Právnická firma roku pro mezinárodní kancelář a Právnická firma roku pro domácí kancelář – byli vyhlášeni dne 22. listopadu 2011 na slavnostním večeru již 4. ročníku soutěže Právnická firma roku v pražském hotelu InterContinental.

Soutěž, jejímž pořadatelem je společnost EPRAVO.CZ, se konala pod záštitou předsedy vlády ČR RNDr. Petra Nečase, ministra spravedlnosti ČR JUDr. Jiřího Pospíšila a České advokátní komory.

Hlavní cenu získali **PRK Partners** v kategorii domácí advokátní kancelář, a **Weil, Gotshal & Manges** v kategorii mezinárodní advokátní kancelář. O oprávněnosti jejich vítězství svědčí fakt, že pouze ony jako jediné získaly hned dvě „oborové“ ceny.

Neuvěřitelných deset kanceláří obhájilo ve čtrnácti oborových kategoriích svůj loňský úspěch; jedné z nich se to dokonce podařilo potvrdit v řadě a hned dvěma počtvrté za sebou. Mezi vítěze se tak proboujvali jen čtyři nováčci, dva „opravdoví“ (Cliffor Chance a Baker & McKenzie), třetí kancelář, Havel, Holásek & Partners vloni uspěla v jiných dvou kategoriích, ta čtvrtá, PRK Partners, letos poprvé získala cenu za Pracovní právo, když si ale navíc zopakovala i loňské vítězství v kategorii Bankovníctví a finance.

Jak uvedl ve svém vystoupení předseda představenstva společnosti EPRAVO.CZ Miroslav Chochola, na hodnocení se podílela většina nominovaných advokátních kanceláří, které vybíraly ty nejuspěšnější mezi svými konkurenty, dále asi 250

hodnotitelů z řad předních osobností české justice a byznysu a také společnost EPRAVO.CZ jako nezávislá autorita dlouhodobě monitorující české právní prostředí.

Vítěze kategorie a pětici „velmi doporučovaných kanceláří“ doplnila v pěti klíčových kategoriích letos nově i druhá pětice „doporučovaných kanceláří“. Nejvíce umístění mezi velmi doporučovanými a doporučovanými kancelářemi, a to v jedenácti ze čtrnácti oborových kategorií, získala kancelář **Havel, Holásek & Partners**, následovaná kanceláří **Glatzová & Co.** s deseti umístěními. Naopak oproti předchozím ročníkům chyběla kategorie Největší právnická firma roku, kterou se EPRAVO.CZ rozhodlo ze soutěže vypustit.

Kompletní výsledky, včetně pětice velmi doporučovaných a doporučovaných kanceláří v jednotlivých kategoriích soutěže Právnická firma roku 2011 jsou k dispozici na internetovém serveru www.epravo.cz.

Slavnostního večera, moderovaném opět Liborem Boučkem, se zúčastnili zástupci českých a mezinárodních advokátních kanceláří společně s významnými osobnostmi české justice v čele s ministrem spravedlnosti JUDr. Jiřím Pospíšilem.

Právnícké firmy roku 2011

PRÁVO OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ VČETNĚ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Kocián Šolc Balaščík

Již čtvrtou cenu v řadě pro svou firmu v této kategorii si přišli převzít partneři kanceláře, prof. JUDr. Jan Dědič a JUDr. Sylvie Sobolová, Ph.D.

DEVELOPERSKÉ A NEMOVITOSTNÍ PROJEKTY

Salans Europe

Také druhé ocenění získali laureáti. Již potřetí za sebou si skleněnou plastiku svatého Yva z dílny sochařky a právničky Květy Slavíkové se jménem své firmy odnesla partnerka a vedoucí nemovitostního týmu pražské a bratislavské kanceláře JUDr. Olga Humlová, letos doprovázená kolegou a zkušeným členem nemovitostního týmu Mgr. Michalem Hinkem.

FÚZE A AKVIZICE

Weil, Gotshal & Manges

A do třetice, také tato cena putovala do rukou loňských vítězů, s velkými díky ji převzali partneři kanceláře JUDr. Ing. Karel Dřevínek, LL.M., (vlevo) a Mgr. Ing. Petr Severa, LL.M.

RESTRUKTURALIZACE A INSOLVENCE

Clifford Chance

Teprve v této kategorii zaznělo poprvé „s fanfárami“ jiné jméno než vloni. Na pódium si pro cenu přišli „opravdoví nováčci“ (kanceláři se podařilo probojovat mezi vítěze v historii soutěže vůbec poprvé), partneři kanceláře JUDr. Vlad Petrus a Mgr. David Koláček LL.M. (vlevo).

ŘEŠENÍ SPORŮ A ARBITRÁŽE

Weil, Gotshal & Manges

Hned vzápětí ale pokračovala řada vítězných obhájců titulu, a plastika svatého Yva se znovu dostala do rukou Mgr. Martina Kramáře, LL.M., (vlevo) a jeho kolegy JUDr. Romana Vojty, LL.M. ...

BANKOVNICTVÍ A FINANCE

PRK Partners

... a ti další si přidají ke třem cenám v této kategorii dokonce již čtvrtou cenu. Převzali ji partneři kanceláře JUDr. Václav Bílý (vlevo) a JUDr. Martin Aschenbrenner, LL.M., Ph.D.

TELEKOMUNIKACE A MÉDIA

Baker & McKenzie

Sérii úspěšných obhájců pozice krátce opět přerušily nové tváře; poděkovat za vítězství po loňské pauze (za rok 2009 si firma odnesla cenu v kategorii Řešení sporů a arbitráže) přišli letos na pódium partner kanceláře Mgr. Tomáš Skoumal a Senior Associate JUDr. Jiří Čermák (vlevo)...

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Čermák a spol.

...ale hned vzápětí si stejně jako vloni pro cenu přišel JUDr. Karel Čermák jr., Ph.D., LL.M. ...

PRÁVO INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

Rowan Legal

...následovaný razantním JUDr. Martinem Maisnerem, PhD., (který se stejně jako před rokem chopil mikrofonu), a jeho partnery JUDr. Josefem Donátem, LL.M., a Mgr. Jiřím Černým...

SPORTOVNÍ PRÁVO

KŠD Štoviček

..a dále JUDr. Janem Štovičkem, jehož vtipný projev svojí stylovou sportovní terminologií pobavil celý sál. (Na snímku je stejně jako před rokem s kolegyní Mgr. Terezou Rýdlovou.)

PRACOVNÍ PRÁVO

PRK Partners

Druhou letošní cenu pro svou firmu si odnesl partner kanceláře JUDr. Jaroslav Škubal.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Havel, Holásek & Partners

A teprve počtvrté za večer zaznělo jiné jméno, než bylo ohlášeno ve stejné kategorii na loňském galavečeru. Skleněnou plastiku si převzali partneři kanceláře Mgr. Adéla Havlová, LL.M., a Mgr. Josef Hlavíčka. (Sluší se ale dodat, že tato AK vloni zvítězila hned ve dvou jiných kategoriích - Telekomunikace a média a Největší kancelář v ČR.)

TRESTNÍ PRÁVO

Brož & Sokol & Novák

I poslední dvě oborové kategorie ale obhájili loňští vítězové. Jako vždy nezklamal JUDr. Tomáš Sokol (s cenou, vedle něj kolega JUDr. Jiří Novák), jehož poděkování orgánům činným v trestním řízení pobavilo upřímně celý sál.

DAŇOVÉ PRÁVO

White & Case

Jako před rokem si pro cenu přišel partner kanceláře Ing. Aleš Zídek (vpravo), letos doprovázený Ing. Tomášem Hlaváčkem (uprostřed s cenou) a kolegou Mgr. Jakubem Zavadilem.

DOMÁCÍ KANCELÁŘ PRK Partners

Z rukou ministra spravedlnosti JUDr. Jiřího Pospíšila, kterého podpořili i předseda České advokátní komory JUDr. Martin Vychopeň a předseda představenstva poradatelské společnosti EPRAVO.CZ Mgr. Miroslav Chochola, MBA, ocenění převzali partneři kanceláře Mgr. Robert Němec, LL.M. (uprostřed), Jan Kohout (s cenou) a Marek Procházka, LL.M. Velký potlesk sklídilo Němcovo poděkování „naším dětem, protože to kvůli nim tolik pracujeme, a pak díky tomu získáváme ceny“.

MEZINÁRODNÍ KANCELÁŘ Weil, Gotshal & Manges

Druhou hlavní cenu předal řídícímu partnerovi kanceláře JUDr. Karlu Muzikářovi, LL.M. (u mikrofonu), předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň (na snímku vlevo, vpravo ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil).

Součástí slavnostního večera byla poprvé i charita. Šek na sto tisíc korun, jehož příjemcem je Královská kanonie premonstrátů na Strahově, předal řediteli strahovské knihovny Dr. Gejzovi Šidlovskému Mgr. Jan Hladký z advokátní kanceláře PWC Legal.

Velkým zážitkem byla dvě vystoupení houslového virtuóza Václava Huďečka, doprovázeného na klavír profesorem Petrem Adamcem. Dvořáková Humoreska a Sonatina G dur v jejich podání byly odměněny bouřlivým potleskem. Je úžasné vidět na vlastní oči lidi, kteří opravdu umí.

Moderátor rádia Evropa 2 Libor Bouček se stal úspěšným průvodcem galavečera Právnícké firmy roku již podruhé.

*Na shledanou na vyhlášení vítězi
soutěže Právnícká firma roku 2012!*

PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ
Foto JAN KOLMAN

Datové schránky pro advokáty – jak na to

II. Pravost elektronického podpisu a jeho expirace

V minulém díle našeho seriálu jsme se podrobně zabývali otázkou elektronického podpisu (včetně informace kde ho získat a co je pro vás, advokáty, nejpoužitelnější), narazili jsme i na otázku kvalifikovaného časového razítka a jeho použití. Stále nezodpovězenou (a pro advokáty stěžejní) oblastí ovšem zůstává pravost a platnost takového elektronického podpisu. Správné posouzení elektronického podpisu je základním předpokladem pro práci s elektronickými dokumenty. Jak poznat, že podpis, kterým byl podepsán dokument vám doručený, je skutečně pravý a platný?

Protože je dnešní výklad technicky obtížnější, vkládáme něco jako velmi stručné shrnutí celého textu:

1. Přijímat elektronický dokument bez kontroly a pravosti podpisů je velmi riskantní, a to i tehdy, jestliže plně důvěřujete původci dokumentu.
2. Pokud k dokumentu není připojeno kvalifikované časové razítko, přejde dříve či později do stavu, kdy nebude možné ověřit pravost a platnost připojených podpisů.
3. Při použití vhodných softwarových nástrojů jsou veškeré potřebné úkony otázkou několika kliknutí, případně mohou být plně automatizovány.

Kromě toho připomeneme, že elektronickým podpisem není naskenovaný obrázek ručního podpisu!

Pokud před sebou máte takový dokument, který současně není opatřen ještě uznávaným elektronickým podpisem, nemůžete takový dokument považovat za platně podepsaný. Takový dokument nelze konvertovat a pracovat s ním jako s originálem – jedná se o pouhou kopii.

Při posuzování pravosti u papírových dokumentů jde o to, zda podpis skutečně vykroužila perem ta osoba, o které se to předpokládá. To znamená, že nepravý podpis nemohl vzniknout jinak než podvodem. U elektronických dokumentů je tomu poněkud jinak. Dokument může být:

- a) **Pravý** – to znamená, že lze jednoznačně prokázat, že kontrolní otisk (podpis) nebyl porušen a kterým certifikátem byl kontrolní otisk vytvořen.
- b) **Nepravý** – v tom případě není technicky možné ověřit, kdo byl původcem dokumentu. Není to ani v možnostech žádného experta. Dokument je tedy pokládán za nepravý a důkazní břemeno leží na tom, kdo chce jeho pravost prokázat. Není zapotřebí zdůrazňovat, do jak obtížné situace by se držitel dokumentu (případně jeho klient) dostal.

Podstatné je, že pravý elektronický dokument se může stát nepravým v důsledku nesprávného zacházení, nikoliv zlého úmyslu.

Kromě toho je teoreticky možné narazit na elektronický dokument, jehož pravost byla narušena tím, že někdo provedl datačnou změnu v textu, čímž porušil kontrolní otisk (elektronický podpis). Jednalo by se však o velmi naivní typ podvodu.

Pro advokáta, který přijímá dokument, to znamená, že musí zvládnout dva úkoly:

1. jednoznačně určit, zda jsou všechny podpisy na dokumentu pravé a platné,
2. uložit dokument takovým způsobem, aby pravost i platnost všech podpisů zůstala zachována.

Tyto starosti jsou snad do určité míry kompenzovány tím, že elektronický dokument je daleko odolnější vůči ztrátě, založení do nesprávného šanonu, krádeži, ohni nebo jinému mechanickému poškození i vůči neoprávněnému přístupu. Stačí dokument nakopírovat do nějakého zabezpečeného úložiště, kde je přístup podmíněn znalostí hesla a kde se automaticky zaznamenává, kdo si dokument prohlížel a kdy. Takových služeb je na trhu celá řada a jsou vesměs poskytovány za velmi přijatelné ceny.

CRL listina

Než pokročíme k dalšímu výkladu, upozorňujeme, že bez znalosti problematiky vyložené v předchozích dílech seriálu asi nebude srozumitelný. Tento výklad doplníme o nový pojem – CRL (Certificate Revocation List), tedy seznam odvolaných (revokovaných) certifikátů.¹ Tento seznam vydává každá kvalifikovaná certifikační autorita.

Seznam CRL je pro posouzení pravosti dokumentu opatřeného elektronickým podpisem důležitý z následujícího důvodu:

Jak jsme uvedli, elektronický podpis je vytvářen pomocí certifikátu, což je malý počítačový program, který má uživatel instalován ve svém počítači nebo na přenosném médiu (token, čipová karta). Jednou ročně je certifikát zneplatněn a jeho majiteli je vystaven nový. Tím je sníženo riziko, že certifikát bude zneužit třeba v důsledku toho, že by jej někdo zapomněl v nepoužívaném notebooku apod. Je ale jistě představitelné, že by mohlo dojít ke zneužití certifikátu například v případě krádeže počítače. Proto je povinností vlastníka certifikátu, aby v případě ztráty kontroly nad svým certifikátem tuto skutečnost oznámil certifikační autoritě, a tím jej zneplatnil. Zneplatnění probíhá tak, že číslo certifikátu je zařazeno na zmíněnou CRL listinu.

¹ Dle zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, v platném znění.

Kromě toho obsahuje CRL listina čísla certifikátů osob, které zemřely, byly zbaveny svéprávnosti apod.

To znamená, že i zneplatněným certifikátem je možné nadále vytvářet kontrolní otisky (podpisy). Nepravost dokumentu se pozná teprve kontrolou vůči aktuální verzi CRL listiny příslušné certifikační autority.

Seznamy CRL kvalifikovaných certifikačních autorit v České republice najdete na:

První certifikační autorita, a. s.: <http://www.ica.cz/Seznamy-zneplatnenych-certifikatu.aspx>

Postsignum: http://www.postsignum.cz/seznamy_zneplatnenych_certifikatu_crl.html

eIdentity: <http://www.eidentity.cz/ListCRL.html>

Manuální kontrola pravosti (platnosti) elektronického podpisu je poměrně komplikovaná, nicméně možná.

K jejímu provedení si **do svého počítače musíte importovat kořenový certifikát příslušné certifikační autority** (postup se liší dle softwarového vybavení, které jste se v souvislosti s otevíráním a prací s PDF dokumenty rozhodli používat) **a kontrolovat aktuální verzi CRL seznamů zneplatněných certifikátů dané certifikační autority.**

Pokud jste ochotni svěřit kontrolu automatu, můžete následující manuál přeskočit.

1. Nejdříve zjistěte, zda je elektronický podpis neporušen. Pokud patříte k té většině, která k prohlížení dokumentů používá Adobe Reader, věnujte pozornost sekci „panel podpisu“ umístěné v pravém horním rohu. Jestliže vám po kliknutí na tento panel počítač ukáže hlášku „Dokument se od aplikování tohoto podpisu nezměnil“, je vše v pořádku. V opačném případě je na místě dokument odmítnout. Otazníku, který bude prohlížeč ukazovat, si v této chvíli nemusíte všimnout.

2. Zjistěte, která certifikační autorita vydala certifikát, který byl použit při podpisu. Kromě tří zmíněných kvalifikovaných certifikačních autorit se může jednat o kvalifikovanou certifikační autoritu z jiného státu EU (pak je vše v pořádku – certifikáty všech kvalifikovaných autorit v zemích EU jsou uznávány ve všech státech EU) nebo o certifikační autoritu, která není kvalifikovaná, a platnost podpisu je tudíž v nejlepším případě velmi problematická.

3. Teď přichází krok, ve kterém je třeba importovat kořenový certifikát příslušné certifikační autority do počítače a současně správně nastavit prohlížeč PDF dokumentů, který jste se rozhodli používat. Podrobný návod najdete na stránkách výrobce prohlížeče nebo certifikační autority. Dobrá zpráva je, že **kořenový certifikát každé certifikační autority instalujete pouze jednou.**

4. Znovu se podívejte do panelu podpisu. V ideálním případě se ujistíte, že certifikát byl skutečně vydán touto certifikační autoritou a že jeho platnost dosud nevypršela.

5. Podíváte se na aktuální CRL příslušné certifikační autority a zkontrolujete, zda v ní není uvedeno číslo příslušného certifikátu.

6. Pokud podpis obstál v kontrole předchozích dvou bodů, máte před sebou pravý a platný dokument. Připomínáme jen, že **pokud je k dokumentu připojeno několik podpisů, má být kontrola provedena s každým podpisem samostatně.**

7. Pokud se při kontrole ukázalo, že platnost certifikátu již vypršela nebo certifikát byl zařazen na CRL listinu, musíte zjistit, jak to bylo s platností certifikátu v době, kdy byl podpis při-

pojován. K tomu potřebujete, aby k dokumentu bylo připojeno také kvalifikované časové razítko. Pokud kvalifikované časové razítko k dokumentu připojeno není, dokument v žádném případě nepřijímejte. Jeho pravost a platnost není možné ověřit.

Pokud jste některé z předcházejících řádek vynechali, nedivíme se vám. Ve skutečnosti i jen málokterý IT specialista je schopen vše bez problémů zvládnout.

Schůdnější cestou je pořízení nějakého technického nástroje, který tuto kontrolu provede za vás, příliš vás nezatíží a bude uživatelsky jednoduchý. Na světě je takových nástrojů několik, v České republice zatím pouze služba **SecuStamp.com**, o které jsme se zmínili v minulém díle. Funguje tak, že posuzovaný dokument vložíte do internetového rozhraní a během několika vteřin dostanete posudek, případně ověřovací doložku. Posudek je zdarma, ověřovací doložka k jednomu dokumentu vyjde řádově na korunu. Více informací získáte na: <http://www.secustamp.com/>.

Pro získání plné jistoty je dobré provést ověření až 12 hodin poté, co dokument obdržíte. To je doba potřebná k tomu, aby se případné zneplatnění certifikátu promítlo do aktuální verze CRL. Ostatně i posudek vydaný dříve než 12 hodin po podpisu potvrdí pravost s výhradou.

Ověření tedy proběhlo. Pokud dokument testem neprošel, neznamená to nutně, že byste byli obětí podvodu. Původce možná jen zanedbal technickou stránku věci nebo prostě nemá dostatečné znalosti. V tom případě je na místě dokument odmítnout a požádat protistranu, aby vyhotovila korektní verzi. Pokud se jedná o archivní dokument, který není možné znovu podepsat, máte smůlu. Originál vám rozežraly elektronické myši a existuje již jen kopie.

Pokud dokument testem prošel, potřebujete zajistit, že si pravost a platnost udrží. Jak již bylo uvedeno, platnost použitého certifikátu dříve či později vyprší nebo bude revokována (odvolána). Stane se tak nejpozději za 12 měsíců, ale možná již za několik hodin. Pokud by k tomu došlo, dokument se stane neověřitelným a nebude již existovat žádná možnost, jak jej opravit.

Proto je důležité zkontrolovat nejen momentální pravost a platnost, ale také

1. jestli je k dokumentu připojeno rovněž kvalifikované časové razítko,
2. jestli toto časové razítko bylo připojeno zároveň s posledním podpisem nebo později.

(Při zmíněném ověření pravosti a platnosti podpisů se dozvíte obojí.)

Zjistíte-li, že dokument tyto požadavky nesplňuje, neztrácejte ani minutu a časové razítko připojte (získáním a připojením kvalifikovaného časového razítka jsme se podrobně zabývali v předcházejícím díle). Teď už jen stačí dokument uložit (nejlépe do nějakého zabezpečeného úložiště).

Máte otázky k datovým schránkám? Neváhejte se na nás obrátit! Pište své dotazy na e-mail datoveschranky@cak.cz. Na dotazy budeme odpovídat, nejčastější dotazy a odpovědi na ně budou umístěny na úvodní stránce webu ČAK pod banner „Datové schránky a advokáti – jak na to“. Zde postupně najdete také všechny informace, které budeme publikovat v tomto seriálu k datovým schránkám.

✿ odbor vnějších vztahů ČAK

Pro advokáty i další pracovníky advokátních kanceláří:

Nepřehlédněte!

Komora zahajuje cyklus školení k používání datových schránek

V souvislosti s povinnostmi advokátů (ze zákona povinně a bez výjimky!) užívat v komunikaci s úřady a pro doručování od 1. 7. 2012 datové schránky, připravila Česká advokátní komora ve spolupráci s Wolters Kluwer ČR cyklus praktických školení. Ač se to nezdá, termín se neúprosně blíží, takže není už opravdu na co čekat.

Školení jsou připravena **nejenom pro advokáty a advokátní koncipienty, ale i pro zaměstnance advokátních kanceláří**, kteří s datovou schránkou budou více než pravděpodobně rovněž pracovat.

Jednotlivé tematické bloky jsou zaměřeny na teoreticko-právní část a hlavně a především na praktické ovládnání datových schránek. Naším hlavním cílem je naučit vás s datovou schránkou správně a jednoduše pracovat. Školit budeme v Praze i v Brně.

První termíny školení vypisujeme již na leden a únor 2012.

26. 1. 2012	Praha, palác Dunaj, školení pro advokáty, advokátní koncipienty
9. 2. 2012	Praha, palác Dunaj, školení pro administrativní pracovníky AK
23. 2. 2012	Praha, palác Dunaj, školení pro advokáty, advokátní koncipienty
30. 1. 2012	Brno, Kleinův palác, školení pro advokáty, advokátní koncipienty
13. 2. 2012	Brno, Kleinův palác, školení pro administrativní pracovníky AK
27. 2. 2012	Brno, Kleinův palác, školení pro advokáty, advokátní koncipienty

Další termíny školení budou průběžně vypisovány. Na našich webových stránkách www.cak.cz v sekci Vzdělávání advokátů naleznete pozvánku s programem a pokyny k přihlašování.

ni. Spolu s přihláškou nám můžete zaslat své dotazy a připomínky, které budou na školení zodpovězeny.

Na závěr jednotlivých školení proběhne panelová diskuse za účasti všech přednášejících. Každý účastník rovněž obdrží tištěný materiál, který bude jakýmsi návodem, jak s datovou schránkou pracovat a na co si dát pozor.

Nenechtejte datové schránky na poslední chvíli, přece jen ne jde o úplně jednoduchou záležitost. Česká advokátní komora je připravena všem, kteří to potřebují, pomoci – nejen těmito školeními, ale publikujeme i návodný seriál praktických rad v Bulletinu (v tomto čísle na str. 12-13), na webu ČAK naleznete na hlavní stránce banner s informacemi jak a co s datovými schránkami a na jaře budeme mít připraven na webu i krátký instruktažní film. Rozhodně vás „v datovkách“ nenecháme utopit, je však zapotřebí z vaší strany naši pomocnou ruku přijmout... I kapacitní možnosti pro školení jsou omezené.

Sledujte nadále News ČAK, webové stránky ČAK (Kalendář akcí a Vzdělávání pro advokáty) a Bulletin advokacie.

❖ vedení České advokátní komory

ŽIŽLAVSKÝ & PARTNEŘI
| advokátní kancelář | insolvenční správci |

SPECIALISTÉ NA **INSOLVENČNÍ PRÁVO**

- ▶ Zastupování v insolvenčních řízeních ◀
- ▶ Zastupování v soudních sporech ◀
- ▶ Restrukturalizace a reorganizace ◀
- ▶ Ochrana manažerů a majitelů ◀
 - ▶ Akvizice v insolvenci ◀
 - ▶ Podpora v trestním řízení ◀
- ▶ Služby insolvenčních správců ◀
- ▶ Služby pro advokátní kanceláře ◀

www.einsolvency.cz

isak PROFESIONÁLNÍ
INFORMAČNÍ SYSTÉM PRO
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE

PŘIPRAVUJEME

(povinné od 1. července 2012)

PODPORA DATOVÝCH SCHRÁNEK ADVOKÁTŮ

- Evidence klientů, dokumentů, spisů, kontaktů, úkonů
- Evidence úkolů právníků (workflow)
- Insolvenční rejstřík
- Generování dokumentů ze vzorů
- Evidence výkonnosti jednotlivých právníků
- Evidence pokladny a ostatních výdajů
- Evidence doručené a odeslané pošty
- Podpora zálohových faktur
- Generování faktur včetně příloh
- Podpora CZK, EUR a dalších měn
- Podpora neomezeného počtu jazyků

Volejte 312 315 350
na zkušku Vám zapůjčíme
předinstalovaný server

Galavečer Právníka roku 2011

Přestože vstupenky na galavečer letošního Právníka roku jsou již od počátku listopadu zcela rozebrány, dlužíme těm šťastnějším z vás, na které se dostalo, organizační pokyny a nástin programu.

27. 1. 2012 BOBYCENTUM BRNO

19.00 zahájení slavnostního vyhlášení výsledků v LASER SHOW HALL, moderuje herec a zpěvák Ondřej Havelka, živé hudební vstupy Melody Makers

Prosíme, zaujměte svá místa v sále včas, hala bude otevřena od 18 hodin!

- 20.30** společenský raut a hudební program
- Salonek CHATEAU – cimbálová muzika PONAVALA
 - Sál LA GROTTA – Boris Urbánek a TUTU (jazz, soul a funk)
- 22.00** • Sál CAFÉ DE PARIS – rockový koncert skupiny DOCTOR P. P. alias advokát JUDr. Petr Pečený hraje a zpívá advokátům!

23.00 • LASER SHOW HALL – koncert Ondřeje Havelky a HIS MELODY MAKERS – k tanci i poslechu

24.00 • Sál LA GROTTA – videodiskotéka pro starší a pokročilé

01.00 předpokládaný konec galavečera

Kapacita parkoviště a jejich ochrana budou dostatečné.

Příjezd k Bobycentru či k hotelu Avanti nenechávejte na poslední chvíli, všechny dostupné příjezdové trasy k oběma hotelům jsou rozkopané a dopravní zácpy v páteční večerní špičce jsou téměř jistotou!

PF
20
12

e x e k u c e
EXEKUTORSKÁ ÚSCHOVA
dobrovolná dražba
exekutořské zápisy
MOBILIÁRNÍ EXEKUCE
dražby movitých a nemovitostí
p r á v n í m o c
exekutořské zápisy
dobrovolná dražba
ROZHODNUTÍ EXEKUCÍ
úschova a pířů
dražby a nemovitostí
www.eubrno.cz

Martha Issová
patronka Rozmarýny

CO JE CAFÉ ROZMAR?

www.cafe-rozmar.cz

Café Rozmar je první sociální firma v ČR, která kromě běžných zaměstnanců, zaměstnává i mladé lidi po odchodu z dětského domova. Na pozicích pomocný kuchař/ka, číšník/servírka, získávají první pracovní zkušenosti a podporu v začátcích jejich samostatného života. Kromě toho jsme dle Mauerova žebříčku restaurací 41. nejlepší restaurací v ČR. Najdete nás v Praze, jen pár metrů od Palackého náměstí.

Rozmarýna
v dětských domovech

KDO JE ROZMARÝNA?

Rozmarýna se už šestým rokem snaží pomáhat dětem a mladým lidem, kteří vyrůstají v dětských domovech. Naše práce se zaměřuje na osobnostní a dlouhodobou podporu a aktuálně působíme ve 13 dětských domovech v regionech Praha, Střední Čechy a Plzeň, kde ročně podpoříme více než 150 dětí a mladých lidí.

r **zmarýna**

Café Rozmar

LÍBÍ SE VÁM ROZMARÝNA A CHCETE NÁS PODPOŘIT?

Možností je spousta! Staňte se naším dobrovolníkem... navštěvujte Café Rozmar... podpořte nás finančně (č.ú. 5100381608/4000)... nabídněte nám jako firma služby zdarma (reklama, tisk, propagace, účetnictví...)... podpořte nás finančně ☺

ROZMARÝNA
obecně prospěšná společnost
www.rozmarýna-ops.cz

Sdělení ČAK o povinných platbách a pojistném

- o výši a splatnosti příspěvku na činnost České advokátní komory (dále jen „Komora“) za rok 2012
- o výši a splatnosti odvodu do sociálního fondu Komory za rok 2012
- o výši a splatnosti odvodu do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2011
- o výši a splatnosti pojistného pro rok 2012

I. Příspěvek na činnost Komory za rok 2012

Výše příspěvku advokáta na činnost Komory za rok 2012 činí

- 8000 Kč,
- 3000 Kč, byl-li advokátovi pozastaven výkon advokacie,
- 4000 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2012.

Příspěvek je splatný do 20. ledna 2012.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2012, je příspěvek splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. Tato lhůta platí při změnách v průběhu roku a u všech plateb.

II. Odvod do sociálního fondu Komory za rok 2012

Výše odvodu advokáta do sociálního fondu Komory za rok 2012 činí

- 500 Kč,
- 250 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2012,
- odvod neplatí advokátů, kterým byl pozastaven výkon advokacie.

Odvod je splatný do 20. ledna 2012.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2012, je odvod splatný do jednoho týdne ode dne zápisu.

Výše a splatnost příspěvku na činnost Komory a odvodu do sociálního fondu Komory se vztahuje rovněž na usazené evropské advokáty a advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii.

Příspěvek na činnost Komory a odvod do sociálního fondu Komory se platí **převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který je příspěvek nebo odvod placen, a pětímístného registračního čísla advokáta.

Příklad: Variabilní symbol advokáta s registračním číslem 04876 pro rok 2012 je 201204876.

Příspěvek a odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 15.30 hod., pátek 8.00 – 13.30 hod.).

III. Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2011

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů jsou povinni platit advokáti, usazení evropští advokáti a obchodní společnosti zřízené k výkonu advokacie, kteří zaměstnávají advokátní koncipienty.

Výše odvodu za jednoho advokátního koncipienta za rok 2011 činí

- 3000 Kč,

b) pokud pracovní poměr advokátního koncipienta netrval celý kalendářní rok, činí výše odvodu 1/12 z částky uvedené ad a) za každý započatý měsíc trvání pracovního poměru; povinnost platit odvod vzniká dnem zápisu do seznamu advokátních koncipientů,

c) pokud byl advokátnímu koncipientovi pozastaven výkon právní praxe, ale jeho pracovní poměr k povinnému advokátovi nadále trvá, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který pozastavení právní praxe advokátního koncipienta trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta došlo;

d) pokud advokátní koncipient přeruší výkon právní praxe z důležitých osobních překážek v práci na dobu delší než 60 po sobě následujících pracovních dnů, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu došlo. Povinný advokát je na výzvu Komory povinen důvod a dobu trvání přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta hodnověrně doložit; pokud tak neučiní, nárok na snížení výše odvodu mu zanikne.

Odvod je splatný do 20. ledna 2012.

Poměrná částka příspěvku do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů je splatná posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž pracovní poměr advokátního koncipienta skončil.

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů se platí **převodem na účet Komory č. 6724361087/2700**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající z posledního dvojčíslí roku, za který je odvod placen (11) a pětimístného registračního čísla advokátního koncipienta.

Příklad: Variabilní symbol pro odvod za advokátního koncipienta s registračním číslem 14876 za rok 2011 je 1114876.

Odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 15.30 hod., pátek 8.00 – 13.30 hod.).

IV. Pojištění profesní odpovědnosti pro rok 2012

1. Pojištění na základě Rámcové pojistné smlouvy č. 2904309313 a jejího Dodatku č. 21 (dále jen „hromadné pojištění advokátů“) uzavřené mezi Generali Pojišťovna, a. s., a Komorou:

Hromadné pojištění advokátů se i pro r. 2012 vztahuje pouze na odpovědnost advokáta za škodu, kterou způsobí v souvislosti s poskytováním právních služeb on sám, tzn., že hromadné pojištění advokátů se u advokátů vykonávajících advokacii samostatně nebo ve sdružení bude vztahovat na odpovědnost za škodu, za kterou advokát sám odpovídá klientovi podle § 24 odst. 1 zákona o advokacii.

Výše ročního pojistného advokáta prostřednictvím hromadného pojištění činí 4600 Kč a je splatné do 31. 12. 2011.

Toto pojistné se vztahuje na minimální limit pojistného plnění z pojištění advokátů podle § 24a odst. 1 zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, ve výši 3 000 000 Kč.

Pojistné se platí převodem na účet Komory č. 12432011/0100. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který se pojistné vztahuje, a pětimístného registračního čísla advokáta.

Příklad: Variabilní symbol advokáta s registračním číslem 04876 pro rok 2012 je 201204876.

Pojistné lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 15.30 hod., pátek 8.00 – 13.30 hod.).

Na advokáty s pozastaveným výkonem advokacie se hromadné pojištění advokátů nevztahuje, neboť v době pozastavení výkonu advokacie advokacii nevykonávají.

Hromadné pojištění advokátů se nevztahuje na advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii (tzv. zahraniční advokáti) a na usazené evropské advokáty. Ti jsou povinni pojistit se individuálně.

Účastníkem hromadného pojištění advokátů není ani advokát, který advokacii vykonává v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo ke společnosti, jejímž předmětem podnikání je výkon advokacie (dále jen „zaměstnaný advokát“). Za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnaným advokátem odpovídá jeho zaměstnavatel. Zaměstnaný advokát odpovídá svému zaměstnavateli za škodu takto způsobenou při plnění pracovních úkolů podle zákoníku práce. **Odpovědnost za škodu způsobenou zaměstnaným advokátem Komora s účinností od 1. 1. 2010 prostřednictvím hromadného pojištění advokátů nepojišťuje.**

Pro hromadné pojištění advokátů je rozhodný seznam advokátů s účinností k 1. 1. a 1. 7. kalendářního roku.

Podle pojistné smlouvy jsou hromadným pojištěním advokátů pojištěni advokáti zapsaní do seznamu advokátů v půlročním období od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12. příslušného kalendářního roku bez ohledu na to, zda v průběhu těchto období byli do tohoto seznamu zapsaní další advokáti nebo z něj byli někteří advokáti vyškrtnuti. Tzn., že účastníky hromadného pojištění advokátů do 30. 6. 2012 budou i advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 1. do 30. 6. 2012, aniž budou platit za toto období pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na II. pololetí roku 2012, a advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 7. do 31. 12. 2012 budou účastníky hromadného pojištění advokátů do 31. 12. 2012, aniž budou na toto období platit pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na rok 2013. Tzn., že advokáti, kteří budou zapsaní do seznamu advokátů v období od 2. 1. do 1. 7. 2012, budou hradit pouze poloviční pojistné ve výši 2300 Kč.

Pokud advokát nechce být hromadného pojištění advokátů účasten, předloží nejpozději do 31. 12. 2011 Komoře stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy dosvědčující, že je pro rok 2012 individuálně pojištěn. Rozsah takového pojištění nesmí však být užší, než by činil v případě hromadného pojištění advokátů, a minimální limit pojistného plnění nesmí být nikdy nižší, než který stanoví usnesení představenstva č. 4/2009 Věstníku ze dne 15. září 2009, ve znění usnesení představenstva č. 7/2010 Věstníku. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

2. Pojištění individuálními pojistnými smlouvami:

a) Advokáti vykonávající advokacii ve sdružení, kteří jsou účastni hromadného pojištění advokátů, jsou i pro r. 2012 povinni být pojištěni samostatně pro případ vzniku závazku, k jehož splnění je advokát podle zvláštních právních předpisů povinen z důvodu solidární odpovědnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako účastník sdružení (§ 14 zákona) za škodu, za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu solidární odpovědnosti, se s účinností od 1. ledna 2011 stanoví částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem ostatních účastníků sdružení, a to u každého účastníka sdružení.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako účastník sdružení z důvodu solidární odpovědnosti, se vztahuje i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie účastníky sdružení.

b) Advokáti vykonávající advokacii jako společníci veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementáři komanditní společnosti jsou i pro r. 2012 povinni být pojištěni samostatně, včetně pojištění pro případ vzniku závazku k náhradě škody, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a advokát je podle zvláštních předpisů povinen k jeho splnění z důvodu ručení jako její společník.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii ve veřejné společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, se stanoví s účinností od 1. ledna 2011 částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem společníků veřejné obchodní společnosti, a to u každého ze společníků společnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako komplementář komanditní společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, se stanoví s účinností od 1. ledna 2011 částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem komplementářů této společnosti, a to u každého z komplementářů.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti z důvodu ručení, se vztahuje také i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky příslušné obchodní společnosti.

c) Zahraniční advokáti (podle § 5a zákona o advokacii) a evropské usazení advokáti zapsaní do seznamu advokátů – minimální limit pojistného plnění s účinností od 1. 1. 2011 činí tři miliony Kč.

Individuální pojistné smlouvy sjednané pro pojistné období 2012 jsou advokáti povinni předložit Komoře nejpozději do 31. 12. 2011, bez ohledu na to, že již v předchozím roce či v předchozích letech doklad o individuálním pojištění Komoře předložili. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

Platné znění usnesení č. 4/2009 Věstníku s účinností od 1. 1. 2011 je k dispozici na webových stránkách Komory [www.cak.cz/Předpisy o advokacii/Stavovské předpisy](http://www.cak.cz/Předpisy_o_advokacii/Stavovské_předpisy).

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Vymáhání unijního práva v České republice	23
K další, a zřejmě poslední, „technické“ novele obchodního zákoníku	31
Přihlašování pohledávek do insolvence – doma i v zahraničí	33
Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta v rámci soudního řízení správního s důrazem na náhradu za DPH z nich	36
Nad drobnou novelou zákona o DPH v souvislosti s konkurzem	39
Z JUDIKATURY	40 – 50
Z ODBORNÉ LITERATURY	51 – 56

SHRNUTÍ

Petr Bříza, Michal Bobek: Vymáhání unijního práva v České republice

Příspěvek se zabývá aplikační praxí českých soudů a správních orgánů v oblasti práva Evropské unie, kterou popisuje a hodnotí jak z hlediska kvantitativního, tak kvalitativního. Pozornost autorů se soustřeďuje zejména na judikaturu obecných soudů, jakož i na počínání správních orgánů při nakládání s právem EU.

Autori si všimají především toho, jak se české soudnictví vypořádalo se základními principy aplikace práva Evropské unie, konkrétně se zásadami přímého účinku, souladného výkladu a odpovědnosti státu za škodu způsobenou porušením práva EU. Příspěvek ukazuje, že zatímco poslední jmenovaný požadavek práva EU si zatím reálnou cestu do české soudní praxe teprve hledá, použití přímého účinku a souladného výkladu se stalo poměrně častým, dalo by se snad říci běžným jevem před českými soudy a správními orgány.

Irena Homolová: K další, a zřejmě poslední, „technické“ novele obchodního zákoníku

Dne 1. ledna 2012 nabývá účinnosti další, „technická“ novela obchodního zákoníku, která přináší řadu pro praxi nikoli zanedbatelných změn, které se týkají zejména regulace sídla podnikatele, procesu likvidace „prázdných“ společností, rejstříkové agendy, souběhu funkcí statutárního orgánu a zaměstnanec, ale i dalších otázek. Článek ve stručnosti shrnuje hlavní změny přijaté touto novelou.

Adam Sigmund: Přihlašování pohledávek do insolvence – doma i v zahraničí

Příspěvek se zaměřuje na nastínění některých častých chyb, kterých je možné se dopustit při přihlašování pohledávek v insolvenčním procesu, a dále na některé vybrané aspekty přihlašování pohledávek českých věřitelů do insolvenčních řízení v jiných členských zemích EU. Z pohledu právního zástupce insolvenčního věřitele je zásadní otázkou sledování lhůty k podání přihlášek, neboť zmeškání lhůty nelze prominout a následkem opožděného podání přihlášky je skutečnost, že se k této přihlášce nepřihlíží. Úskalím přihlašování pohledávek je popis podmínky u přihlášek podmíněných pohledávek. Důsledkem nesprávně formulované podmínky může často být popření pravosti celé pohledávky insolvenčním správcem, jakož i uplatnění tzv. majetkové sankce. Dalším úskalím je formulace správného tvrzení a identifikace významných skutečností při přihlašování zajištěných pohledávek. Na poli EU je bez dalšího přímo aplikovatelné známé Nařízení Rady (ES)

č. 1346/2000 z 29. května 2000, o insolvenčních řízeních, které je ze své povahy nadřazeno právu vnitrostátnímu. Známí zahraniční věřitelé musí být informováni individuálními oznámeními o zahájení insolvenčního řízení v některém jiném členském státě, jakož i o tom, jakým způsobem a v jakých lhůtách je třeba přihlásit pohledávky.

Jan Růžička: Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta v rámci soudního řízení správního s důrazem na náhradu za DPH z nich

Tento příspěvek se zaměřuje na dílčí aspekty zákonné úpravy práva na náhradu nákladů řízení v rámci soudního řízení správního, jak je obsažena v platném znění z. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Z celého spektra myslitelných nákladů řízení se přitom zabývá zejména náhradou za DPH z odměny a z hotových výdajů zástupců účastníků soudního řízení správního, dále některými hledisky problémového

jazykového výkladu tomu příslušných zákonných ustanovení soudního řádu správního a konečně se snaží nalézt teoreticky přijatelnou výkladovou linii v příspěvku nastolených otázek. Tato linie by oproti čistě jazykovému výkladu relevantních zákonných ustanovení umožnila v rámci nákladového výroku konečného soudního rozhodnutí přiznat zcela úspěšnému účastníku soudního řízení správního náhradu za DPH z hotových výdajů jeho zástupce na základě dohody o plné moci, který je zároveň plátcem DPH.

Martin Pavliš: Nad novelou zákona o DPH v souvislosti s konkurzem

Článek se zabývá situací, která nastala po novele zákona o DPH a která nabyla účinnosti dne 1. 4. 2011. Autor rozebírá nepříznivé důsledky této novely, podle níž věřitel může nárokovat vrácení DPH odvedeného z pohledávky přihlášené do konkurzu. Poukazuje také na nepříznivý dopad novely na odměny insolvenčních správců i na to, že dochází ke znevýhodnění drobných věřitelů – neplátců DPH.

Vymáhání unijního práva v České republice

PETR BRÍZA

MICHAL BOBEK

ÚVOD

Sedm let po přistoupení České republiky k Evropské unii již skončil čas odhadů, předpovědí a nakládání s právem EU jako s něčím novým či dokonce neznámým. Existují již stovky či dokonce tisíce případů, v nichž bylo právo EU v ČR aplikováno. Českou aplikační praxi je proto nyní již možné kvalitativně i kvantitativně obsáhnout. Spoluautoři tohoto příspěvku se o to během uplynulých dvou let pokusili v rámci projektu, jehož vybrané výstupy jsou obsaženy v tomto příspěvku.¹

Předkládaný příspěvek si nečiní (a ani by to nebylo s ohledem na limitovaný rozsah možné) nároky na vyčerpávající rozbor aplikace práva EU před českými soudy. Až na výjimky opomíjí judikaturu Ústavního soudu týkající se ústavního zakotvení unijního práva a role Ústavního soudu v řízeních s evropským prvkem.² **Hlavní pozornost je věnována nikoliv velkým příběhům ústavním, ale běžnému stýkání a potýkání obecných soudů a správních orgánů se základními principy aplikace unijního práva. Jmenovitě jde o principy přímého a nepřímého účinku (souladného výkladu),³ jakož i odpovědnost státu za škodu způsobenou porušením práva EU. Zatímco posledně jmenovaný požadavek práva EU si zatím reálnou cestu do české soudní praxe teprve hledá, použití přímého účinku a souladného výkladu se stalo poměrně častým, dalo by se snad říci běžným jevem před českými soudy a správními orgány.**

Četnost zaobírání se přímo prameny práva EU se v rámci české justice liší s ohledem na typ agendy. Kauzy s (rozpoznanou) evropskou dimenzí se nejčastěji vyskytují ve správním soudnictví a v určitých typech občanskoprávní a obchodní agendy; méně pak již v agendě ústavní a nejméně pak v trestní. Logicky jsou to však právě kauzy správní a soukromoprávní, které dominují české „unijně-právní“ praxi a tedy i tomuto příspěvku.

Níže učiněné poznatky se však neomezují jen na soudy. Základní zásady práva EU váží nejen soudy, ale orgány správní, byť tuto skutečnost nebylo (zejména) pro některé správní orgány, typicky správce daně, jednoduché akceptovat.

ZÁKLADNÍ PRINCIPY PRÁVA EU V ČESKÉ APLIKAČNÍ PRAXI

1. ÚVAHY OBECNÉ

Praxe obecných soudů, jakkoliv počtem „unijních“ kauz již poměrně rozsáhlá, se vyznačuje určitou zdrženlivostí, a to dvojího druhu.

První typ zdrženlivosti se týká obecných výroků na téma, jak a proč právo EU působí v českém právním řádu, jaké jsou vlastnosti tohoto právního řádu, podmínky přímého účinku směrnic či ustanovení zakládacích smluv apod. **V drtivé většině případů, ve kterých soudy všech stupňů přímo aplikovaly právo EU, se nepouští do žádných rozborů proč, co a jak působí. Namísto toho přímo aplikují normu práva EU, zpravidla stejným způsobem, jako český zákon.** Vzácné obecnější výroky na téma působení práva EU v českém právním řádu je možné nalézt až v některých rozhodnutích vrcholných soudů, z nich především v některých (více akademicky laděných) rozhodnutích Nejvyššího správního soudu.

Druhým typem zdrženlivosti je pak **určité zahlazování otevřených konfliktů mezi právem EU a právem vnitrostátním.** Jak uvidíme dále, případů, ve kterých by český soud identifikoval přímý rozpor mezi právem EU a vnitrostátní úpravou a, následující judikaturu Soudního dvora, aplikoval přednostně přímo účinná ustanovení smluv, nařízení, či směrnice, není v dosavadní české praxi mnoho. Spíše se lze setkat s tendencí konflikt potlačit či zahladit a namísto přímého účinku a přednosti práva EU konstatovat, že právní úprava EU je buď *lex specialis*, který obsahuje ve vztahu k právu českému zvlášt-

- 1 Autoři vychází z poznatků učiněných při práci na vědeckém projektu Ministerstva zahraničních věcí RM 13/02/08 s názvem „Aplikace práva Evropské unie v České republice“, na němž spolu s Janem Komárkem pracovali v letech 2008-2010. Výstupy projektu byly v rozšířené a aktualizované podobě publikovány jako Bobek, M., Bríza, P., Komárek, J.: Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie, C. H. Beck, Praha 2011. Z této knihy vychází i tento příspěvek.
- 2 Ostatně právě tato oblast je nejpodrobněji zpracována v existující literatuře, neboť byla od počátku předmětem největší pozornosti české akademické obce – srov. k tomu Bobek, Bríza, Komárek, op. cit. sub 1, kapitoly X a XI a literatura tam citovaná. Z nejnovějších zdařilých publikačních počínů srov. například Hamulák, O.: Právo Evropské unie v judikatuře Ústavního soudu České republiky, Leges, Praha 2010.
- 3 Pojmů nepřímého účinku a souladného výkladu používáme jako synonyma.

ni, nikoliv rozpornou úpravu, anebo střet práva EU s právem vnitrostátním řešit za pomoci souladného výkladu, je-li to aspoň trochu možné.

Oba typy zdrženlivosti jsou pochopitelné. Neaplikace vni-

- 4 A to i v jiných členských státech, včetně „starých“ členských států. Srov. jednotlivé studie v Slaughter, A.-M., Stone Sweet, A., Weiler, J.H.H. (eds.): *The European Court of Justice and National Courts: Doctrine and Jurisprudence*, Hart, Oxford 1998. Známa jsou v tomto ohledu kupříkladu výkladová „cvičení“ britských soudů v osmdesátých letech minulého století, které se za každou cenu snažily odstraňovat případné rozpory mezi britskou legislativou a právem E(H)S výkladem, byť za cenu značných ústupků běžnému jazyku i logice.
- 5 Blíže viz např. Kühn, Z.: Jak se změnilo ústavní soudnictví po 1. 5. 2004, *Právní rozhledy*, 2004, č. 13, str. 485-492.
- 6 Srov. Bobek, Břiza, Komárek, op. cit. sub 1, kapitola II, zejména oddíl 2.1 – 2.3.
- 7 Viz např. rozsudek NSS ze dne 28. února 2008, č. j. 8 Afs 160/2006-67, www.nssoud.cz; rozsudek NSS ze dne 7. února 2008, č. j. 7 Afs 37/2007-44, www.nssoud.cz; rozsudek NSS ze dne 13. září 2007, č. j. 2 Afs 34/2007-69, www.nssoud.cz; rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. května 2006, č. j. 15 Ca 39/2005-47, nepublikováno.
- 8 Viz např. rozsudek NSS ze dne 2. dubna 2008, č. j. 3 Ads 116/2007-81, www.nssoud.cz; rozsudek NSS ze dne 28. února 2007, č. j. 3 Ads 102/2006-60, www.nssoud.cz; a dále řada nepublikovaných rozhodnutí krajských soudů, které aplikují Nařízení Rady (ES) č. 1408/71 ze dne 14. 6. 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství (O. J. L 149/2 ze dne 5. 7. 1971, v češtině ZV Úř. věst., kap. 05, sv. 01, str. 35) a k němu vydané prováděcí Nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. 3. 1972 (O. J. L 74/1 ze dne 27. 3. 1972, v češtině ZV Úř. věst., kap. 05, sv. 01, str. 83).
- 9 Zde by se jednalo o kauzy s „unijní dimenzí“, tedy takové, v jejichž případě by bylo přímo aplikováno nařízení č. 1/2003 a články 81 nebo 82 SES (dnes tedy čl. 101 nebo 102 SFEU). Doposud však byly případy přímé aplikace těchto předpisů omezené – srov. Kindl, J.: *The Czech Republic*. In: Koekoek, H. F., Karollus, M. M. (eds.): *The Modernisation of European Competition Law, Initial Experiences with Regulation 1/2003*. Nomos, Vídeň 2008, str. 33-44, na str. 34 (přístupné rovněž online na internetových stránkách <http://www.csesp.cz>).
- 10 Srov. kupř. rozsudek NSS ze dne 30. listopadu 2006, č. j. 1 Azs 37/2006-64, www.nssoud.cz a další kauzy s azylovou problematikou citované dále v této kapitole.
- 11 Zákon č. 13/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Ostatně sám cílní zákon ve svém § 1 stanoví svoji „komplementaritu“ slovy: „*Tento zákon upravuje některé právní vztahy v oblasti celnictví, pokud nejsou upraveny bezprostředně závaznými předpisy Evropských společenství.*“
- 12 Především tedy Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává cílní kodex Společenství (O. J. L 302/1, ze dne 19. 10. 1992, v češtině ZV Úř. věst., kap. 02, sv. 04, str. 307) a Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává cílní kodex Společenství (O. J. L 253/1 ze dne 11. 10. 1993, v češtině ZV Úř. věst. kap. 02, sv. 06, str. 3).
- 13 Blíže viz např.: Simon, P.: *Evropské mezinárodní právo procesní*, In: Drápal, L., Bureš, J., et al.: *Občanský soudní řád II. Komentář*, C. H. Beck, Praha 2009, str. 2867 an.
- 14 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (O. J. L 12/1 ze dne 16. 1. 2001; v češtině ZV Úř. věst., kap. 19, sv. 04, str. 42).
- 15 Z mnoha kauz citujme např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. září 2008, sp. zn. 29 Nd 336/2007, www.nsoud.cz; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2005, sp. zn. 29 Od 48/2005, www.nsoud.cz; rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. listopadu 2007, sp. zn. 5 Co 2392/2007, nepublikován.
- 16 Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (O. J. L 338/1 ze dne 30. 6. 2000, v češtině ZV Úř. věst., kap. 19, sv. 06, str. 243).
- 17 Srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. července 2008, sp. zn. 4 Nd 55/2008, www.nsoud.cz.
- 18 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky (O. J. L 143/15 ze dne 30. 4. 2004, v češtině ZV Úř. věst., kap. 19, sv. 07, str. 38).
- 19 Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (O. J. L 160/1 ze dne 30. 6. 2000, v češtině ZV Úř. věst., kap. 19, sv. 01, str. 191).
- 20 Nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (O. J. L 160/37 ze dne 30. 6. 2000, v češtině ZV Úř. věst., kap. 19, sv. 01, s. 227 a nověji (od roku 2008) pak Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (Úř. věst. L 324/79 ze dne 10. 12. 2007).

trostátního práva navíc není něco, do čeho by se běžný vnitrostátní soudce obden pouštěl, byť k tomu tedy má v systému práva EU výslovný mandát.⁴ Český soudce byl navíc po roce 1993 „vychován“ v myšlence, že kontrola norem a jejich případné rušení je kompetence centralizovaná a specializovaná, která přísluší pouze Ústavnímu soudu. Přezkum souladu vnitrostátní úpravy s právem EU se nicméně po přistoupení v roce 2004 stal systémem decentralizovaným,⁵ kde i běžný okresní soud má pro řešení konkrétní kauzy a přezkumu souladu s právem Evropské unie pravomoci soudů ústavních.

2. PŘÍMÝ ÚČINEK V JUDIKATUŘE ČESKÝCH SOUDŮ A SPRÁVNÍCH ORGÁNŮ

2.1 TYPY A OBLASTI UPLATNĚNÍ PŘÍMÉHO ÚČINKU

I přes výše uvedené však již lze v dosavadní české rozhodovací praxi nalézt první kauzy, ve kterých obecné soudy následovaly vodítka Soudního dvora a neaplikovaly vnitrostátní českou úpravu pro její rozpor s právem EU. Přímý účinek právních aktů Unie může mít vícero podob:⁶ může směřovat k vyloučení rozporné vnitrostátní normy či jejímu nahrazení. Jiným typem dělení přímé aplikace práva EU je rozdělení v závislosti na tom, zda v konkrétním případě využil vnitrostátní soud pouze principu přímého účinku, či zda využil principů obou: tedy jak přímého účinku, tak aplikační přednosti práva Unie. Nabízí se tak dělení na:

(i) „*bezkonfliktní*“ přímý účinek, kdy jde o přímou aplikaci práva EU bez nezbytnosti uplatnění principu aplikační přednosti, neboť se vychází z přesvědčení, že právo EU v daném případě představuje zvláštní právní úpravu (*lex specialis*);

(ii) „*konfliktní*“ přímý účinek, kdy dochází k přímé aplikaci práva EU spolu s aplikační předností vůči právu vnitrostátnímu, tedy jde o situaci, kdy je vnitrostátní úprava s právem unijním v rozporu, a tento rozpor je řešen za použití principu přednosti práva EU.

Jak již plyne i z úvodu tohoto příspěvku, **oblastmi, v nichž k přímé aplikaci práva EU dochází nejčastěji, je především správní právo, následováno soukromoprávní agendou.** Ve správním právu nalezneme řadu plně „unijních“ oblastí, kde vnitrostátní správní orgány (a následně správní soudy) aplikují již jenom přímo použitelná nařízení. V případě oblastí jako je kupříkladu clo,⁷ sociálního zabezpečení osob migrujících mezi členskými státy,⁸ některé aspekty práva hospodářské soutěže,⁹ některé otázky azylu¹⁰ apod., vnitrostátní úprava v dané oblasti již ani neexistuje. Kupříkladu v oblasti cel zbylo z předvstupního (velice obsáhlého) cílního zákona¹¹ pouze několik pahýlovitých ustanovení; ve zbytku se aplikují přímo použitelná nařízení Rady a Komise.¹²

V agendě českých civilních soudů je přímá aplikace právních aktů EU dominována přímo použitelnými nařízeními EU, která utvářejí evropský justiční prostor.¹³ Jedná se především o nařízení Brusel I,¹⁴ upravující mezinárodní příslušnost soudů v občanských a obchodních věcech;¹⁵ Brusel IIa,¹⁶ určující mezinárodní příslušnost ve věcech manželských a rodičovské zodpovědnosti;¹⁷ nařízení, které zavedlo evropský exekuční titul pro nesporné nároky;¹⁸ nařízení o úpadkovém řízení,¹⁹ nařízení o doručování²⁰ a nařízení o dokazování.²¹ Vedle nich

jsou to i nařízení unifikující kolizní normy, jako např. nařízení Řím I²² nebo Řím II.²³ **Nejčastěji přímo aplikovaným právním předpisem EU českými civilními soudy je bezesporu nařízení Brusel I.** Ze studie provedené Nejvyšším soudem s ohledem na rozhodovací praxi českých civilních soudů v případech s evropským prvkem v letech 2004 – 2008 vyplynulo, že **aplikace tohoto nařízení před českými soudy se pohybuje již v řádu tisíců kauz.** Případy přímé aplikace ostatních citovaných nařízení by se pohybovaly v řádech stovek kauz před soudy všech stupňů.²⁴ Ve valné většině těchto případů se bude jednat, obdobně jako při aplikaci nařízení správními soudy, o přímý účinek bezkonfliktní.

Konflikty mezi právem EU a právem vnitrostátním logicky vznikají spíše v oblastech harmonizovaných, tedy mezi ustanoveními unijních směrnic a českými implementačními předpisy, třebaže i zde je, jak v případě správních soudů, tak soudů civilních, patrná tendence tyto rozpory zahlazovat výkladem. Přesto se najdou případy, kdy se soudy či dokonce i správní orgány nebály řešit existující rozpor přímou přednostní aplikací přímého účinku. Na ně, jakož i na další zajímavé kauzy týkající se tohoto principu, se nyní podíváme blíže.

2.2 PŘÍMÝ ÚČINEK: PŘÍPADY „KONFLIKTNÍ“ APLIKACE

a) Oblast správní

Jeden z dosud nemnohých příkladů použití přímého účinku k vyloučení nesouladné vnitrostátní normy nalezneme v rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. července 2007, č. j. 15 Ca 184/2006-42.²⁵ V dané věci žalobce namítal, že mu Celní úřad Most neoprávněně zabavil zboží, které považoval za neoznačené tabákové výrobky. Rozhodnou otázkou sporu byla definice „tabákového výrobku.“ Na ten se vztahují ustanovení zákona o spotřebních daních na straně jedné, a ustanovení směrnice o dani z tabáku²⁶ na straně druhé. Žalobce v tomto směru zdůraznil, že ustanovení § 101 odst. 3 písm. d) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, je pro účely klasifikace tabákových výrobků v ČR neaplikovatelné. Dle názoru žalobce byla aplikovatelná pouze taková z ustanovení § 101 zákona o spotřebních daních, která jsou v souladu s ustanoveními směrnice o dani z tabáku. Žalobce zdůraznil, že je povinností správního orgánu řídit se přednostně závaznými právními předpisy EU, pokud se prokazatelně dozví, že jím používaná vnitrostátní legislativa je v některém ohledu v přímém rozporu s legislativou EU. Krajský soud dal názoru žalobce za pravdu a svůj výrok odůvodnil velice kvalitní argumentací, v níž mimo jiné rozebral i podmínky přímého účinku směrnice, přičemž se ve svých úvahách opíral i o judikaturu Soudního dvora.

Pozitivně inspirovat se tímto judikátem nechal i Městský soud v Praze, který ve svém rozsudku z 15. července 2009²⁷ rozhodnutí svého severočeského kolegy obšírně citoval, a to na podporu svého závěru, že správní orgány včetně správců daně mají povinnost přímo aplikovat právo EU, a to včetně směrnic, jsou-li splněny podmínky přímého účinku. Ve věci samé šlo o právní otázku, zda je možné dovodit nárok žalobce na odpočet DPH na vstupu při pořízení automobilu přímo z článku 17 Šesté směrnice o DPH, a to i tehdy, kdyby byl po-

dobný výklad v rozporu s českým zákonem o DPH (konkrétně tedy jeho § 75 odst. 2).

Podle právního názoru Městského soudu: „*povinností žalovaného [Finančního ředitelství v Praze – pozn. aut.], jakožto orgánu veřejné moci, je aplikovat komunitární právo, jakožto právo účinné na území České republiky, tedy členského státu Evropské unie. Namítal-li žalobce ve svém odvolání rozpor zákona o dani z přidané hodnoty s příslušnou evropskou směrnicí, bylo povinností finančního úřadu a rovněž i žalovaného tuto námitku řešit a odpovídajícím způsobem se s ní vypořádat. Bylo tedy na správním orgánu uvést, zda tvrzený rozpor shledává či nikoliv, a v případě, že jej shledá, pak uvést a zdůvodnit, zda jsou dány i podmínky pro aplikaci přímého účinku směrnice.*“

b) Civilní soudnictví: zákaz horizontálního přímého účinku

Na rozdíl od oblasti správního soudnictví, kde v zásadě vždy stojí na jedné straně orgán veřejné správy a na straně druhé jednotlivec, který se domáhá ochrany svých práv, ve věcech soukromoprávních musí soudy často čelit otázce zákazu použití směrnice proti jednotlivci.

Z rozhodnutí vynesených těsně po přistoupení stojí za povšimnutí rozsudek Okresního soudu v Kladně ze dne 19. července 2005, č. j. 16 C 109/2004-42 (nepublikován). Věc se týkala smlouvy o dílo uzavřené již v roce 2002. I samotná žaloba byla podaná ještě před přistoupením ČR k EU. Žalobce se v ní dovolával vůči žalovanému zaplacení ceny díla, a to i s poukazem na směrnici o opožděných platbách.²⁸ Z časového hlediska²⁹ bylo dosti pochybné, pokud okresní soud zvažoval použití (potenciálně) přímo účinných ustanovení směrnice na danou věc. Odhlédneme-li však od této skutečnosti, je případ věcně správnou ukázkou zákazu přímého účinku směrnice na vztahy mezi jednotlivci. Okresní soud totiž aplikaci směrnice odmítl, neboť „[p]okud by pouze na základě [dotčené – pozn. aut.] směrnice měla být uložena povinnost žalovanému, který není orgánem státu, nelze podle ustálené judikatury Evropského

- 21 Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech (O. J. L 174/1 ze dne 27. 6. 2001, v češtině ZV Úř. věst. kap. 19, sv. 04, str. 121).
- 22 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. L 177/6 ze dne 4. 7. 2008).
- 23 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro nesmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. L 199/40 ze dne 31. 7. 2007).
- 24 Bončková, H., Žondra, M.: Souhrnná zpráva o rozhodovací praxi českých civilních soudů v případech s evropským prvkem (2004 – 2008), Nejvyšší soud, Brno 2010, str. 10-13.
- 25 Publikováno pod č. 1359/2007 Sb. NSS. Anotace rozsudku včetně reprodukce podstatné části argumentace soudu vyšla také v Soudních rozhledech, 2008, č. 10, str. 382-385.
- 26 Směrnice Rady 95/59/ES ze dne 27. 11. 1995 o daních jiných než daních z obratu, které ovlivňují spotřebu tabákových výrobků (O. J. L 291/1 ze dne 6. 12. 1995, v češtině publikováno ve ZV Úř. věst., kap. 09, sv. 01, str. 283).
- 27 Sp. zn. 5 Ca 122/2008. Podstatné pasáže rozsudku byly publikovány v časopise Daně a finance, 2009, č. 9, str. 43 an.
- 28 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/35/ES ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích (O. J. L 200/35 ze dne 8. 8. 2000, v češtině ve ZV Úř. věst., kap. 17, sv. 01, str. 226).
- 29 Blíže k časovým aspektům aplikace práva Unie srov. Bobek, Bříza, Komárek, op. cit. sub 1, kapitola XIV.

Ilustrační foto

soudního dvora („případ 152/84 M. H. Marshall v Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority (Teaching). [1986] ECR 723, odst. 48“) dovozovat pro konkrétní případ přímou aplikovatelnost uvedené směrnice.“

Správně (alespoň co do výsledku) se k zákazu horizontálního přímého účinku směrnice postavily soudy i v některých kauzách citovaných níže ve vztahu k nepřímému účinku.³⁰

Za příklad nerespektování (ignorování) zákazu horizontálního přímého účinku může sloužit rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 9. 2005 ve věci „Český sen“.³¹ Předmětem sporu bylo neoprávněné využití autorského díla. Žalobce byl výrobcem celovečerního filmu „Český sen“. Pro propagaci svého filmu si nechal zhotovit barevné logo „Český sen“, stejně jako barevné designy fiktivních výrobků a fiktivní propagační leták „Hypermarket Český sen“. Tato výtvarná díla však ve svém informačním bulletinu „Listy ODS“ neoprávněně využila jmenovaná politická strana. Žalobce namítal, že došlo k zásahu do jeho dobré pověsti, neboť si nepřeje, aby byl jeho mystifikační projekt spojován s jakoukoliv politickou stra-

nou. Žalovaný se bránil mimo jiné tím, že použil dílo pouze k účelu karikatury, parodie, parafráze a koláže, což by spadalo pod ustanovení „karikaturní licence“ čl. 5 odst. 3 písm. k) směrnice č. 2001/29/ES.³² S ohledem na tento typ licence je však podstatné, že sama směrnice stanoví, že zda členský stát do svého právního řádu „karikaturní licenci“ transponuje či nikoliv, záleží na jeho uvážení. A Česká republika tak zřejmě neučinila. Probíraná kauza se týkala vztahu mezi dvěma jednotlivci: společností s ručením omezeným v pozici žalobce a politickou stranou³³ v pozici žalovaného. Přesto soud nechal zákaz horizontálního přímého účinku v úvahu a směrnici v daném případě aplikoval, čímž žalobci *de facto* uložil povinnost strpět užití díla žalovaným, ačkoliv by jinak takovou povinnost neměl.

3. NEPŘÍMÝ ÚČINEK V ČESKÉ PRAXI

3. 1 NEPŘÍMÝ ÚČINEK JAKO BĚŽNÝ NÁSTROJ ČESKÝCH SOUDŮ

Bez nadsázky se dá říci, že povinnost vykládat vnitrostátní právo v souladu s právem EU zdomácněla během uplynulých sedmi let u českých soudů všech instancí. Není třeba příliš připomínat, že výrazné podpory se nepřímému účinku dostalo i u samotného Ústavního soudu. Ten ve známém plenárním nálezu ve věci evropského zatýkacího rozkazu³⁴ vyložil poměrně restriktivně ustanovení Listiny, jež zapovídalo nucené opuštění vlasti v případě českých občanů; soud díky tomu na rozdíl od svého polského a německého protějšku došel k závěru, že implementace dotčeného rámcového rozhodnutí neporušuje

30 Např. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 3. 2010, sp. zn. 33 Cm 13/2009 nebo rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 14. prosince 2009, sp. zn. 33 C 68/2008, oba nepublikovány.

31 Sp. zn. 41 Cm 150/2004, nepublikován.

32 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (O. J. L 167/10 ze dne 22. 6. 2001, v češtině ZV Úř. věst., kap. 17, sv. 01, str. 230).

33 Byť tedy o charakteru „politické strany“ coby osoby veřejného anebo soukromého práva je možné vést dlouhé debaty, v civilním sporu na ochranu osobnosti je její vystupování v pozici soukromoprávní vcelku nesporné.

34 Nález sp. zn. Pl. ÚS 66/04 ze dne 3. 5. 2006 (N 93/41 SbNU 195; 434/2006 Sb.), *Eurozatykač*.

ústavní pořádek.³⁵ Povinnost souladného výkladu vnitrostátního práva pak potvrdil Ústavní soud i ve svých dalších nálezech,³⁶ přičemž ve věci „Zepter“³⁷ dokonce vztáhl povinnost souladného výkladu v plném rozsahu i na skutečnosti vzniklé před přistoupením. I když je korektní zmínit, že tuto úvahu příslušný senát ÚS označil jako pouhé *obiter dictum* a uvedl slovem „zřejmě“,³⁸ tuto konstrukci ÚS nezbyvá než odmítnout jako chybnou: v období před přistoupením k EU nelze mluvit o povinnosti nepřímého účinku, navíc s odkazem na judikaturu Soudního dvora, která se vztahovala pouze k členským státům. Lze mluvit maximálně o vhodném srovnávacím argumentu, ale ne o povinnosti, která by navíc měla pro (v té době) nečlenský stát plynout z práva Unie.³⁹

Také správní soudy, především pak judikatura Nejvyššího správního soudu, se nepřímému působení práva Unie otevřely vzápětí po přistoupení České republiky k EU. NSS tak učinil v první fázi i ve vztahu ke kauzám se skutkovými okolnostmi před přistoupením; imperativ souladného výkladu však nedovodil z práva EU, ale z ústavní volby českého zákonodárce učiněné již před přistoupením český právní řád aproximovat pro následné přistoupení k Evropské unii.⁴⁰ Po přistoupení k EU a zvláště v posledních letech, kdy už se nový právní řád více „zažil“, pak NSS i krajské soudy používají souladného výkladu naprosto běžně. Je to právě i tím, že právo EU zasahuje většinu správní agendy – jen namátkou: oblast nepřímých i přímých daní,⁴¹ správy daní a poplatků,⁴² azylu (mezinárodní ochrany),⁴³ ochrany životního prostředí,⁴⁴ veřejných zakázek,⁴⁵ ochrany spotřebitele,⁴⁶ ochranných známek,⁴⁷ silniční přepravy,⁴⁸ ochrany osobních údajů,⁴⁹ ale také obecné otázky správního řízení,⁵⁰ či procesní a žalobní legitimace.

V civilní agendě je nepřímý účinek, ostatně stejně jako v jiných oblastech, především doménou směrnic. K argumentačně nejčastěji využívaným v oblasti civilní agendy⁵¹ patří bezesporu směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách;⁵² směrnice harmonizující některé aspekty autorského práva;⁵³ a stále častěji se objevující různé směrnice anti-diskriminační.⁵⁴ V rámci obchodní agendy se pak jedná především o směrnice o obchodních společnostech;⁵⁵ směrnici o systémech pro odškodnění investorů⁵⁶ či výše citovanou směrnici o opožděných platbách.

3. 2 NEPŘÍMÝ ÚČINEK – JEDNOTLIVÉ STUPNĚ VÝKLADOVÉHO OHÝBÁNÍ V ČESKÉ PRAXI

Nepřímý účinek či souladný výklad není monolitickou kategorií, ve které by se nalézal pouze jeden typ argumentu. Mnohem spíše se jedná o kontinuum různé síly argumentačního využití práva EU, které však, přinejmenším v rovině otevřené a přiznané argumentace soudu, není aplikováno přímo. V české justiční praxi lze nalézt různé typy argumentů, které by spadaly do kategorie nepřímého účinku. Jejich hrubé dělení by mohlo mít následující podobu:

a) **Nápravný nepřímý účinek** – jedná se o silné výkladové „ohnutí“ ustanovení vnitrostátního práva, které až hraničí s přímou aplikací (přímým účinkem) práva EU. Typicky se bude jednat o situaci nesprávné implementace směrnice, kdy text českého prováděcího zákona nebude odpovídat znění

směrnice. Výklad textu českého předpisu tak bude zásadním způsobem modifikován za účelem dosažení shody se zněním směrnice. Příkladem z české praxe budíž usnesení Nejvyšší-

- 35 Srov. Zemánek, J.: Eurozatykač prošel u Ústavního soudu, *Jurisprudence*, 2007, č. 2, str. 44-50, popř. Komárek, J.: European Constitutionalism and the European Arrest Warrant: In Search of the Limits of "Contrapunctual Principles". (2007) 44 *Common Market Law Review* 9.
- 36 Srov. např. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 56/05 ze dne 27. 3. 2008 (N 60/48 SbNU 873; 257/2008 Sb.), bod 48 nebo nálezy sp. zn. Pl. ÚS 19/08 ze dne 26. 11. 2008 (446/2008 Sb.), bod 85.
- 37 Srov. nálezy sp. zn. II. ÚS 3/06 ze dne 6. 11. 2007 (N 185/47 SbNU 429) („Zepter“), body 40-47.
- 38 Srov. *Zepter*, bod 40.
- 39 Pro podrobnou kritiku srov. Bobek, M., *Temporální působení práva Společenství ad absurdum*, blog *Jiné právo* (<http://jinepravo.blogspot.com>) ze dne 11. března 2008 a následná diskuse.
- 40 Viz především rozsudek ze dne 29. září 2005, č. j. 2 Afs 92/2005-45, www.nssoud.cz, publikován pod č. 741/2006 Sb. NSS.
- 41 Např. rozsudek NSS ze dne 29. listopadu 2007, č. j. 6 As 19/2006-62, www.nssoud.cz; rozsudek NSS ze dne 22. března 2007, č. j. 9 Afs 5/2007-70, www.nssoud.cz; rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 25. února 2008, č. j. 31 Ca 88/2006-22, č. 1599/2008 Sb. NSS; rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. července 2007, č. j. 15 Ca 184/2006-42, č. 1359/2007 Sb. NSS.
- 42 Např. rozsudek NSS ze dne 30. ledna 2008, č. j. 2 Afs 24/2007-119, www.nssoud.cz.
- 43 Např. rozsudek NSS ze dne 30. listopadu 2006, č. j. 1 Azs 37/2006-64, www.nssoud.cz či rozsudek NSS ze dne 5. října 2006, č. j. 2 Azs 66/2006-52, www.nssoud.cz.
- 44 Např. rozsudek NSS ze dne 29. srpna 2007, č. j. 1 As 13/2007-63, www.nssoud.cz; rozsudek ze dne 19. června 2007, č. j. 5 As 19/2006-59, www.nssoud.cz; rozsudek NSS ze dne 14. června 2007, č. j. 1 As 39/2006-55, www.nssoud.cz.
- 45 Např. rozsudek NSS ze dne 5. června 2008, č. j. 1 Afs 20/2008-152, www.nssoud.cz; rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. prosince 2006, č. j. 62 Ca 25/2006-196, č. 1166/2007 Sb. NSS.
- 46 Např. rozsudek NSS ze dne 16. března 2007, č. j. 4 As 63/2005-69, www.nssoud.cz.
- 47 Např. rozsudek NSS ze dne 29. dubna 2008, č. j. 5 As 69/2006-92, www.nssoud.cz; rozsudek NSS ze dne 3. října 2007, č. j. 3 As 8/2007-83, www.nssoud.cz.
- 48 Např. rozsudek NSS ze dne 24. ledna 2008, č. j. 9 As 36/2007-59, www.nssoud.cz.
- 49 Např. rozsudek NSS ze dne 10. května 2006, č. j. 3 As 21/2005-105, www.nssoud.cz.
- 50 Např. rozsudek NSS ze dne 23. ledna 2008, č. j. 3 Ads 71/2007-183, www.nssoud.cz; rozsudek NSS ze dne 19. prosince 2006, č. j. 4 As 24/2006-85, www.nssoud.cz.
- 51 Blíže viz Bončková, H., Žondra, M.: *Souhrnná zpráva o rozhodovací praxi českých civilních soudů v případech s evropským prvkem (2004 - 2008)*, Nejvyšší soud, Brno 2010, str. 53 an.
- 52 Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (O. J. L 95/29 ze dne 21. 4. 1993, v češtině ZV Úř. věst., kap. 15, sv. 02, str. 288).
- 53 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (O. J. L 167/10 ze dne 22. 6. 2001, v češtině ZV Úř. věst., kap. 17, sv. 01, str. 230).
- 54 Z nich pak především směrnice Rady 75/117/EHS ze dne 10. 2. 1975 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se provedení zásady stejné odměny za práci pro muže a ženy (O. J. L 45/19 ze dne 19. 2. 1975, v češtině ZV Úř. věst., kap. 05, sv. 01, str. 179) a směrnice Rady 76/207/EHS ze dne 9. 2. 1976 o zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde o přístup k zaměstnání, odbornému vzdělávání a postupu v zaměstnání a o pracovní podmínky (O. J. L 269/15 ze dne 5. 10. 2002, ZV Úř. věst., kap. 05, sv. 04, str. 255).
- 55 Z nichž největšímu justičnímu zájmu se zřejmě těší Druhá směrnice Rady ze dne 13. prosince 1976 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (O. J. L 26/1 ze dne 31. 1. 1977, v češtině ZV Úř. věst., kap. 17, sv. 01, str. 8) a její četné novely.
- 56 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/9/ES ze dne 3. března 1997 o systémech pro odškodnění investorů (O. J. L 84/22 ze dne 26. 3. 1997, v češtině ZV Úř. věst., kap. 06, sv. 02, str. 311).

ho soudu ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 33 Cdo 2894/2008, kde Nejvyšší soud souladným výkladem prakticky přešpal tehdejší ustanovení § 129 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.⁵⁷

b) Určující nepřímý účinek – zde se bude jednat **typicky o situace, kdy český předpis provádějící akt práva EU připouští více výkladů**; zohlednění zdrojového předpisu práva EU (typicky opět tedy směrnice), jeho cílů a smyslu umožní soudu se argumentačně přiklonit k jedné z výkladových možností – tj. „určit“ tu správnou. V podobných situacích lze mluvit o jakési „střední“ síle nepřímého účinku: soud konstatuje, že možný výklad předpisu A je A1, A2 a možná i A3. Zohledněním směrnice a (typicky i) judikatury Soudního dvora však posléze dochází k závěru, že korektní výklad bude A2, protože nejvíce odpovídá cílům a záměrům směrnice.⁵⁸

c) Potvrzující nepřímý účinek – je nejslabší formou zohlednění práva EU. **Zůstává v rovině „potvrzení“ argumentace, k níž rozhodující soud dospěl na půdorysu vnitrostátního práva.** Typicky se bude jednat o situace, kdy soud dospěje k určitému řešení na základě standardních výkladových metod vnitrostátního práva, a na závěr, byť to již není pro dosažení argumentačního výstupu nezbytně nutné, připojí, že soudem zaujatý výklad je též v souladu s právem EU.⁵⁹

3. 3 LIMITY NEPŘÍMÉHO ÚČINKU Z POHLEDU ČESKÝCH SOUDŮ

České soudy se ve své dosavadní judikatuře k nepřímému účinku dotkly i některých složitých otázek, které nebyly vždy zcela vyjasněny ani v judikatuře Soudního dvora. Jde především o limity souladného výkladu.

a) Temporální limity nepřímého účinku

Krajský soud v Brně se v rozsudku ze dne 24. listopadu 2010, sp. zn. 62 Ca 83/2008 (nepublikován), nebál úspěšně pustit do rozboru otázky, kdy vzniká povinnost souladného výkladu. Krajský soud přesvědčivě vyložil pro tuto věc klíčový rozsudek Soudního dvora ve věci *Adeneler*,⁶⁰ kdy vyšel z tam odlišovaných dvou časových období: za prvé, období od nabytí účinnosti směrnice do okamžiku uplynutí lhůty pro její prove-

dení a, za druhé, období po uplynutí této lhůty. Na toto rozlišení Krajský soud navázal tím, že „Podle názoru zdejšího soudu mezi oběma uvedenými situacemi je de facto jediný rozdíl, a to v omezení nepřímého účinku směrnice před uplynutím implementační lhůty pouze na „vážné ohrožení cíle“ směrnicí sledovaného, které bude trvat i po uplynutí této lhůty. [...] Zatímco po uplynutí implementační lhůty má orgán vykládající národní právo plnou povinnost vykládat vnitrostátní právo v souladu se směrnicí, v období před uplynutím této lhůty je tato povinnost dána pouze tehdy, pokud by mohlo dojít ke závažnému a trvalému ohrožení pozdějšího vnitrostátního naplnění směrnice. [...] Zdejší soud tedy uzavírá, že určitá forma nepřímého účinku je dána již od okamžiku nabytí účinnosti směrnice, nicméně se nejedná o nepřímý účinek v plném rozsahu, nýbrž o rozsah typově užší (omezený pouze na případy vážného a trvalého ohrožení pozdějšího vnitrostátního naplnění směrnice).“⁶¹

b) Použití souladného výkladu proti jednotlivci

K právě citovanému argumentačně velice propracovanému rozhodnutí Krajského soudu v Brně není co dodat, snad s jedinou výjimkou. S odkazem na českou akademickou literaturu totiž tento soud přejal za svůj názor, že „nepřímý účinek nesmí být využit k uložení povinnosti jednotlivci“.⁶² Zákaz uložení povinnosti jednotlivcům, tedy fyzickým a právnickým osobám, je nicméně vlastní účinku přímému. V rámci účinku nepřímého toto omezení do značné míry neplatí.⁶³

Právě skutečnost, že v rámci nepřímého účinku je možno v zásadě použít směrnici proti jednotlivci (alespoň tedy ve vztazích mezi dvěma jednotlivci) si naopak všiml **Krajský soud v Ostravě v rozsudku ze dne 8. 3. 2010, sp. zn. 33 Cm 13/2009** (nepublikován). Věc samá byla projednávána coby incidenční spor v rámci oddlužení (insolvenčního řízení). Žalobce (úvěrová společnost) se domáhala po žalované (insolvenční správce) plnění z pohledávky vyplývající ze smlouvy o revolvingové půjčce, kterou úvěrová společnost dříve uzavřela s dlužníkem. Krajský soud označil ujednání o smluvní pokutě pro neplnění, uzavřené mezi úvěrovou společností a dlužníkem, za nepřiměřené ujednání ve spotřebitelské smlouvě. Prohlásil jej proto za neplatné podle § 56 občanského zákoníku („OZ“). S ohledem na výklad ustanovení § 56 pak soud dále uvedl: „Toto ust. zákona soud interpretoval komunitárně konformním způsobem, neboť ustanovení o spotřebitelských smlouvách jsou převedením směrnic EU o ochraně spotřebitele; v projednávané věci je relevantní Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (dále jen směrnice). Tato směrnice považuje podle čl. 1 písm. e) Přílohy za nepřiměřený požadavek na spotřebiteli, který neplní svůj závazek, aby platil nepřiměřeně vysoké odškodné. Toto ustanovení směrnice nelze aplikovat přímo, neboť směrnice jako pramen komunitárního práva nemá horizontální (tedy v zásadě soukromoprávní) přímý účinek, leč existuje komunitární povinnost vykládat vnitrostátní právo způsobem slučitelným se směrnicí, jak vyložil Evropský soudní dvůr ve věci 17/83 von Colson & Kamman a dalších (tzv. nepřímý účinek směrnic).“⁶⁴

Podobně Městský soud v Brně zrušil jako neplatnou rozhodčí doložku ve spotřebitelské smlouvě o úvěru pro její rozpor s ustanoveními OZ o spotřebitelských smlouvách (§ 51a an.),

57 Podrobněji srov. Bobek, Bříza, Komárek, op. cit. sub 1, kapitola IV, oddíl 4.1.

58 Za příklad může sloužit rozsudek NSS ze dne 29. srpna 2007, č. j. 1 As 3/2007 – 83 (televize v mobilu), nebo rozsudek Městského soudu v Brně (sp. zn. 33 C 68/2008), diskutovaný níže v tomto příspěvku.

59 Příkladem budiž rozsudek NSS ze dne 17. ledna 2006, č. j. 6 As 52/2004-67. NSS v něm dospěl k závěru, že státní podnik není veřejnou institucí a tím pádem ani subjektem povinným podle zákona o svobodném přístupu k informacím na základě argumentace českým právem, ale pro úplnost též odkázal na judikaturu Soudního dvora a právní předpisy EU, které se snažily podchytit pojem „veřejného podniku“ v kontextu vymezení toho, kdo poskytuje služby obecného hospodářského významu.

60 Rozsudek ze dne 4. července 2006, Konstantinos Adeneler, C-212/04, Sb. rozh. s. I-6057.

61 Tamtéž, č. I. 11.

62 Tamtéž, č. I. 10.

63 Srov. podrobně Bobek, Bříza, Komárek, op. cit. sub 1, kapitola V, oddíl 1.4.

64 Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. března 2010, sp. zn. 33 Cm 13/2009, nepublikován, č. I. 3 a 4.

kteřáto vykládal ve světle směrnice.⁶⁵ Soud odkázal na čl. 3 odst. 3 směrnice, na jehož základě příloha směrnice vypočítává demonstrativně jednání, která mohou být považována za nepřiměřená. Čl. 1 písm. q uvedené přílohy pak mezi takovými uvádí i ujednání, jehož cílem nebo následkem je „zbavení spotřebitele práva podat žalobu nebo použít jiný opravný prostředek, zejména požadovat na spotřebiteli, aby předkládal spory výlučně rozhodčímu soudu, na který se nevztahují ustanovení právních předpisů [...]“. Český OZ tento příklad nepřiměřeného ujednání do svého textu nepřevzal, ale Městský soud v Brně právě s ohledem na směrnici dovodil, že pod definici nepřiměřeného ujednání ve smyslu § 55 a 56 OZ je třeba řadit i tento typ výlučné rozhodčí doložky, uvalené jednostranně na spotřebitele. V tomto případě bychom tedy mohli mluvit o případu určujícího souladného výkladu, neboť text českého OZ takovýto výklad umožňoval a explicitní příklad uvedený v příloze směrnice jen potvrzoval, že se jedná o výklad eurokonformní a tedy správný.

c) Výklad *contra legem*

Jedním z limitů souladného výkladu stanoveným judikaturou Soudního dvora je i výklad *contra legem* – vnitrostátní soud není povinen vykládat vnitrostátní právo v souladu s právem EU, pokud by to znamenalo vyložit jej zcela proti jeho smyslu. Jako příklad přihlédnutí k zákazu výkladu *contra legem* je možno uvést **rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 26. února 2006**.⁶⁶ V dané věci se Ochranný svaz autorský [OSA] domáhal vůči majiteli hotelu v Rakovníku autorského poplatku za zpřístupnění televizního vysílání na pokojích hotelových hostů. Majitel hotelu se platbě bránil poukazem na § 23 autorského zákona,⁶⁷ který výslovně vylučuje z dosahu autorského zákona vysílání poskytované hotely na pokojích hostů. Uvedená otázka přitom spadá do působnosti výše citované směrnice o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. Krajský soud položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, aby zjistil, zda je předmětné ustanovení se směrnicí v souladu.⁶⁸ Soudní dvůr se obdobnou otázkou v té době již zabýval ve věci *SGAE*⁶⁹ a odpověď, kterou poskytl v dané věci, byla využitelná i pro Krajský soud v Praze. Ten v důsledku toho svou původní otázku stáhl.

Z odpovědi poskytnuté Soudním dvorem vyplynulo, že uvedené ustanovení českého autorského zákona je skutečně v rozporu s předmětnou směrnicí. Není zřejmé, zda si byl krajský soud vědom zákazu horizontálního přímého účinku, ale v každém případě si byl vědom toho, že v daném případě nelze přistoupit k souladnému výkladu, protože by výklad požadovaný směrnicí vedl k pravému opaku toho, co výslovně stanovil autorský zákon. Krajský soud výslovně uvedl, že „[...] rozpor [mezi směrnicí a zákonem – pozn. aut.] nemůže zdejší soud sám řešit; nelze tak učinit ani tzv. „eurokonformním výkladem“, kdy je předmětné ustanovení autorského zákona koherentní a žádný výklad neumožňuje.“

3. 4 HIERARCHIE MEZI PŘÍMÝM A NEPŘÍMÝM ÚČINKEM

Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že **právo EU nestanoví prioritou ani jedné z těchto aplikačních zásad**,⁷⁰ což znamená, že je na vnitrostátních soudech, zda v daném případě přistoupí

spíše k použití účinku přímého, či existující konflikt vnitrostátního práva s právem EU raději zahradí výkladem souladným. České soudy preferují spíše druhou možnost.

Přinejmenším u soudů správních lze důvod tohoto postupu vidět i v judikatuře NSS. Za zmínku zde stojí především kauza „slovenských žadatelů o azyl“.⁷¹ V dané věci se ministerstvo vnitra dovolávalo přímého účinku a přednosti aplikace Protokolu o poskytování azylu státním příslušníkům členských států Evropské unie, tedy části primárního práva Unie. NSS připustil, že Protokol je přímo účinným a přednostně aplikovatelným právem Unie. Jinými slovy, NSS koncepčně akceptoval, že MV coby správní orgán může neaplikovat ustanovení českého zákona o azylu, pokud se dostane do neřešitelného rozporu s právem Unie.

S ohledem na skutkové a právní okolnosti konkrétní kauzy však NSS také dodal, že: „*Stěžovatel tedy sice korektně vycházel z názoru, že Protokol je přímo účinným pramenem práva, který má přednost před vnitrostátní právní úpravou, z výše uvedeného je však zřejmé, že již v době rozhodování správního orgánu existovala pro situace, jaká nastala v projednávaném případě, vnitrostátní právní úprava s Protokolem obsahově konformní, neboť stejně jako Protokol předvíдалa pro žadatele přicházející z bezpečné země původu režim zkráceného správního řízení vylučujícího meritorní posouzení věci. [...] Pro uplatnění zásady aplikační přednosti unijního práva před právem vnitrostátním tudíž nebyl za dané situace důvod, neboť právní úprava vnitrostátní nebyla s právní úpravou unijní v obsahovém rozporu. Nic proto stěžovateli nebránilo aplikovat obsah Protokolu za použití ust. § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu a využít tak pro aplikaci normy unijního práva kompatibilní vnitrostátní procesní předpis.*“

Závěrem NSS pak poznamenal, že unijní „mandát“ správních orgánů neznamená naprosté oprostění se od požadavků vnitrostátní zákonitosti. Správní orgán si nemůže s odkazem na přímo účinné právní předpisy Unie dotvářet českou právní úpravu podle libosti.

Rozhodnutí tak zajímavým způsobem řeší otázku konfliktu dvou loajalit správních orgánů. Přistoupením ČR k EU se správní orgány staly takřikajíc sluhdy dvou pánů. Rozhodnutí se snaží nabídnout obecnější postup pro případy konfliktů obou loajalit. Tím by měla být jakási přiměřenost v aplikační přednosti práva EU. **Přednost práva EU a neaplikace vnitrostátní úpravy by měla být pro správní orgán skutečně až poslední možností, vyhrazenou pro případ, kdy není možné do-**

65 Rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 14. prosince 2009, sp. zn. 33 C 68/2008, nepublikován.

66 Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 26. února 2006, sp. zn. 36 C 115/2004, nepublikován. Blíže srov. Bobek, Bříza, Komárek, op. cit. sub 1, kapitola VI, oddíl 4.1.

67 Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v tehdejší znění. Ustanovení § 23, věta druhá znělo: „[Z]a provozování rozhlasového a televizního vysílání se [...] nepovažuje zpřístupňování díla pomocí přístrojů technicky způsobilých k příjmu rozhlasového a televizního vysílání ubytovaným v rámci poskytování služeb spojených s ubytováním, jsou-li tyto přístroje umístěny v prostorách určených k soukromému užívání ubytovanými osobami.“

68 Srov. řízení ve věci C-282/06, OSA, oznámení o zahájení řízení publikováno v Úř. věst. C 212/22 ze dne 2. 9. 2006 (předběžná otázka podaná Krajským soudem v Praze).

69 Rozsudek ze dne 7. prosince 2006, SGAE, C-306/05, Sb. rozh. s. I-11519.

70 Srov. Bobek, Bříza, Komárek, op. cit. sub 1, kapitola V, oddíl 2.

71 Rozsudek ze dne 19. července 2006, č. j. 3 Azs 259/2005-42, www.nssoud.cz.

sáhnout respektování práva EU za pomoci stávajících postupů vnitrostátního práva, pokud možno také souladně vyloženého. Navíc pokud tedy již správní orgán musí, aby dostal závazkům plynoucím pro něj z práva EU, přistoupit k neaplikaci českého zákona, musí tak činit pouze v míře nezbytně nutné.

Šlo by tedy tvrdit, že preferencí NSS (nejen?) pro správní orgány je pokud možno upřednostňovat souladný výklad před přímou aplikací unijního práva. Při přímém účinku by se mělo jednat o neaplikaci minimalistickou a nezbytně nutnou.

Tento návod pro budoucí postup správních orgánů v řešení kolizí mezi českým právem a úpravou Unie je možný a vhodný. Je možný proto, že, jak jsme uvedli výše, Soudní dvůr sám žádnou prioritu mezi principy přímého a nepřímého účinku nestanoví. Jediné, co vyžaduje, je efektivní realizace unijního práva orgány členského státu. Vhodný je tento postup z toho důvodu, že při respektování požadavků unijního práva zároveň zavádí požadavek „minimalizace“ zásahů správního orgánu do stávajícího zákonného rámce. Akcentuje tak požadavek jakési zbytkové zákonnosti jednání správních orgánů, a to i v kontextu jejich přímé aplikace unijního práva.

4. ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU ZPŮSOBENOU PORUŠENÍM PRÁVA EU

Odpovědnost za škodu způsobenou jednotlivci (tedy fyzické nebo právnické osobě) porušením práva EU ze strany členského státu je v unijním právu principem ústavním, artikulovaným v judikatuře⁷² Soudního dvora počátkem 90. let minulého století. Podle dnes již ustálené judikatury mají jednotlivci nárok na náhradu škody za splnění tří podmínek:

- (i) cílem porušeného právního předpisu je přiznání práv jednotlivcům;
- (ii) jedná se o porušení dostatečně závažné;
- (iii) existuje přímá příčinná souvislost mezi porušením ze strany členského státu a škodou způsobenou poškozenému.⁷³

72 Srov. především rozsudek ze dne 19. listopadu 1991, *Francovich a další*, spojené věci C-6/90 a C-9/90, Recueil s. I-5357; rozsudek ze dne 5. března 1996, *Brasserie du Pêcheur a další*, spojené věci C-46/93 a C-48/93, Recueil s. I-1029; rozsudek ze dne 23. května 1996, *Hedley Lomas*, C-5/94, Recueil s. I-2553; rozsudek ze dne 24. března 2009, *Danske Slagerier*, C-445/06, Sb. rozh. I-2119; či nejnověji rozsudek ze dne 26. ledna 2010, *Transportes Urbanos*, C-118/08, dosud nepublikován ve Sb. rozh.

73 *Brasserie*, bod 51.

74 Srov. stanovisko pléna ÚS ze dne 28. dubna 2009, Pl. ÚS-st 27/09 (č. 136/2009 Sb.).

75 Srov. rozsudek ze dne 31. ledna 2007, sp. zn. 25 Cdo 1124/2005, www.nsoud.cz.

76 Srov. rozsudek ze dne 24. února 2010, sp. zn. 25 Cdo 3556/2007, www.nsoud.cz; viz také usnesení ze dne 30. března 2010, sp. zn. 25 Cdo 1715/2010, www.nsoud.cz.

77 Srov. náleze ze dne 9. 2. 2011, sp. zn. IV. ÚS 1521/10, <http://nalus.usoud.cz>. Tímto náleze zrušil ÚS výše citované usnesení NS ze dne 30. března 2010, sp. zn. 25 Cdo 1715/2010.

78 Podobné řešení kupříkladu zvolily německé soudy, které měly obdobný problém s koncepčním uznáním odpovědnosti státu za legislativní (ne)činnost. Dle judikatury Spolkového soudního dvora [*Bundesgerichtshof*] je nárok na náhradu škody způsobenou porušením práva EU zvláštním typem samostatného odškodňovacího titulu („*gemeinschaftsrechtlicher Schadenersatzanspruch*“), který zůstává oddělen od vnitrostátního práva. Srov. BGH, rozsudek ze dne 24. října 1996 – III ZR 127/91, (1997) NJW 123, detailně pak Krümmel, T., D' Sa, R. M.: Implementation by German Courts of the Jurisprudence of the European Court of Justice on State Liability for Breach of Community Law as Developed in *Francovich* and Subsequent Cases. (2009) 20 *European Business Law Review* 273, str. 278.

V dosavadní české praxi nenašel princip odpovědnosti členského státu za škodu výraznějšího uplatnění, a to ze dvou důvodů. Za prvé, odpovědnost za škodu bývá z logiky věci spíše následným typem opravného prostředku. Jednotlivci se jej domáhá v okamžiku, kdy mu nebylo umožněno své právo plynoucí mu z práva Unie uplatnit před soudem nebo správním orgánem přímo. Při zohlednění průměrné délky řízení před správními orgány a soudy se lze domnívat, že kauzy podobného typu se doposud ještě nepropracovaly „prvním kolem“ justičního systému.

Za druhé a především, realizace odpovědnosti za škodu způsobenou porušením práva EU v právním řádu České republiky naráží v současnosti na několik problémů. Předně není koncepční půdorys zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů, ve své současné podobě vznášení nároků o náhradu škody ze strany jednotlivců proti státu právě nakloněn. K restriktivní zákonné úpravě pak přistupuje judikatura vrcholných soudů, především pak Nejvyššího soudu, která vychází z koncepce, nepřímou bohužel podpořené také Ústavním soudem,⁷⁴ že náhrada škody podle zákona o odpovědnosti státu je pojmově vyloučena v případě zákonodárné (ne)činnosti, a to jak pro (ne)činnost Parlamentu ČR,⁷⁵ tak pro právo tvorbu moci výkonné.⁷⁶

Je to však právě právo tvorby (ne)činnosti, typicky v podobě absence provedení či vadném provedení směrnice, která je častým původcem žalob o náhradu škody pro porušení práva EU. Pausální vyloučení odpovědnosti za škodu v případech, kdy je „škůdcem“ jakýkoliv právo tvůrce, by v případě svého přenesení i do oblasti vnitrostátní aplikace práva EU znamenala porušování unijního práva Českou republikou.

Zdá se však, že jak Nejvyšší soud, tak Ústavní soud jsou si této skutečnosti vědomy. Z náznaků v judikatuře Nejvyššího soudu, nedávno silně podpořené nálezem Ústavního soudu,⁷⁷ se totiž zdá, že judikatura českých soudů by napříště mohla konstruovat odpovědnost za legislativní (ne)činnost, která má za následek porušení práva EU, a za škodu způsobenou jednotlivci jako zvláštní titul náhrady škody, od vnitrostátního práva (a čistě „vnitrostátní legislativní nečinnosti“) oddělený.⁷⁸

ZÁVĚREM

Dosavadní aplikační praxe českých soudů i správních orgánů s ohledem na unijní právo je solidní. Není sice omračující, není ale ani zanedbatelná. Český „standard“ vystoupí do popředí především ve srovnání s jinými novými středoevropskými členskými státy, které přistoupily k Evropské unii také v roce 2004.

Hodnotit obecně míru aplikace práva Unie v běžné vnitrostátní praxi je ošemetné. Lze se však zaměřit na několik oblastí, z nichž je patrná míra otevřenosti právního řádu evropskému působení. Dvě z nich by mohly kupříkladu zahrnovat jednak dobrovolné otevření se právního řádu daného členského státu pro působení práva EU v justiční praxi ještě v období před přistoupením, jednak množství předběžných otázek pocházejících z určitého nového členského státu po přistoupení.

V obou těchto oblastech se české soudy pohybovaly na čel-

ních místech střední části „pelotonu“ nových členských států. Na straně jedné neprojevovaly takové „euro-nadšení“ již před přistoupením jako třeba polské soudy;⁷⁹ na straně druhé ale také neodsoudily unijní právo do oblasti normativní bezvýznamnosti jako zpravidla soudy slovenské.⁸⁰ Obdobně je tomu s ohledem na množství předběžných otázek po přistoupení ČR k EU. Na straně jedné se po přistoupení rozhodně nejednalo o záplavu českých předběžných otázek jako od maďarských soudů; na straně druhé se však česká justice se svými dnes již patnácti předběžnými otázkami neřadí mezi nové členské státy, které, zdá se, tento typ řízení ještě ani neobjevily.⁸¹

Pro dosažení plného a účinného vymáhání práva Unie na území České republiky je pochopitelně nezbytné učinit ještě mnohé. Ne každý jednotlivý judikatorní pokus se povede. Dnes již však solidní česká vnitrostátní praxe aplikující unijní právo nasvědčuje, že první dětské krůčky jsou již úspěšně za námi.

✿ Prvý autor je advokátem v Praze, druhý autor vyučuje evropské právo na Institutu evropského a srovnávacího práva Právnické fakulty Univerzity v Oxfordu.

Tento příspěvek byl napsán pro konferenci XIX. Karlovarské právnícké dny. Bulletin advokacie jej publikuje se souhlasem pořadatele této konference i obou autorů.

- 79 Již v roce 1997 kupříkladu polský Ústavní tribunál učinil z práva EU povinný aproximační vzor pro všechny polské soudy a správní orgány v jejich aplikační praxi – srov. kauzu týkající se rovnosti pohlaví ve veřejné službě, sp. zn. K. 15/97, publikováno v Orzecznictwo Trybunalu Konstytucyjnego č. 19/1997, str. 380. Blíže k polské praxi viz např. Łazowski, A., Wentkowska, A., Poland: Constitutional Drama and Business as Usual, In: Łazowski, A. (ed.): Brave New World: The Application of EU Law in the New Member States, T.M.C. Asser Press, The Hague 2010, str. 277-324 či Kowalik-Bańczyk, K., Report on Poland, In: či Martinico, G., Pollicino, O. (eds.): The National Judicial Treatment of the ECHR and EU Laws, Europa Law Publishing, Groningen 2010, str. 297-320.
- 80 Blíže viz Bobek, M., Kühn, Z.: Europe yet to Come: The Application of EU Law in Slovakia, In: Łazowski, A. (ed.): Brave New World: The Application of EU Law in the New Member States, T.M.C. Asser Press, The Hague 2010, str. 357-378.
- 81 Blíže viz Bobek, M.: Learning to Talk: Preliminary Rulings, the Courts of the New Member States and the Court of Justice. (2008) 45 Common Market Law Review 1611 či Broberg, M., Fenger, N., Preliminary References to the European Court of Justice. Oxford: Oxford University Press, 2010, str. 37-40.

K další, a zřejmě poslední, „technické“ novele obchodního zákoníku

JUDr. IRENA HOMOLOVÁ, LL.M.

Prezident republiky podepsal dne 11. listopadu 2011 zákon, kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), jenž by měl být, dle ministra spravedlnosti ČR, patrně poslední technickou novelou obchodního zákoníku před jeho nahrazením chystaným novým zákonem o obchodních korporacích. Novela především reaguje na vývoj judikatury českých soudů, některé nedostatky současné právní úpravy a problémy, které se v praxi vyskytly. Tento článek ve stručnosti shrnuje některé významnější změny, které zmiňovaná novela obchodního zákoníku přináší.

SÍDLO PODNIKATELE

Pro podnikatele fyzické osoby (v ustanovení § 2 odst. 3 obchodního zákoníku) jakož i právnické osoby (v § 37 odst. 2 obchodního zákoníku) je nově zakotvena povinnost mít právní důvod k užívání prostor, do nichž umístili své místo podnikání nebo sídlo, po celou dobu, kdy jsou tyto prostory zapsané v obchodním rejstříku jako jejich místo podnikání nebo sídlo. Novela se tak snaží bránit fiktivním sídlům, tzv. schránko-

vým firmám a reagovat na praktické problémy, které vyvstaly změnou ustanovení § 19c zák. č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), provedenou zákonem č. 215/2009 Sb., kdy byla odstraněna povinnost právnické osoby zapisovat do veřejného rejstříku své skutečné sídlo. V důsledku toho nebylo možné při nedostatku právního důvodu užívání prostor aplikovat ustanovení § 29 odst. 6 obchodního zákoníku, podle kterého *„Jestliže obsah zápisu v obchodním rejstříku odporuje donucujícímu ustanovení zákona a nelze dosáhnout nápravy jinak, rejstříkový soud vyzve podnikatele ke zjednání nápravy. Ide-li o právnickou osobu a tato osoba ve stanovené lhůtě nezjedná nápravu, může soud i bez návrhu, je-li takový postup v zájmu ochrany třetích osob, rozhodnout o jejím zrušení s likvidací.“* Možnosti vlastníků dotčených nemovitostí docílit výmazu sídla společnosti užívaného bez právního důvodu z obchodního rejstříku tak byly výrazně ztíženy. Nyní, **pokud se soud dozví, že podnikatel nemá právní důvod k užívání sídla, měl by jej v souladu s ustanovením § 29 odst. 6 obchodního zákoníku vyzvat ke zjednání nápravy a v případě nečinnosti právnické osoby může rozhodnout o jejím zrušení s likvidací.** V případě podnikatele – fyzické osoby může takové porušení povinnosti vést až ke zrušení živnostenského oprávnění ze strany živnostenského úřadu.

Nově se v ustanovení § 37 odst. 2 obchodního zákoníku rovněž doplňuje, že **navrhovatel při návrhu na zápis do obchodního rejstříku není povinen dokládat právní důvod užívání prostor, do nichž umístil své sídlo nebo místo podnikání, pokud je právní důvod zjištělý z veřejných rejstříků** (tj. zejména z katastru ne-

movitostí). Dále se upřesňuje, že písemné prohlášení vlastníka nebo osoby oprávněné k nakládání s nemovitostí, kterým uděluje svůj souhlas s umístěním sídla či místa podnikání, nesmí být starší než tři měsíce a podpisy na něm musí být úředně ověřeny.

LIKVIDACE „PRÁZDNÝCH“ SPOLEČNOSTÍ

Novela zavádí opatření ke zjednodušení procesu likvidace u právnických osob zapsaných v obchodním rejstříku, které reálně nevykonávají žádnou aktivitu. V případě, že soud rozhodl o zrušení společnosti a její likvidaci a likvidátor byl ustanoven podle § 71 odst. 7 obchodního zákoníku (tj. nelze-li likvidátorem jmenovat člena statutárního orgánu nebo společníka společnosti) z osob zapsaných v seznamu insolvenčních správců (nově jim může být i fyzická osoba, která splňuje obecné a kvalifikační předpoklady pro zápis do seznamu insolvenčních správců a se svým ustanovením souhlasí), takový likvidátor nebude předkládat ke schválení společníkům nebo orgánu k tomu příslušnému návrh na rozdělení likvidačního zůstatku, ani zprávu o naložení s majetkem. Tyto dokumenty je povinen pouze uložit do sbírky listin. Nedostatek součinnosti a podkladů pro plnění daňových povinností bude likvidátor řešit oznámením soudu a správci daně, přičemž daň bude stanovena podle pomůcek.

RODNÁ ČÍSLA, PODPISOVÉ VZORY, NÁVRHY NA OBCHODNÍ REJSTŘÍK

V návaznosti na stanoviska Úřadu pro ochranu osobních údajů **nebudou nadále rodná čísla fyzických osob uváděna ve výpisu z obchodního rejstříku, ani zveřejňována v Obchodním věstníku**, nýbrž pouze zapisována do vnitřní části informačního systému obchodního rejstříku. V této souvislosti však bude třeba vždy zapisovat do obchodního rejstříku datum narození fyzické osoby. Rodná čísla však i nadále mohou být zveřejněna ve sbírce listin, a to tehdy, pokud příslušné listiny s rodnými čísly podnikatelé sami do sbírky uloží.

Novela **dále ruší povinnost zveřejňovat ve sbírce listin podpisové vzory členů statutárních orgánů právnických osob a vedoucích organizačních složek**, čímž se má čelit jejich možnému zneužití. Podpisové vzory dříve založené do sbírky listin mohou být na žádost toho, koho se týkají, ze sbírky odstraněny rejstříkovým soudem.

Z důvodu potřeby pružnější reakce na případné změny **nebudou rejstříkové formuláře již součástí vyhlášky č. 250/2005 Sb.**, o závazných formulářích na podávání návrhů na zápis do ob-

chodního rejstříku, která nadále upraví pouze náležitosti takových formulářů. Samotné formuláře by měly být zveřejňovány na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti.

S ohledem na elektronizaci sbírky listin novela rovněž odstraňuje (v § 38k odst. 1 obchodního zákoníku) povinnost předkládat listiny, jimiž se dokládají zapisované skutečnosti, ve dvojmí vyhotovení.

SOUBĚH FUNKCÍ STATUTÁRNÍHO ORGÁNU A ZAMĚSTNANCE

V reakci na medializovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu,¹ který je vyústěním předchozí judikatury českých soudů v otázce souběhu funkce statutárního orgánu a činnosti vykonávané v pracovněprávním vztahu, se novela snaží do budoucna odstranit problematickou situaci výslovným umožněním tohoto, v praxi poměrně obvyklého jevu, za splnění zákonných předpokladů. Zavádí tak do obchodního zákoníku nové ustanovení **§ 66d nazvané „Pověření obchodním vedením“**, dle kterého **může statutární orgán společnosti pověřit obchodním vedením společností jinou osobu, přičemž taková činnost může být vykonávána v pracovněprávním vztahu zaměstnancem společnosti**. Výslovně se stanoví, že tento zaměstnanec může být současně statutárním orgánem společnosti nebo jeho členem. Odpovědnost statutárního orgánu za porušení povinnosti vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře zůstává nedotčena. Ustanovení zároveň vymezuje činnosti, na které se ze zákona takové pověření obchodním vedením nevztahuje, jako účast na zasedání statutárního orgánu, rozhodování o pověření obchodním vedením, rozhodování o základním zaměření obchodního vedení společnosti a jiné činnosti v rámci obchodního vedení společnosti, které obchodní zákoník nebo jiný právní předpis svěřuje do výlučné působnosti statutárního orgánu. O otázce mzdy či odměny z dohody v případě takového souběhu funkcí má rozhodovat ten orgán společnosti, v jehož působnosti je rozhodování o odměňování statutárního orgánu nebo jeho členů.

DALŠÍ ZMĚNY

V **§ 66 odst. 1** obchodního zákoníku se upřesňuje v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu,² kdy končí funkce člena statutárního či jiného orgánu, pokud působnost valné hromady vykonává jediný společník. Výkon takové funkce končí uplynutím lhůty dvou měsíců ode dne doručení odstoupení jedinému společníkovi, neschválil-li jediný společník na žádost odstoupující osoby jiný okamžik zániku funkce.

V **§ 184 odst. 3** obchodního zákoníku se stanoví rozhodný den k účasti na valné hromadě jako sedmý den před jejím konáním, i u společností, které vydaly zaknihované akcie, jež nejsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu, neurčují-li jejich stanovy jinak.

Upravuje se nově i znění **§ 196a** obchodního zákoníku (opatření proti konfliktu zájmů ve vztazích mezi společností a osobami oprávněnými jednat jejím jménem či osobami jinak spjatými se společností), a to v reakci na judikaturu Nejvyššího soudu,³ který vyslovil, že **požadavek ocenění posudkem znalce je neaplikovatelný v případě, kdy je ručitelským prohlášením převzato ručení za splnění peněžitého závazku**, neboť výše takto založeného závazku je určena tímto ručitelským prohlášením samotným, a že povinnost stanovit „hodnotu majetku“ na základě posud-

1 NSS 3 Ads 119/2010.

2 NS 29 Odo 1549/2005.

3 NS 29 Odo 996/2004, NS 29 Cdo 3276/2008.

ku znalce jmenovaného soudem, zakotvená v ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák., nedopadá na převzetí ručení. Novela tuto otázku zároveň upravila jednotně (v odst. 5) ohledně zajištění závazků osob uvedených v odst. 1 a 2 § 196a a vyžaduje k takovému poskytnutí zajištění ze strany společnosti pouze souhlas valné hromady, ledaže jde o poskytnutí zajištění závazků ovládané osoby ovládající osobou, přičemž se zde již také neuplatní odkaz na podmínky obvyklé v obchodním styku. Nový **odst. 6 § 196a** pak stanoví jednotně pro případ, kdy je majetek nabytý v rozporu s požadavky § 196a dále zcizen (bez ohledu na to, zda se tak stane v režimu obchodního nebo občanského zákoníku), přiměřené použití ust. § 446 obchodního zákoníku, podle kterého „*Kupující nabývá vlastnické právo i v případě, kdy prodávající není vlastníkem prodáváného zboží, ledaže v době, kdy kupující měl vlastnické právo nabyt, věděl nebo vědět měl a mohl, že prodávající není vlastníkem a že není ani oprávněn zbožím nakládat za účelem jeho prodeje.*“ Nabyvatel takového majetku by tak měli být ve stejném postavení bez ohledu na typ použité převodní smlouvy a jinak odlišnou úpravu ochrany dobré víry podle občanského a obchodního zákoníku.

Novela dále **odstraňuje z výčtu kogentních ustanovení v § 263 odst. 1 obchodního zákoníku pro oblast obchodních závazkových vztahů § 355 o odstupném**. Dohodou stran by tak mělo být možné zrušit smlouvu zaplacením odstupného i v případě, kdy již bylo započato s plněním smlouvy.

K posílení smluvní autonomie směřuje i změna **§ 386 odst. 1** obchodního zákoníku, podle kterého se tradičně nebylo možno vzdát nároku na náhradu škody před porušením povinnosti, z něhož může škoda vzniknout. Nově se bude možné ve vztazích, které se řídí obchodním zákoníkem, dohodou vzdát práva na náhradu škody či toto právo omezit i před takovým porušením povinnosti. To však nebude platit v případě škody způsobené úmyslně.

ZÁVĚREM

Navzdory četným a pro podnikatelskou sféru často nepřehledným novelizacím obchodního zákoníku lze většinu změn, které tato novela přináší, považovat z praktického hlediska za přínosné. Tato novela obchodního zákoníku vstoupí v účinnost dnem 1. ledna 2012.

✦ Autorka je advokátkou v Praze.

Přihlašování pohledávek do insolvence – doma i v zahraničí

Mgr. ADAM SIGMUND

K agendě některých advokátů, zastupujících podnikatelskou klientelu v rámci veškerého jejího podnikatelského života, často patří řešení otázek souvisejících s insolvenčním řízením. V případě advokátů specializujících se na obchodní právo, popř. provozujících generální praxi, je pochopitelné, že jejich znalost českého insolvenčního procesu, jakož i insolvenčního procesu v jednotlivých členských zemích EU (vyjma Dánska¹), včetně aktuálního stavu judikatury české i judikatury Evropského soudního dvora, nemusí být vždy nutně detailní. Vzhledem k této skutečnosti bych se v tomto drobném příspěvku, psaném z pohledu advokáta, který je zároveň praktikujícím insolvenčním správcem, rád zaměřil na **nastínění některých částých chyb, kterých je možné se dopustit při přihlašování pohledávek v insolvenčním procesu**. Dále bych se rád zmínil i o **některých vybraných aspektech přihlašování pohledávek českých věřitelů do insolvenčních řízení v jiných členských zemích EU**. Doufám, že tyto poznámky mohou být některým kolegům advokátům ku prospěchu, neboť je třeba přiznat, že některé chyby, se kterými se setkáváme a o kterých si vyměňujeme zkušenosti na platformě Asociace insolvenčních správ-

ců, jsou chybami elementárními, přičemž jejich důsledky mohou být pro věřitele naprosto fatální.

Právní úprava přihlašování pohledávek do českého insolvenčního řízení je obsažena především v ustanoveních první části, páté hlavy, druhého dílu insolvenčního zákona. Z pohledu právního zástupce insolvenčního věřitele je zásadní otázkou **sledování lhůty k podání přihlášek**, neboť možnost přihlašování pohledávek je časově omezena úsekem od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. Tato lhůta může dle uvážení insolvenčního soudu činit 30 dnů až 2 měsíce. V praxi soudy stanovují tuto lhůtu z utilitárních důvodů téměř výhradně v nejkratším možném zákonném rozsahu. Ačkoliv se povaha této lhůty může jevit přímo ze zákonného ustanovení jasnou, přece jen se objevily spory o tom, zda se jedná o lhůtu procesní, či hmotněprávní. Tyto spory byly zapříčiněny samotnou ambivalentní povahou insolvenčního zákona, který obsahuje jak normy hmotněprávní, tak normy procesněprávní. Judikatura² však již tuto otázku vyřešila ve prospěch **procesněprávní povahy této lhůty**, tudíž postačí poslední den lhůty předat přihlášku pohledávky k poštovní přepravě. Je třeba si uvědomit, že zmeškání lhůty nelze prominout a následkem opožděného podání přihlášky

1 Dánsko je jedinou zemí EU, která není vázána Nařízením Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. května 2000, o insolvenčních řízeních.

2 Např. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, 1 VSPH 689/2011-P38-9, ve kterém je řešena i problematika konce procesní lhůty připadající na den pracovního klidu nebo svátek.

je skutečnost, že se k této přihlášce nepřihlíží a takto uplatněná pohledávka se v insolvenčním řízení neuspokojuje, neboť insolvenční soud takovou přihlášku odmítne a právní mocí jeho rozhodnutí účast věřitele v insolvenčním řízení končí.

Povinnost tuzemských (avšak nikoli zahraničních) věřitelů podávat přihlášku pouze a výhradně na formuláři vydaném ministerstvem, je již notorií. Nesplnění této povinnosti tuzemským věřitelem nebude však mít za následek ani odmítnutí, ani popření přihlášky, neboť se jedná o vadu, k jejímuž odstranění insolvenční správce věřitele vyzve. Při této příležitosti je vhodné připomenout otázku, která byla rovněž najisto postavena až judikaturou,³ tj. otázku, u kterých vad insolvenční správce vyzve k jejich odstranění a u kterých vad je důsledkem popření přihlášky na přezkumném jednání. Dnes je již nesporné, že správce je povinen vyzvat toliko k odstranění vad samotné přihlášky (vady tvrzení), nikoliv k odstranění vad příloh přihlášky (vady důkazů). Právní zástupce věřitele, který nepřiloží k přihlášce označené důkazy, či tyto důkazy budou neúplné, vadné či neprůkazné, musí očekávat, že nebude žádným způsobem vyzván k jejich doplnění a dočká se popření pohledávky svého klienta ze strany insolvenčního správce. V případě, že se věřitel bude bránit v rámci incidenčního sporu (o určení popřené pohledávky) a teprve v rámci tohoto řízení doloží důkazy, může sice počítat s úspěchem ve sporu, avšak musí počítat s tím, že mu může být soudem uložena povinnost nahradit insolvenčnímu správci náklady řízení, neboť toto řízení není zahájeno vinou insolvenčního správce.⁴

V této souvislosti ovšem vznikají i zajímavé situace. Řada insolvenčních správců (přičemž tento přístup preferují i někteří insolvenční soudci) vyzývá věřitele i na odstranění vad příloh přihlášky. Tento postup, který dle mého názoru není správný, však může vypadat jako vstřícný vůči věřiteli jen zdánlivě. Insolvenční správce totiž stanoví na odstranění vad příloh přihlášky závaznou lhůtu, po jejímž marném uplynutí přichází rozhodnutí insolvenčního soudu o tom, že se k přihlášce pohledávky nepřihlíží. Každý advokát ví, že je někdy obtížné v krátkém čase zajistit konkrétní důkazy pro jakékoliv řízení. Může tedy dojít k tomu, že se v krátké patnáctidenní lhůtě určené insolvenčním správcem nepodaří chybějící přílohy fyzicky opatřit. V takovém případě je tedy dopad na věřitele podstatně horší, než kdyby insolvenční správce pohledávku popřel, neboť proti popření je možné bránit se incidenční žalobou, kdy časový úsek pro předložení důkazů je podstatně delší.

Stejně jako u běžné žaloby, tak ani u přihlášky pohledávky není nutností předkládat listinné důkazní prostředky v originále. Nicméně v některých případech platí opak; a to bez ohledu na to, že zákon o tomto výslovně nehovoří. Jedná se o prokázání směnečných nároků (v insolvenčních řízeních z povahy věci poměrně častých), kdy je dle mého názoru zapotřebí předložit originál směnky, a dále se jedná o prokázání vykonatelnosti

pohledávky, kdy je zapotřebí předložit originál exekučního titulu. U směnečných nároků vyplývá tato skutečnost ze subsidiárně aplikovatelných ustanovení o. s. ř. ohledně směnečného platebního rozkazu, kdy předpokladem jeho vydání je předložení směnky v prvopisu. Nutnost aplikace tohoto právního předpisu plyne z ustanovení § 109 a § 173 insolvenčního zákona, které stanoví, že podání přihlášky má stejné účinky jako podání žaloby. Co se týče nutnosti předložení exekučního titulu v originále, pak toto vyplývá z pravidel dokládání skutečností pomocí veřejné listiny. V těchto otázkách věřitelé a jejich právní zástupci velice často chybují.

Dalším z úskalí přihlašování pohledávek (a vyplňování pohledávkového formuláře) je popis podmínky u přihlášek podmíněných pohledávek. Insolvenční zákon umožňuje přihlašování pohledávek vázaných na podmínku⁵ (typicky se jedná o neaplněné ručitecké závazky, aval, budoucí pohledávky vázané na vznik či zánik nejisté právní skutečnosti apod.). Právní teorie rozlišuje mimo jiné podmínky na odkládací a rozvazovací a tento přístup se uplatní i v insolvenčním řízení. V praxi se ukazuje, že správná formulace podmínky a její přesné vyjádření činí radě věřitelů (popř. jejich právním zástupcům) značné potíže. Důsledkem nesprávně formulované podmínky může často být popření pravosti celé pohledávky insolvenčním správcem, neboť se nemusí bez dalšího jednat o vadu přihlášky, a v takovém případě není obvykle možné tento nedostatek zhojit ani v případném incidenčním sporu, kde je třeba zachovat totožnost přihlašované pohledávky a možnost uplatnění nových tvrzení je zásadně limitována. Další mimořádné následky popření pohledávky spočívají v tzv. majetkové sankci,⁶ zvláštním specifiku insolvenčního zákona. Úspěšné popření pohledávky v rozsahu vyšším než její polovina totiž jednak přináší neuspokojení této pohledávky jako celku, a navíc přináší i riziko sankční platby do majetkové podstaty.

Dalším možným úskalím je formulace správného tvrzení a identifikace významných skutečností při přihlašování zajištěných pohledávek, kdy je třeba výslovně uplatnit zajištění, řádně a správně označit předmět a druh zajištění a dobu jeho vzniku. Formulářová přihláška dále nekoncepčně požaduje i uvedení hodnoty zajištění a dalších okolností. I v případě pochybení při přihlašování zajištěné pohledávky stíhají věřitele obdobné důsledky v podobě tzv. majetkové sankce při zajištěné pohledávce.⁷ Nadto z praxe pamatují i kuriózní případy, kdy věřitel vylíčil existující zajištění své pohledávky, ale výslovně zajištění neuplatnil, tudíž bylo třeba vycházet z toho, že pohledávku (ač zajištěnou) uplatnil bez tohoto zajištění.

Závěrečnou poznámku k uplatňování pohledávek v tuzemských insolvenčních řízeních věnuji technickému detailu formulářových přihlášek, které neposkytují dosti místa pro vylíčení komplikovanějších tvrzení. Jako insolvenční správce bych chtěl apelovat na věřitele a jejich právní zástupce, aby využívali možnosti vložení volného listu, ve kterém podrobněji vylíčí skutková tvrzení u komplikovanějších pohledávek, než jsou např. ty, které vycházejí z konkludentně uzavřené kupní smlouvy a jsou důkazně založeny na objednávce, faktuře a dodacím listu. Na takovém vloženém listě je možné vylíčit složitější skutková tvrzení a provést detailní odkaz na důkazní prostředky a v případě smluv na jejich konkrétní ustanovení, popř. je možno z důkazů i citovat. Tímto způsobem je mož-

3 Např. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, 1 VSPH 94/2008, „Postup podle § 188 IZ se uplatní pouze tehdy, jestliže vadný je sám procesní úkon, tj. přihláška pohledávky. Okolnost, že věřitel nepřipojí požadované přílohy, nemůže mít jiný následek, než že uplatněný nárok neprokáže (nesplní povinnost důkazní).“

4 Např. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, 703 VSPH 104/2011.

5 Ustanovení § 173 insolvenčního zákona.

6 Ustanovení § 178 insolvenčního zákona, v novelizovaném znění od 1. dubna 2011.

7 Ustanovení § 179 insolvenčního zákona, v novelizovaném znění od 1. dubna 2011.

né usnadnit insolvenčnímu správci přezkoumání pohledávky, ale zejména je možno předejít nedorozuměním a případnému popření pohledávky, či incidenčnímu sporu. Jelikož přihláška pohledávky do insolvenčního řízení vyvolává stejné účinky jako podání žaloby, myslím, že je požadavek na obdobnou komplexnost ve tvrzeních a důkazních návrzích oprávněný.

Situace při uplatňování pohledávek tuzemských věřitelů za jejich zahraničními dlužníky je ještě zajímavější. Především je třeba rozlišovat dlužníky ze zemí EU (vyjma Dánska¹) a z ostatních zemí. Na poli EU je bez dalšího přímo aplikovatelné známé Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. května 2000, o insolvenčních řízeních, které je ze své povahy nadřazeno právu vnitrostátnímu, na čemž nic nemění ani zpřesňující úprava obsažená přímo v našem insolvenčním zákoně.⁸ Uplatňování přihlášek věřitelů v insolvenčních řízeních zahájených v jiných členských státech se týkají zejména ustanovení čl. 39 až 42 tohoto nařízení. Je zde zakotveno právo věřitele z jedné členské země⁹ uplatnit pohledávku v insolvenčním řízení zahájeném v jiném členském státě, přičemž toto právo se vztahuje jak na hlavní, tak na sekundární i partikulární zahraniční insolvenční řízení.

Komunitární předpis je založen na markantně méně formálním přístupu k přihlašování pohledávek, než jsme tomu zvyklí v naší justiční praxi. Je třeba říci, že náš soudní proces, včetně insolvenčního řízení, je extrémně formalizovaný ve srovnání s přístupem v jiných evropských zemích a lze předpokládat, že pokud toto bude v budoucnu důvodem poškození práv věřitelů z jiných členských zemí EU, dojde s největší pravděpodobností k nápravě jejich situace ze strany Evropského soudního dvora. **Komunitární předpis po věřiteli požaduje toliko sdělení titulu pohledávky, okamžiku jejího vzniku, její výše a doložení kopií existujících dokladů** (supporting documents/pièces justificatives/Belege).

Je vhodné uvést, že v praxi většiny členských zemí se nejedná nutně o důkazní prostředky prokazující vznik pohledávky ve smyslu tuzemského chápání, ale spíše o doklady podporující či osvědčující tvrzení věřitele (často např. účetní doklady, které v tuzemské praxi nejsou dostatečné). Dalšími skutečnostmi, které se uplatňují jako vlastnosti přihlašované pohledávky, jsou případné přednostní uspokojení, zajištění věcnou zárukou¹⁰ (v našem kontextu spíše věcným právem), popř. výhrada vlastnictví. Tyto termíny použité v českém překladu nařízení však není možné chápat ve smyslu tuzemského terminologického vymezení těchto pojmů, jakož ani jejich právní význam není možno chápat ve smyslu tuzemské právní úpravy, neboť je zřejmé, že insolvenční řízení zahájené v jiném členském státě se bude řídit právním řádem státu, kde bylo toto řízení zahájeno (pochopitelně za šetření práv podle zahraničních právních řádů, garantovaného nařízením např. v čl. 5, 6, 7 aj.).

Co se týče jazyka uplatnění přihlášky, ustanovení čl. 42 nařízení garantuje možnost užití mateřského úředního jazyka s tím, že přihláška musí být opatřena záhlavím s textem „Přihlášení pohledávky“ v úředním jazyce státu, který dané insolvenční řízení zahájil. Za tímto účelem poskytuje nařízení praktický vzor přihlášky se záhlavím hned ve všech úředních jazycích členských států EU (vyjma dánštiny). Věřitel však může být insolvenčním správcem nebo insolvenčním soudem vyzván k předložení překladu do úředního jazyka státu, který řízení zahájil. **V případě věřitelů ze zemí s málo rozšířenými jazyky, včetně České repub-**

líky, se však silně doporučuje podávat přihlášky rovnou v jazyce daného členského státu, nebo alespoň v nejrozšířenějších diplomatických jazycích, jakými jsou angličtina, francouzština či němčina, což by právním zástupcům nemělo činit žádné problémy.

K technice přihlašování pohledávek v členských státech EU je dále třeba zmínit skutečnost, že **známí zahraniční věřitelé¹¹ musí být informováni individuálními oznámeními o zahájení insolvenčního řízení v některém jiném členském státě, jakož i o tom, jakým způsobem a v jakých lhůtách je třeba přihlásit pohledávky. Nikdo z věřitelů však nemá jistotu, že bude z pohledu svého zahraničního dlužníka (resp. zahraničního insolvenčního správce) považován za „známého“ věřitele,** přičemž zamlčení věřitele může být ze strany dlužníka pochopitelné i účelové. Vzhledem k tomu je **nutností, aby každý věřitel či jeho právní zástupce pověřený správou příslušné pohledávky sledoval případné zahájení insolvenčního řízení v daném členském státě.** Praxe zveřejňování zahájení insolvenčního řízení v jednotlivých členských státech je různá a variuje od elektronické publikace na příslušných serverech, přes zveřejňování inzerátů ve státních či komerčních sdělovacích prostředcích, až po adresné doručování do vlastních rukou. Stejně tak variuje i praxe jednotlivých členských států ve věci individuálního informování známých věřitelů v jiných členských státech, kdy nemusí jít vždy o individuální doporučený dopis, ale může se jednat i o inzerát ve sdělovacích prostředcích či o vyhlásku.

Dalším proměnným faktorem je pak „podací místo“ pro přihlášky věřitelů. Z naší praxe známe přihlašování pohledávek určených k rozvrhu u insolvenčního soudu a přihlašování pohledávek za majetkovou podstatou a jim rovných u insolvenčního správce. Chybné přihlášení prvně zmiňovaných má za následek zmeškání závazné lhůty pro jejich přihlášení. Praxe v jednotlivých členských státech je různá od duplicitního přihlašování pohledávek u soudu i u správce (Slovensko), přes přihlašování u soudu (Česká republika, Rakousko), až po přihlašování u správců¹² (Velká Británie, Německo). Pochybení při volbě podacího místa pak může mít za následek zánik práva na uspokojení, obdobně jako je tomu v tuzemské praxi.

Říká se, že vzhledem k přeshraničním přesahům insolvenčních procesů v rámci EU by insolvenční soudci a insolvenční správci měli důvěrně znát nejen nařízení, ale i základy insolvenčního práva jednotlivých členských zemí, což myslím platí i pro advokáty, kteří se chtějí věnovat zastupování v insolvenčních řízeních. A jaká je situace mimo EU? Tak zde bohužel trvá značné legislativní vakuum.

✿ Autor je advokátem v Praze a insolvenčním správcem se zvláštním povolením, členem odborné sekce České advokátní komory pro insolvenční právo a členem Rady expertů Asociace insolvenčních správců.

8 Ustanovení § 426 a násl. insolvenčního zákona.

9 Záměrně se v tomto příspěvku nezabývám otázkami určení domicilu insolvenčního věřitele, neboť se jedná o problematiku značně obsáhlou, dalece přesahující rozsah a zaměření tohoto příspěvku.

10 Termín použitý v překladu Úředního věstníku Evropské unie, „© Evropská unie, <http://eur-lex.europa.eu/>“.

11 Při určení okruhu známých věřitelů se většinou vychází z údajů dlužníka o jeho věřitelích (účetnictví) a z prvotních zjištění insolvenčního správce.

12 Britská praxe zná širší paletu insolvenčních správců: Liquidator, Supervisor of a voluntary arrangement, Administrator, Official Receiver, Trustee, Judicial factor.

Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta v rámci soudního řízení správního s důrazem na náhradu za DPH z nich

Mgr. JAN RŮŽIČKA

Lze přiznat v konečném soudním rozhodnutí vydaném v soudním řízení správním právo na náhradu nákladů řízení před soudem tomu účastníku, který měl ve věci plný úspěch, a jenž

náklady řízení důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl?

Kladnou odpověď lze nalézt v soudním řízení správním notoricky aplikované větě první ust. § 60 odst. 1 z. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako s. ř. s.). V ní je zakotven princip práva na náhradu nákladů řízení podle úspěchu ve věci, který ovládá vedle občanského soudního řízení rovněž soudní řízení správní. Věta první § 60 odst. 1 s. ř. s. totiž jasně stanoví, že: „*Nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.*“

Navazovat může otázka, **co náklady řízení tvoří**, kdy pro její zodpovězení je významné zejména ust. § 57 s. ř. s., které v odstavci prvním uvádí demonstrativní výčet nákladů řízení a vypočítává za ně hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, soudní poplatky, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady spojené s dokazováním, odměnu zástupce, jeho hotové výdaje a tlumočné. Vědom si zásady „co je navíc, neškodí“ se nebudu věnovat zřejmému nedopatření zákonodárce spočívajícím v duplicitním uvedení hotových výdajů zástupců (hotové výdaje účastníků a jejich zástupců; a odměnu zástupce, jeho hotové výdaje...), nicméně za zmínku tato skutečnost v kontextu následujících úvah stojí.

Vyjdeme-li dále z v praxi naprosto běžné hypotézy, že zástupcem účastníka v soudním řízení správním bude advokát, dostává se z uvedeného demonstrativního výčtu do popředí zájmu z pohledu rozhodovací činnosti soudu a rovněž z pohledu ekonomických zájmů právě advokátů, **odměna za poskytnuté zastupování advokátem a náhrada hotových výdajů advokáta**. Zde je dále vhodné připomenout, že advokát se zá-

stupcem účastníka soudního řízení správního může stát pravidelně, odhlédnu-li od některých dalších výjimečných případů, na základě jejich vzájemného smluvního vztahu (typicky na základě dohody o plné moci, kterou účastník advokáta zmocňuje k zastupování v rámci soudního řízení správního a pro účely prokázání tohoto jejich vzájemného vztahu mu uděluje plnou moc, jež má tento jejich dvoustranný vztah prokazovat vůči všem třetím osobám), nebo na základě soudního rozhodnutí ve formě usnesení o ustanovení advokáta účastníku, u něhož jsou naplněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a tohoto postupu je zároveň třeba k ochraně jeho práv. V obou těchto pravidelných případech jistě i nadále platí, že odměna advokáta a jeho hotové výdaje budou v konečné fázi rozhodovacího procesu soudu pod drobnohledem soudu a samozřejmě zmocněného i ustanoveného advokáta. Zejména z pohledu soudu, má-li dostát požadavku přesvědčivosti svého rozhodnutí i pokud jde o nákladový výrok, je dále nutno rozlišit, jaké ustanovení s. ř. s. je pro rozhodování soudu o náhradě nákladů řízení, a to včetně odměny a hotových výdajů advokáta, určující. **Pokud jde o odměnu a hotové výdaje advokáta zastupujícího účastníka na základě dohody o plné moci, uplatní se v případě plného úspěchu tohoto účastníka ve věci beze zbytku výše cit. věta první ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. a povinnost k zaplacení odměny i hotových výdajů advokáta bude uložena tomu účastníku, který úspěch ve věci neměl.**

Pokud by v téže situaci plně uspěl ten účastník soudního řízení správního, který by byl zastoupen advokátem ustanoveným soudem, byla by situace z hlediska aplikace procesních ustanovení odlišná, a to v důsledku existence ust. § 35 odst. 8 s. ř. s., věty první za středníkem. **Podle ní totiž platí, že hotové výdaje a odměnu advokáta za zastupování platí v takovém případě stát.** Z hlediska teoretického i praktického se tato skutečnost ve výrokové části konečného rozhodnutí soudu projevuje existencí samostatného nákladového výroku, kterým je právo úspěšného účastníka řízení na zaplacení odměny i hotových výdajů jeho advokáta přiznáno právě vůči státu. Toliko z hlediska teoretického by se v důsledku toho a znění ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. měl v soudním rozhodnutí objevit ještě další samostatný nákladový výrok, jímž by byla uložena povinnost nahradit náklady řízení vzniklé státu tím, že hradil odměnu a hotové výdaje ustanoveného advokáta úspěšného účastníka řízení, neboť podle

Ilustrační foto Jakub Stadler

ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. platí, že stát má právo proti neúspěšnému účastníkovi na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků. V praxi se však s takovým výrokem prakticky setkat právě díky znění ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. nelze, protože v soudním řízení správním pravidelně vystupuje na straně žalovaného takový subjekt (typicky orgán státní správy), na který se vztahuje osvobození od soudních poplatků podle ust. § 11 odst. 2 z. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Na zodpovězenou otázku z úvodu tohoto příspěvku, zda v konečném soudním rozhodnutí vydaném v soudním řízení správním lze přiznat účastníkovi, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl, navazuje ústřední otázka tohoto příspěvku: **Může být součástí úspěšnému účastníkovi soudního řízení správního přisouzené náhrady nákladů řízení i náhrada za daň z přidané hodnoty (dále jen jako DPH), kterou je advokát (samozřejmě za předpokladu, že je plátcem DPH) povinen odvést státu podle z. č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, a to z odměny a hotových výdajů advokáta?**

Věřím, že se osobám právně vzdělaným bude odpověď i na tuto otázku jevit opět kladně. Při jejím zodpovězení je ale podle mého názoru předně znovu nutno odlišit dva shora uvedené případy zastoupení, tzn. toho založeného dohodou o plné moci, a toho založeného soudním rozhodnutím. Pokud jde o druhý jmenovaný případ, zde podle mého názoru aplikací a ani výkladové potíže nevznikají, neboť **jednoznačnou odpověď na položenou otázku lze nalézt ve větě druhé ust. § 35 odst. 8 s. ř. s., z níž jednoznačně vyplývá, že částka odpovídající odměně a hotovým výdajům ustanoveného advokáta se zvy-**

šuje právě o částku odpovídající dani, kterou je ustanovený advokát, který je plátcem DPH, povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle z. č. 235/2004 Sb. Právě o ni pak bude částka, přiznaná plně úspěšnému účastníkovi soudního řízení správního, kterou je povinen zaplatit stát, vyšší.

Pokud jde ale o první a zřejmě v praxi většinový případ zastoupení, tedy toho založeného dohodou o plné moci, zde podle mého názoru při zodpovídání položené otázky výkladové obtíže nastávají, a to konkrétně při rozhodování o náhradě za DPH z částky odpovídající advokátovi přiznávaných náhrad za jeho hotové výdaje. **Pokud jde o náhradu za DPH z odměny advokáta úspěšného účastníka soudního řízení správního, pak mu ji lze opět bez výkladových obtíží přiznat** za aplikace ust. § 57 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 35 odst. 2 větou druhou, na níž právě ust. § 57 odst. 2 s. ř. s. odkazuje, a konečně ve spojení se zvláštním právním předpisem, jímž jsou stanoveny odměny a náhrady advokátů za poskytování právních služeb, a o němž hovoří právě věta druhá ust. § 35 odst. 2 s. ř. s. (míní jím vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif).

Výkladové problémy však nastanou v případech uvažovaného přiznání náhrady za DPH z částky odpovídající advokátovi přiznávaných náhrad za jeho hotové výdaje. Z hlediska jazykového výkladu ust. § 57 odst. 2 s. ř. s. nutno sice dospět k závěru, že toto ustanovení rovněž na „náhrady“ pamatuje, protože pro případ, že advokát je plátcem DPH, zahrnuje ust. § 57 odst. 2 s. ř. s. mezi náklady řízení rovněž částku, která odpovídá příslušné sazbě daně a je vypočtena z náhrad určených podle ust. § 35 odst. 2 věty druhé. Čteme-li ale obsah věty druhé ust. § 35 odst. 2 s. ř. s. pozorně, cit. *„Za zastupování náleží odměna; pro určení její výše, nestanoví-li zvláštní právní*

předpis jinak, se užije obdobně zvláštní právní předpis, jímž jsou stanoveny odměny a náhrady advokátům za poskytování právních služeb.“, pak musíme učinit závěr, že dle věty druhé ust. § 35 odst. 2 s. ř. s. nelze určit žádnou výši náhrady hotových výdajů advokáta, protože cit. věta o žádné výši žádné náhrady nehovoří a zabývá se výhradně určením výše odměny advokáta. **Z hlediska jazykového výkladu proto nutno dospět k závěru, že advokátovi, zastupujícího plně úspěšného účastníka soudního řízení správního v rámci konečného soudního rozhodnutí, náhradu za DPH z náhrady jeho hotových výdajů přiznat za aplikace výše uvedených zákonných ustanovení s. ř. s. nelze.** Tento závěr se ovšem jeví naprosto absurdní a pro takového zástupce bezdůvodně diskriminující, neboť pro něho není žádného rozumného důvodu. Soudní řízení správní by se jeho přijetím bezdůvodně odlišilo od jiných typů soudního řízení, a to bez zjevného a rozeznatelného úmyslu zákonodárce založit takové důsledky. Dále se uvedený závěr jeví nepřijatelným i proto, že by v prakticky naprosto totožné situaci stavěl z hlediska rozhodování o náhradě nákladů řízení v soudním řízení správním do odlišné situace advokáta zcela úspěšného účastníka soudního řízení správního, kterého ustanovil soud, oproti tomu advokátovi, který přijal zastupování na smluvním základu. V prvním případě by ustanovenému advokátu byla náhrada za DPH přiznána za aplikace k ust. § 57 odst. 2 s. ř. s. speciálního ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. a v druhém případě nikoliv za aplikace ust. § 57 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 35 odst. 2 s. ř. s.

Při úvaze nad těmito dílčími závěry proto dospívám **k nutnosti dalšího výkladu ustanovení s. ř. s.**, který by odstranil nepřijatelné závěry vycházející z důsledně jazykového výkladu uvedených ustanovení s. ř. s.

První úvaha, která se nabízí, je analogické použití ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. věty druhé (za určitých podmínek i věty třetí) i pro advokáta zastupujícího účastníka soudního řízení správního na základě dohody o plné moci, a tedy nikoliv pouze pro advokáta, který byl ustanoven soudem. Dle věty druhé uvedeného ustanovení platí, že byla-li navrhovatelí ustanovena zástupcem některá z osob uvedených v odstavci 2 (v našem případě uvažujeme pouze advokáta), která je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu (z. č. 235/2004 Sb.). Byť by tato úprava byla s dílčími odchylkami aplikovatelná i na advokáta zastupujícího na základě dohody o plné moci, jsem toho názoru, že její analogické použití je vyloučeno z toho důvodu, že přiznání náhrady za DPH z náhrad s. ř. s. ve skutečnosti výše popsaným neurčitým způsobem upravuje. Z něj sice důsledně jazykově vzato nutno učinit shora uvedené absurdní závěry, nicméně analogické použití jiného ustanovení soudního řádu správního to přesto vylučuje, neboť analogie má místo pouze tam, kde právní úprava posuzovaného společenského jevu chybí, což v posuzované věci de facto naplněno není.

Druhou a snad teoreticky přijatelnější variantou řešení popsaných výkladových obtíží nabízí ve svém důsledku ust. § 64 s. ř. s.,

které stanoví pro soudní řízení správní pravidlo přiměřeného použití ustanovení vybraných částí z. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako o. s. ř.), resp. slovy zákona stanoví, že: **„Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu.“**

Občanský soudní řád obsahuje komplexní úpravu problematiky nákladů řízení ve své části třetí, hlavě třetí. Tak jako soudní řád správní, tak i občanský soudní řád upravu nákladů řízení ve své hlavě třetí části třetí v ust. § 137 odst. prvním uvozuje demonstrativním výčtem myslitelných nákladů řízení. **Na rozdíl od s. ř. s. pak již tento demonstrativní výčet obsahuje výslovně i náhradu za daň z přidané hodnoty.** V ust. § 137 odst. 3 o. s. ř. písm. a) pak občanský soudní řád dále k náhradě za DPH ohledně advokáta výslovně stanoví odchylku od vysloveného pravidla, a to tak, že náhrada za daň z přidané hodnoty patří k nákladům řízení, jen je-li zástupcem advokát, který je plátcem daně z přidané hodnoty podle zvláštního právního předpisu (opět myšleno z. č. 235/2004 Sb.). V souladu s touto zákonnou úpravou je pak v rámci občanského soudního řízení za splnění uvedených podmínek ust. § 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř. na místě legitimní závěr, že náhrada za DPH z náhrad za hotové výdaje advokáta je součástí nákladů občanského soudního řízení. Proto se také tato náhrada v rámci odůvodnění výše nákladů řízení má objevit v konečném rozhodnutí soudu v občanském soudním řízení a promítnout se v první řadě do nákladového výroku rozhodnutí vydaného v rámci občanského soudního řízení.

Na základě shora popsaných závěrů lze vyslovit po dílčím popisu úpravy náhrady za DPH obsažené v o. s. ř. možnou výkladovou linii řešení stěžejní otázky tohoto příspěvku. Podle této linie by bylo lze na základě ust. § 64 s. ř. s. rovněž v rámci soudního řízení správního náhradu za DPH obecně považovat za jeden z myslitelných nákladů řízení v soudním řízení správním, a to výslovně neuvedený v demonstrativním výčtu ust. § 57 odst. 1 s. ř. s. To umožňuje ust. § 64 s. ř. s., když připouští přiměřené použití ustanovení části třetí o. s. ř., tedy i ustanovení § 137 odst. 1 a 3 o. s. ř., a to dle mého názoru i přes dispozici ust. § 64 s. ř. s., podle níž sám soudní řád správní jinak nestanoví. Tato dispozice je ale dle mého názoru ohledně náhrady za DPH z náhrady hotových výdajů advokáta splněna, neboť o ní ust. § 57 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 35 odst. 2 s. ř. s. mlčí, jak už bylo popsáno výše. Nadto nelze přehlédnout ani formulaci užitou v ust. § 57 odst. 2 s. ř. s., která hovoří pouze o blíže nespecifikovaných „náhradách“, které mají být určeny větou druhou ust. § 35 odst. 2 s. ř. s. V ní ale opět o žádných náhradách (včetně náhrady za hotové výdaje advokáta) není uvedeno ničeho. **Připustíme-li tedy v této části přiměřené použití uvedených ustanovení o. s. ř., lze pak dle nich přiznat náhradu za DPH advokátovi zastupujícího plně úspěšného účastníka soudního řízení správního na základě dohody o plné moci i z náhrady za jeho hotové výdaje.**

✿ Autor je justičním čekatelem Krajského soudu v Ostravě.

Nad novelou zákona o DPH v souvislosti s konkurzem

Mgr. MARTIN PAVLIŠ

Počínaje 1. dubnem roku 2011 vstoupila v účinnost novela zákona o dani z přidané hodnoty. Z hlediska insolvenčního řízení ji můžeme bez velké nadsázky označit za revoluční. Ač jejím

cílem bylo ulevit věřitelům od daňové zátěže v podobě odvodu daně z přidané hodnoty i z neuhrazených pohledávek, jejím důsledkem může být spíše rušení konkurzů pro nedostatek majetku – tedy v konečném důsledku spíše zátěž pro všechny věřitele, stát a v neposlední řadě i insolvenčního správce.

Zjednodušeně – podle § 44 zákona o dani z přidané hodnoty totiž od 1. 4. 2011 při splnění zákonných podmínek¹ může přihlášený věřitel – plátc DPH nárokovat vrácení DPH odvedené z přihlášené pohledávky v konkurzu. Odvedená daň je mu ze strany finančních orgánů vyplacena, leč nikoliv z „dobré vůle“ státu a na jeho úkor. **Tato vratka DPH u věřitele se totiž okamžitě ve stejné výši projeví jako daňová povinnost u dlužníka.** Podle § 168 odst. 2 písm. e) InsZ by pak měla být vůči dlužníkovi v konkurzu uplatňována jako pohledávka za majetkovou podstatou, tedy přednostně před ostatními přihlašovanými věřiteli, což může vyústit v následující značné problémy v závislosti na poměru výtěžku zpeněžení v konkurzu a výše všech přihlášených pohledávek podléhajících DPH. S touto skutečností se však insolvenční praxe smiřuje jen velmi nerada. Expertní pracovní skupina pro insolvenční právo při Ministerstvu spravedlnosti ČR (dále jen „EPSIP“) se proti „zapodstatovému“ charakteru pohledávek z věřiteli nárokované DPH jednoznačně ohradila,² když ústavně konformním výkladem zmíněné novely o DPH a jejich důsledků dospěla k závěru, že pohledávky finančních úřadů v tomto rozsahu nebudou uspokojovány vůbec. Víceméně shodný názor pak v jednotlivých řízeních zastávají i insolvenční soudci a insolvenční správci. Jednoznačný přístup k dané problematice však dosud nepanuje, když zejména orgány finanční správy zastávají zcela opačný názor³ a trvají na „zapodstatovém“ charakteru takto vzniklých pohledávek.

V konečném výsledku tak **jedini, kdo na této novele každopádně „vydělají“, jsou velcí nezajištění věřitelé, kteří budou nárokovat vrácení zaplacené DPH.** Ti pak fakticky budou okamžitě uspokojeni do výše 20 % pohledávky, kterou by jako výtěžek z konkurzu standardně obdrželi stěží. Státu v konečném důsledku z konkurzu tato DPH nejspíše uhrazena vůbec nebude – ať již (dle názoru EPSIP) proto, že nebude vůbec uspokojována, či z důvodu nedostatku prostředků na úhradu

všech zapodstatových pohledávek. Pokud bychom přijali názor správců daně, z konkurzu tak ve finále nezajištění věřitelé neobdrží nic a stát pouze poměrnou část nárokované DPH jako zapodstatovou pohledávku.

Z pohledu insolvenčních správců by však tato konstrukce měla i další nemilý důsledek: Podle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, je výše odměny určena procentem z výtěžku určeného na úhradu nezajištěných pohledávek a pohledávek postavených na roveň zapodstatovým,⁴ nikoliv však běžných zapodstatových.⁵ Ani na takovéto pohledávky by ale v případě vrátek DPH přihlášeným věřitelům (a jejich uplatnění ze strany finančních úřadů jako pohledávek za majetkovou podstatou) nemusel být v majetkové podstatě dostatek peněžních prostředků a byly by uspokojovány pouze poměrně.⁶ Insolvenční správce se tak logicky dostává do situace, kdy, ač zpeněží několikamilionový majetek, získá odměnu v základní výši 45 000 Kč, neboť bude určena pouze z velice nízkého základu, když k rozvrhu mezi nezajištěné věřitele ani nemusí dojít.

Zcela reálná je tak situace, kdy i u **velkých konkurzů s dostatkem zpeněžitelného majetku, avšak značně předlužených, bude odměna insolvenčního správce činit základních 45 000 Kč.** Insolvenční soud by sice mohl odměnu zvýšit,⁷ leč motivační efekt správců k maximálnímu uspokojení pohledávek se tímto zcela vytrácí. Insolvenční správci pak naopak nejsou vůbec motivováni majetek zpeněžovat co nejvýhodněji, což může vést až k jejich korupčnímu jednání.

U velice předlužených konkurzů tak onen „černý Petr“, který dosud drželi všichni věřitelé povinni odvést DPH z nárokováných pohledávek, zůstane nakonec drobným věřitelům-neplátcům DPH, kteří nemohou žádnou část pohledávek nárokovat zpět a na něž se v rámci rozvrhu vůbec nemusí dostat, nejspíše i insolvenčnímu správci, který i za „sebevětší“ konkurz může obdržet pouze základní odměnu, ale **nakonec i státu,** který DPH vrácenou věřitelům v konkurzu buď neobdrží vůbec, nebo ji neuspokojí v plné míře ani jako zapodstatovou pohledávku, což může značně pociťt i státní kasa. Zkrátka český daňový Kocourkov opět zabodoval.

✿ Autor je insolvenčním správcem a advokátním koncipientem v Hlinsku.

1 Srov. § 44 a násl. zákona o dani z přidané hodnoty.

2 Stanovisko expertní pracovní skupiny pro insolvenční právo č. 6/2011 ze dne 4. 10. 2011; dostupné z: insolvenčni-zakon.justice.cz.

3 Informace GFŘ k aplikaci § 44 zákona o dani z přidané hodnoty – Oprava výše daně u pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení ze dne 22. 7. 2011.

4 § 169 insolvenčního zákona – např. výživné, dlužné mzdy zaměstnancům apod.

5 § 168 insolvenčního zákona – tedy např. i daňové povinnosti nastalé po rozhodnutí o úpadku.

6 § 305 odst. 2 insolvenčního zákona – s výjimkami tam uvedenými (např. dlužné výživné ze zákona).

7 § 38 odst. 3 věta 2 insolvenčního zákona.

Ústavní soud České republiky opustil striktní smluvní výklad koncepce rozhodčího řízení

Nález ÚS ČR z 8. března 2011,
sp. zn. I. ÚS 3227/07

Ústavní soud České republiky (dále jen „ÚS ČR“) se v minulosti opakovaně zabýval otázkami souvisejícími s rozhodčím řízením¹ a jeho podstatou.² Za zásadní lze nově považovat **nález ÚS ČR, sp. zn. I. ÚS 3227/07 z 8. března 2011**,³ kterým došlo v názorech ÚS ČR ke značnému kvalitativnímu posunu. Dřívější ústavní názor, který se jeví i z pohledu me-

zinárodní praxe dlouhodobě překonaný, totiž vycházel z toho, že rozhodčí řízení je především nalézání obsahu konsenzu mezi stranami sporu,⁴ vycházel tedy ze smluvní koncepce. Názor vyjádřený v nálezu ÚS ČR však **posouvá tuto koncepci podstatně více směrem k jurisdikční koncepci rozhodčího řízení jako nalézání práva soukromoprávním subjektem analogickým a ekvivalentním k soudnímu řízení a v souladu s platným právem**. Lze tedy bezsporně říci, že tímto nálezem z roku 2011 ÚS ČR překonal smluvní teorii⁵ a potvrdil jurisdikční základ rozhodčího řízení (byť vycházející ze smluvní autonomie stran) a potvrdil tak faktický stav, který panoval jak v rozhodčím řízení samotném, tak v rozhodovací činnosti [obecných] soudů. Rozhodčí soud byl také kvalifikován jako „jiný orgán“, což má význam především pro bezprostřední závaznost platného práva pro rozhodce a jejich povinnost platné právo aplikovat. Přitom ovšem Ústavní soud respektoval to, že založit pravomoc (příslušnost) rozhodců může jen dohoda stran na základě jejich autonomie a v mezích zákonných pravidel. Jedná se o rozhodnutí, které je srovnatelné s moderním pojetím rozhodčího řízení a reflektující faktický současný stav.

Ústavní soud ČR se **vyjádřil (mj.) k následujícím otázkám**, z nichž řada je pro definování rozhodčí smlouvy, rozhodčího řízení, jeho průběhu a vztahu k řízení před obecnými soudy **zásadní**:

♦ **Rozhodčí řízení je druhem civilního procesu**. Základní rozdíl oproti civilnímu procesu, odehrávajícímu se v soudním řízení (tj. v civilním řízení soudním), spočívá ve vymezení toho, kdo plní funkci řídicího a rozhodujícího orgánu. Zatímco v civilním soudním procesu je jím soud, v rozhodčím řízení rozhodce, či stálý rozhodčí soud (dále jen „rozhodce“⁶).

♦ **Skutečnost, že rozhodčí řízení je druhem civilního procesu, však sama o sobě vůbec neznamená, že soudy mohou do rozhodčího řízení libovolně zasahovat**.

♦ **Pravomoc rozhodce projednat a rozhodnout spor se zakládá na shodné vůli sporných stran**, projevené v rozhodčí smlouvě. Touto procesní dohodou sporné strany **derogují** (s ohledem na § 106 odst. 1 OSŘ) **pouze podmíněně pravomoc [obecného] soudu** a zakládají pravomoc rozhodce.

♦ **Na základě dobrovolného jednání stran tedy rozhodce nahrazuje (státní) soud**, který by měl věc jinak projednat a rozhodnout. Dispoziční oprávnění stran však jdou ještě dále a umožňují procesním stranám určovat kupříkladu takové otázky, jako jsou osoby rozhodců, procesní pravidla, místo konání rozhodčího řízení, ústní či písemný způsob projednání věci, nebo dokonce hlediska, podle nichž má být posouzena věc sama.⁷

♦ **Rozhodčí řízení vylučuje, aby v téže věci probíhalo paralelně civilní řízení**; skutečnost, že rozhodčím nálezům je přiznáván účinek pravomocného soudního rozhodnutí,⁸ rovněž zakládá **překážku věci pravomocně rozhodnuté (res iudicata)** pro opětovné projednání téže věci soudem.

♦ **Právní řád v souladu se zásadou autonomie vůle svobodně projevenou vůli stran směřující k projednání a rozhodnutí sporu rozhodcem respektuje**, a proto soudům umožňuje do rozhodčího řízení zasahovat pouze v těch úzce vymezených případech, které stanoví zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších změn (dále jen „RozŘ“). To však na druhou stranu neznamená, že

1 Například:

Usnesení ÚS ČR, sp. zn. III. ÚS 460/01 z 1. listopadu 2001, publikované in: Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 24, Usnesení evidenční č. 41, str. 563 a násl.

Usnesení ÚS ČR, sp. zn. IV. ÚS 174/02 z 15. července 2002, publikované in: Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 27, Usnesení evidenční č. 20, str. 257 a násl.; právě na toto usnesení se odvolává většina pozdějších rozhodnutí ÚS ČR až do zde anotovaného Nálezu ÚS ČR, sp. zn. I. ÚS 3227/07 z 8. března 2011.

Usnesení ÚS ČR, sp. zn. III. ÚS 145/03 z 12. září 2003; Usnesení ÚS ČR, sp. zn. IV. ÚS 435/02 z 22. října 2002; Usnesení ÚS ČR, sp. zn. IV. ÚS 511/03 ze 4. prosince 2003; Usnesení ÚS ČR, sp. zn. I. ÚS 339/02 z 26. ledna 2004; Usnesení ÚS ČR, sp. zn. III. ÚS 166/05 z 29. dubna 2005; Usnesení ÚS ČR, sp. zn. II. ÚS 2169/07 ze 3. září 2007; Usnesení ÚS ČR, sp. zn. II. ÚS 3059/08 z 15. ledna 2009 aj.

2 Podrobně viz například: Bělohlávek, A. et Profeldová, T.: Arbitration in the Case Law of the Constitutional Court of the Czech Republic with regard to the Nature and Purpose of Arbitration. In: Bělohlávek, A. et Rozehnalová, N.: CYArb – Czech (& Central European) Yearbook of Arbitration: The Relationship between Constitutional Values, Human Rights and Arbitration, Huntington (New York): JurisNet, 2011, roč. 1, str. 343-361; Rozehnalová, N. et Havlíček, J.: Rozhodčí smlouva a rozhodci ve světle některých rozhodnutí ... aneb quo vadis ...? Právní fórum, 2010, č. 3, str. 114 a násl.; Varvařovský, P.: Rozhodčí řízení v judikatuře Ústavního soudu, Právní fórum, 2010, č. 3, str. 143 a násl. aj.

3 V elektronické verzi nález dostupný na stránkách ÚS ČR sub <http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=69584&pos=1&cnt=1&typ=result> [poslední návštěva 110826]. Řízení v ÚS ČR v této věci navazovalo na tato rozhodnutí [obecných] soudů: (i) Rozsudek Městského soudu v Praze, sp. zn. 8 Cm 164/2004-28 z 29. října 2004, (ii) Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 8 Cmo 80/2005-42 ze 7. října 2005 a na usnesení NS ČR, sp. zn. 32 Odo 366/2006-64. Rozhodčí nález byl vydán v řízení v Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře ČR pod sp. zn. Rsp 352/03 dne 30. dubna 2004.

4 ÚS ČR dříve sledoval v tomto ohledu spíše názor vyjádřený v Usnesení ÚS ČR, sp. zn. IV. ÚS 174/02 z 15. července 2002, publikovaný například in: Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 27, Usnesení evidenční č. 20, str. 257 a násl. Podrobně anotováno například in: Bělohlávek, A. et Profeldová, T.: Arbitration in the Case Law of the Constitutional Court of the Czech Republic with regard to the Nature and Purpose of Arbitration. In: Bělohlávek, A. et Rozehnalová, N.: CYArb – Czech (& Central European) Yearbook of Arbitration: The Relationship between Constitutional Values, Human Rights and Arbitration, Huntington (New York): JurisNet, 2011, roč. 1, str. 343-361, zde str. 350-354.

5 K tomuto pojetí v moderním českém rozhodčím řízení se ostatně i teorie přiklání jen sporadicky; viz například Bělohlávek, A. et Pezl, T.: Postavení rozhodčího řízení v systému ochrany práv a ústavního pořádku České republiky a dalších zemí, Právní rozhledy, 2004, č. 7, str. 256-261; Raban, P.: K odpovědnosti rozhodce a rozhodčího soudu, Bulletin advokacie, 2003, č. 1, str. 25-34. Spíše se bylo možno setkat s převážně odmítavými nebo kritickými názory; viz například: Pecha, R.: K právní povaze rozhodčích nálezů, Bulletin advokacie, 2003, č. 5, str. 41-45; Růžička, K.: K otázce právní povahy rozhodčího řízení, Bulletin advokacie, 2003, č. 5, str. 32-40 aj.

6 Tuto terminologickou zkratku používá samotný nález ÚS ČR v předmetné věci.

7 ÚS ČR se odvolává na § 25 odst. 3 RozŘ.

8 ÚS ČR se odvolává na § 28 odst. 2 RozŘ.

by účelem rozhodčího řízení mělo být vyloučení či snížení úrovně ochrany, která by se stranám dostala v civilním řízení soudním; jeho účelem, stejně jako v civilním soudním procesu, je nastolení právního míru mezi stranami. Strany pouze z nějakého důvodu (například vyšší rychlosti⁹ či důvěrnosti projednávaných informací) považují za vhodnější, aby věc byla projednána rozhodcem. Projednání věci v rozhodčím řízení z tohoto hlediska neznamena vzdání se právní ochrany, nýbrž představuje spíše její přesunutí [pravomoci (příslušnosti)] na **jiný rozhodující orgán, jenž nalézá právo**,¹⁰ jinak by ostatně bylo pojmově nemyslitelné považovat rozhodčí řízení ve vztahu k soudnímu řízení za alternativní způsob řešení sporů.

◆ Právní řád dává stranám možnost, aby **rozhodčí smlouvou derogovaly pravomoc soudu a založily pravomoc rozhodce**, jenž bude v jejich věci **nalézat právo, a výsledek této činnosti promítne do autoritativního rozhodnutí – rozhodčího nálezu**. Uzavření smlouvy je výsledkem svobodného rozhodnutí stran, které zvažují výhody a nevýhody projednání věci v rozhodčím řízení.

◆ **Autonomie vůle** je jedním z principů právního státu. Tato autonomie se vztahuje i na sjednávání rozhodčích smluv. Právní řád proto respektuje, že strany nechtějí svůj spor řešit v řízení před soudem, ale že dávají přednost rozhodčímu řízení.

◆ Projednání věci před rozhodci **není popřením právní ochrany, ale toliko jejím přenesením ze soudů na rozhodce**. Stát se však nemůže zcela zbavit ingerence v této oblasti, ale musí si prostřednictvím soudů podržet určitou **kontrolní funkci**.¹¹ Rozsah této kontroly přitom musí být pečlivě vyvážen tak, aby na jedné straně nebylo popřeno pravidlo, že i v řízení před rozhodci má být poskytována právní ochrana, a na straně druhé aby tím nebyly setřeny výhody rozhodčího řízení, a tak i jeho praktická využitelnost.

◆ Strany sice mají v rozhodčím řízení širokou možnost **dohodnout se na procesních pravidlech**,¹² podle nichž bude řízení probíhat, na druhou stranu však tato možnost není neomezená. Zákon o rozhodčím řízení (RozŘ) v § 18 [RozŘ] **kogentně stanoví zásadu rovného postavení stran a stranám musí být dána plná příležitost k uplatnění jejich práv. Jakékoliv ujednání stran přičítající se tomuto pravidlu by bylo neplatné**. Rovnost stran a poskytnutí plné příležitosti k uplatnění jejich práv platí i v případech, kdy postup rozhodce bude vyplývat z řádu stálého rozhodčího soudu,¹³ nebo kdy jej budou určovat sami rozhodci. Zřetelně to vyjadřuje druhá věta § 19 odst. 2 RozŘ. Porušení kogentního ustanovení § 18 RozŘ naplňuje důvod zrušení rozhodčího nálezu obsažený v § 31 odst. 1 písm. e) RozŘ. Nebyla-li zachována *rovnost zbraní stran* nebo nebyla-li straně dána plná příležitost k uplatnění jejich práv, bezpochyby tím straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat ve smyslu naposled citovaného ustanovení.

◆ K upření plné možnosti uplatnění práv strany může dojít i **nepředvídatelným postupem rozhodce**, v důsledku něž se nebude strana moci kupříkladu vyjádřit ke všem relevantním skutečnostem, popř. doplnit svá tvrzení o skutečnosti, které z pohledu svého právního názoru nepovažovala za významné a jež jsou naopak relevantní z hlediska právního názoru zastávaného rozhodcem, a navrhnout k jejich prokázání důkazy. **Vyloučení nepředvídatelnosti** v rozhodování rozhodců je o to naléhavější, že rozhodčí řízení je zásadně jednoin-

stanční, což stranám znemožňuje alespoň následně reagovat na překvapivý právní názor. **Rozhodce nemůže být pouze pasivním činitelem, ale způsobem vedení řízení musí zajistit, aby jeho rozhodnutí nebylo překvapivé**. K dosažení tohoto cíle se v civilním soudním řízení uplatňuje poučovací povinnost soudu; není důvodu, proč by poučovací povinnost neměl mít rozhodce, jenž v rozhodčím řízení plní roli rozhodovacího orgánu místo soudu. **Poučovací povinnost rozhodce není v rozporu s povahou rozhodčího řízení, resp. jinak řečeno, ani specifika rozhodčího řízení nemohou být argumentem pro závěr, že rozhodce nemusí dbát o předvídatelnost svého rozhodování**.

◆ Zákon o rozhodčím řízení (RozŘ) poučovací povinnost rozhodce neupravuje, a proto je na místě **přiměřeně použít občanského soudního řádu (OSŘ)**.¹⁴

Pokud se [obecné] soudy nezabývaly v řízení o zrušení rozhodčího nálezu námitkou, že v rozhodčím řízení nebyla naplněna poučovací povinnost, nemůže se touto námitkou (věcně) zabývat ani ÚS ČR, neboť by tím porušil svou funkci ochránce ústavně garantovaných základních práv a svobod a zasahoval by do činnosti obecných soudů a nahrazoval by ji. V takových případech však může vyhovět ústavní stížnosti a rozhodnutí obecných soudů zrušit z důvodu porušení práva na spravedlivý proces.¹⁵

◆ Ačkoliv v určitých případech může mít ústavní relevanci i skutečnost, že zákonodárce určitou otázku neupravil, není tomu tak v případě, kdy výčet důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu¹⁶ neobsahuje důvod spočívající v rozporu s hmotným právem nebo s veřejným pořádkem. Otevření možnosti přezkumu rozhodčích nálezů soudem¹⁷ pro rozpor s hmotným právem je pochybné jak z pohledu výkladu důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu, tak z hlediska koncepčního.

◆ Řízení o zrušení rozhodčího nálezu soudem nemůže být nikdy koncipováno obdobně jako opravná řízení v rámci civilního řízení soudního, natož jako řádná opravná řízení. Postup,

9 ÚS ČR konstatuje, že (cit.): „[V] literatuře bývají výhody spatřovány např. ve vyšší rychlosti, což je spojeno s pravidelným rozhodováním v jediném stupni, v menší formálnosti a s tím spojené větší jednoduchosti procesních pravidel, či v tom, že rozhodcem může být osoba, která je odborníkem v oblasti, která je předmětem sporu.“

Srov. například Klein, B.: Pozapomenuté výhody rozhodčího řízení, Právní fórum, 2008, č. 4, str. 128 a násl.

10 Srov. analogicky například v Německu rozsudek [německého] Spolkového soudního dvora (nejvyššího soudu) BGH, sp. zn. III ZR 265/03 z 13. ledna 2005. Citované rozhodnutí německého soudu dostupné sub <http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&nr=31677&pos=0&anz=1> [poslední návštěva 9. srpna 2011]. Citují například: Hulmák, M. et Tomančáková, B.: Rozhodčí řízení jako vhodný prostředek řešení sporů mezi dodavatelem a spotřebitelem (1. část), Obchodněprávní revue, 2010, roč. 2, č. 6, str. 168-174 (viz pozn. 33 v citovaném článku).

11 Srov. například Klíma, K.: Ústavní právo, 1. vyd., Aleš Čeněk, Dobrá Voda u Pelhřimova 2002, str. 79.

12 ÚS ČR se odvolává na § 19 odst. 1 RozŘ.

13 Postavení stálého rozhodčího soudu upravuje § 13 RozŘ.

14 ÚS ČR se odvolává na § 30 RozŘ a následně na § 118 OSŘ. Současně tím potvrzuje názor vyjádřený v rozsudku NS ČR, sp. zn. 32 Odo 1528/2005 z 25. dubna 2007 a v rozsudku NS ČR, sp. zn. 23 Odo 3749/2008 z 26. května 2010.

15 Věc se tak vrátila do řízení před soudem I. stupně, který se bude muset zabývat tím, zda v rozhodčím řízení byla porušena poučovací povinnost a zda je dán důvod pro zrušení rozhodčího nálezu, či nikoliv. Do zpracování této anotace nebyla k dispozici žádná informace o tom, zda a s jakým výsledkem byla u soudů věc znovu projednána.

16 Důvody jsou obsaženy v § 31 RozŘ; ustanovení citováno výše.

17 Srov. například Pohl, T.: K problematice přezkoumání rozhodčích nálezů soudem, Právní fórum, 2008, č. 4, str. 158 a násl. aj.

kdy by soud přezkoumával rozhodčí nález i z pohledu souladu s hmotným právem, by popíral smysl existence rozhodčího řízení. **Kontrolní funkce soudů** se proto může zaměřovat pouze na **posouzení stěžejních otázek procesní povahy**, např. zda rozhodčí řízení vůbec mohlo proběhnout, zda v něm nebyla popřena některá významná procesní práva stran, popř. zda rozhodčí nález sám netrpí vadami procedurálního rázu (kupř. chybějící většina hlasů rozhodců).

SKUTKOVÝ A PRÁVNÍ STAV A ROZHODNUTÍ SOUDŮ V ŘÍZENÍ O ZRUŠENÍ ROZHODČÍHO NÁLEZU

Řízení u ÚS ČR navazovalo na řízení o zrušení rozhodčího nálezu vydaného v České republice v dubnu 2004. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky zamítl žalobu stěžovatele o zaplacení [xxx.xxx.xxx CZK]¹⁸ a vyslovil, že rozhodčí nález je konečný a závazný, doručením oběma stranám nabývá účinku pravomocného rozsudku a je soudně vykonatelný. K zamítnutí žaloby vedla rozhodčí soud úvaha, že stěžovatel nemá nárok na žalované peněžité plnění.

Stěžovatel¹⁹ tvrdil, že v řízení před rozhodci došlo k porušení zásady předvídatelnosti rozhodnutí, neboť byla porušena poučovací povinnost, kterou rozhodci odmítli aplikovat. Porušení poučovací povinnosti spatřoval stěžovatel v tom, že ohledně dvou otázek zaujal rozhodčí soud odlišný právní názor, aniž stěžovatele o tom poučil, a dále že nevyzval stěžovatele, aby navrhl důkazy k prokázání svých tvrzení, týkajících se výkladu smlouvy podle úmyslu stran, který byl – podle toho, jak nakonec rozhodci rozhodli – zásadní. Skutečnou vůli bylo přitom dle stěžovatelky nutno zjistit výsledkem svědků;²⁰ ačkoli ji k tomu rozhodci nevyzvali, stěžovatel sám výslech svědků navrhl, avšak rozhodci jej neodůvodněně odmítli. Stěžovatel v ústavní stížnosti vytknul [obecným] soudům, že ne-

odůvodněně odmítly (v řízení o zrušení rozhodčího nálezu) aplikovat zásadu předvídatelnosti, zakotvenou v § 118a OSŘ,²¹ a porušily tak čl. 36 odst. 1 Listiny práva a svobod (dále též „LPS“)²² a čl. 37 odst. 3 LPS.

Stěžovatel dále tvrdil, že rozhodčí nález je v hrubém rozporu s hmotným právem, v důsledku čehož je rozhodnutí nepředvídatelné. Těžiště argumentace stěžovatele spočívalo v přijetí tzv. smluvní teorie Ústavním soudem ČR (podle řady rozhodnutí přijatých v minulosti).²³ Stěžovatel tvrdil, že jestliže totiž rozhodce nenalézá právo (na rozdíl od soudu, jak by vyplývalo ze smluvního pojetí rozhodčího řízení), nýbrž [pouze] tvoří (narovnává) závazkový vztah, neměla by tím být dotčena nalézací činnost [obecného] soudu, který by pak měl mít možnost přezkoumat rozhodčí nález z hlediska souladu s hmotným právem. To podporuje podle stěžovatele i skutečnost, že rozhodce není „jiným orgánem“, o němž hovoří čl. 36 odst. 1 LPS. Rozhodčí řízení a rozhodčí nález mají soukromoprávní povahu, a proto by měl být možný přezkum rozhodčího nálezu z hlediska jeho souladu s hmotným právem; tak tomu však není, což stěžovatelka považuje za protiústavní. Ustanovení § 31 RozŘ na rozdíl od jiných předpisů neumožňuje ani zrušení rozhodčího nálezu pro zmatečnost,²⁴ rozpor s veřejným pořádkem či základními principy právního řádu ČR. Dle stěžovatele je tím založen rozpor s právem na spravedlivý proces, který lze řešit jenom doplněním § 31 RozŘ o důvod spočívající v rozporu s hmotným právem. Stěžovatel tak navrhl změnu RozŘ tak, aby výčet důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu nebyl taxativní, nýbrž aby se změnil na demonstrativní.

Pokud jde o skutkový stav, stěžovatel konkrétně shledával rozpor nálezu s hmotným právem v tom, že ve Smlouvě o restrukturalizaci mezi stranami nebyla upravena splatnost tzv. motivačních poplatků. Vydáním nálezu, který byl v tomto smyslu v rozporu s předmětnou Smlouvou o restrukturalizaci, byla porušena zásada *pacta sunt servanda*, a též zákonná pravidla upravující výklad projevu vůle stran. Vzhledem k tomu, že [obecné] soudy neposkytly stěžovatelce ochranu proti nálezu, který byl vydán v rozporu s hmotným právem, porušily tím čl. 36 odst. 1 LPS.

Zejména však bylo tvrzeno, že v rozhodčím řízení došlo k dalším procesním pochybením. Rozhodčí soud neprovedl stěžovatelem navržené důkazy a vycházel jenom z nepodložených tvrzení vedlejšího účastníka. Přestože stěžovatel navrhl výslech svědků, pomocí nichž měla být zjištěna skutečná vůle stran, rozhodčí soud tomuto návrhu nevyhověl, a tím stěžovatele fakticky zbavil možnosti věc projednat; jako základ pro své rozhodnutí vzal pouze nepodložená tvrzení vedlejšího účastníka. Závěrem obecných soudů o tom, že neprovedení důkazů není důvodem pro zrušení nálezu dle § 31 písm. e) RozŘ, byl porušen čl. 36 odst. 1 LPS²⁵ a čl. 37 odst. 3 LPS.²⁶

Prvostupňový [obecný] soud²⁷ zamítl návrh stěžovatelky na zrušení rozhodčího nálezu. Podle názoru soudu nelze pod důvod pro zrušení rozhodnutí rozhodčího nálezu obsažený v § 31 písm. e) RozŘ (neposkytnutí možnosti věc před rozhodci projednat) podřadit odmítnutí provedení důkazů v rozhodčím řízení. Druhostupňový soud rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.²⁸ Dle odvolacího soudu rozhodčí senát věc s účastníky projednal při ústním jednání a účastníci měli plnou možnost přednést svá tvrzení a navrhnout důkazy. Zrušení rozhodčího

18 Záměrně vypuštěno autorem za účelem anonymizace.

19 Stěžovatelem byl tuzemský peněžní ústav (banka). K návaznosti smluv uzavíraných ve finanční sféře a rozhodčího řízení podle české úpravy do jisté míry viz také Krč, R. et Marek, K.: Smlouva o otevření akreditivu, Právní rozhledy, 1998, č. 7, str. 361 a násl.

20 Ohledně významu takového důkazu se stěžovatelka odvolává na Nález ÚS ČR, sp. zn. I. ÚS 220/98 z 6. června 2000, publikovaném ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 18, evid. č. N 85, str. 219 a násl.

21 Ustanovení citováno výše v této anotaci nálezu.

22 Listina práv a svobod České republiky – Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. z 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění Ústavního zákona České republiky č. 162/1998 Sb.

23 Ke smluvní teorii se ÚS ČR přihlásil a stěžovatel se odvolává především na:
• Usnesení ÚS ČR, sp. zn. III. ÚS 460/01 z 1. listopadu 2001, publikované in: Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 24, Usnesení evidenční č. 41, str. 563 a násl.
• Usnesení ÚS ČR, sp. zn. IV. ÚS 174/02 z 15. července 2002, publikované in: Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 27, Usnesení evidenční č. 20, str. 257 a násl. a
• Usnesení ÚS ČR, sp. zn. IV. ÚS 435/02 z 22. října 2002.

24 Důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu jsou (mj.) důvody stejné, které v soudním řízení umožňují tzv. obnovu řízení [viz § 31 písm. g) RozŘ], nikoliv však důvody tzv. zmatečnosti řízení.

25 Citováno výše v anotaci tohoto nálezu.

26 Citováno výše v anotaci tohoto nálezu.

27 Rozsudek Městského soudu v Praze, sp. zn. 8 Cm 165/2004 z 11. ledna 2005 (nepublikováno).

28 Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 8 Cmo 80/2005-42 ze 7. října 2005.

nálezu pro neprovedení účastníkem navrženého důkazu by bylo možné jenom tehdy, pokud by se rozhodci navrženým důkazem odmítli bez důvodu zabývat nebo se jím nedostatečně zabývali. Soud však takový důkaz nemůže hodnotit se zřetelem k možnému vlivu na výsledek řízení; takové hodnocení náleží jen rozhodcům.²⁹ Dovolání proti citovaným rozhodnutím [obecných] soudů Nejvyšší soud ČR (dále též „NS ČR“) odmítl.³⁰ Nejvyšší soud ČR se ztotožnil s předchozími rozhodnutími soudu v dané věci zejména ohledně poskytnutí možnosti účastníku věc před rozhodci projednat. Konstatoval zejména to, že ani předpisy použitelné na civilní řízení před soudem neposkytují stranám nárok na provedení jimi navržených důkazů.

MERITORNÍ ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÍHO SOUDU ČR

Podle ÚS ČR je rozhodce či stálý rozhodčí soud *jiným orgánem*, který rozhoduje spor mezi stranami a aplikuje přitom platné právo. Nenabývají tím však charakteru orgánu veřejné moci. Rozhodci mají i nadále povahu soukromých osob, na něž sporné strany přenášejí procesní dohodou pravomoc projednat a rozhodnout jejich spor. Není-li rozhodce či *stálý rozhodčí soud*³¹ orgánem veřejné moci, nemůže ani jeho rozhodnutí či jiný zásah být přímo předmětem ústavní stížnosti. Proto ÚS ČR odmítl ústavní stížnost stěžovatelky v části, v níž směřuje přímo proti rozhodčímu nálezu (odmítl zrušit rozhodčí nálezu). Stěžovatelka sama ostatně připustila, že ústavní stížnost proti rozhodčímu nálezu podala pouze z opatrnosti. Ústavní soud se tak zabýval výlučně argumenty směřujícími k rozhodnutím soudů v řízení o zrušení rozhodčího nálezu.

Ústavní stížnost byla v dané věci spojena s návrhem na zrušení části § 31 RozŘ, kterým se stanoví vyčerpávající (taxativní) charakter důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu. Stěžovatel argumentoval absencí důvodu pro zrušení spočívajícího v rozporu s hmotným právem, případně některými dalšími důvody, jako je absence rozporu s veřejným pořádkem. Stěžovatel však netvrdil, že by byl absencí takových důvodů pro zrušení zkrácen na svých ústavních právech. Právě s ohledem na absenci argumentace co do případného porušení konkrétních ústavních práv stěžovatele byl tento návrh odmítnut jako zjevně neopodstatněný. Odmítnutím věcného přezkumu rozhodčích nálezů se ÚS ČR zabýval podrobně a také z hlediska komparativního (mezinárodního).³² Ústavní soud však dospěl k závěru, že se soudy nedostatečně vypořádaly s tím, zda byla dodržena poučovací povinnost a zda jejím případným nedodržením nedošlo k porušení práva na spravedlivý proces, resp. k odnětí možnosti věc před rozhodci projednat. ÚS ČR se vyjádřil neobyčejně podrobně a komplexně k většině zásadních otázek souvisejících s charakterem rozhodčí smlouvy, podstaty rozhodčího řízení, základních zásad rozhodčího řízení a jeho vztahu k nalézání práva a k činnosti soudů. Bez nadsázky lze konstatovat, že v tomto ohledu jde o rozhodnutí přelomové, které z pohledu ústavního práva a ústavních principů nově a jasně definuje tyto základní otázky. Nejde však o rozhodnutí *nikterak překvapivé*. Praxe a podstatná část teorie jednoznačně potvrzovala, že definice podstaty rozhodčího řízení tak, jak ji formuloval Ústavní soud dříve, zejména v usnesení z roku 2002 a následně na toto vymezení navazoval, je nadále neudržitelné a fakticky v široké míře přistupoval

k rozhodčímu řízení jako k plnohodnotné alternativě k řízení před soudem co do řady základních principů řízení a ohledně nalézání platného práva v rozhodčím řízení.³³ Jde tedy zřejmě o *pomyslnou tečku* za patnáctiletou cestou při hledání ústavního názoru na rozhodčí řízení poté, co bylo rozhodčí řízení schválením RozŘ v roce 1994 (s účinností od 1. ledna 1995) otevřeno pro rozhodování většiny civilních sporů a sporů bez mezinárodního prvku, kterým bylo rozhodčí řízení před rokem 1995 vyhrazeno.³⁴

VAZBA ROZHODNUTÍ NA SPOTŘEBITELSKOU OCHRANU

V předmětné věci se nejednalo o spotřebitelský spor. Ústavní soud (ÚS ČR) však kvalitativně posunul svou judikaturu a výslovně konstatoval, že rozhodci jsou „orgánem“, který nalézá a musí nalézat platné právo. Jde o významný posun v judikatuře ÚS ČR od roku 2002. Tím však ÚS ČR dal jednoznačnou odpověď i na otázku, co je úkolem rozhodců v rozhodčím řízení. Rozhodci jsou osobami (byť se soukromoprávním statutem), kteří aplikují platné právo, a není proto důvodu pochybovat, že by v tomto ohledu nebyly naplněny podmínky vyplývající ze spotřebitelské ochrany na evropské (unijní) úrovni. Ostatně shodně se s danou problematikou vypořádal právě ve vztahu k ochraně spotřebitele třeba německý nejvyšší soud (BGH). Na druhou stranu je však nutno uvést, že ÚS ČR vyjádřil svou značnou rezervovanost právě k rozhodčím doložkám ve spotřebitelských smlouvách. Konstatoval totiž, že právní řád dává stranám možnost, aby rozhodčí smlouvou derogovaly pravomoc soudu a založily pravomoc rozhodce, jenž bude v jejich věci nalézat právo a výsledek této činnosti promítne do autoritativního rozhodnutí – rozhodčího nálezu. Uzavření smlouvy je výsledkem svobodného rozhodnutí stran, které zvažují výhody a nevýhody projednání věci v rozhodčím řízení. Ústavní soud výslovně ovšem zdůraznil, že stěžovatel není spotřebitelem, a proto se rozhodčími doložkami sjednávány ve spotřebitelských smlouvách, jež (cit.): „*jsou často zneužívány a mnohdy mají povahu nepřiměřených (nekalých) smluvních ujednání*“, nezabýval. Očividně si tak ponechal prostor pro případné závěry, které by k této otázce učinil ve věci, v níž by šlo o spotřebitelský spor. Předmětné rozhodnu-

29 Odvolací soud navíc zjistil, že rozhodci se důvody pro odmítnutí předmětného důkazu (výsledek) zabývali a rozhodli o tom usnesením.

30 Usnesení NS ČR, sp. zn. 32 Odo 366/2006-64 z 11. září 2007. Publikováno na stránkách NS ČR sub http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/judikatura_prevedena2.nsf/WebSearch/71F12800CB05F81AC12575FF007A036C?openDocument [poslední návštěva 26. srpna 2011]. Nejvyšší soud ČR dospěl mj. k závěru, že OSŘ neposkytuje stranám nárok na provedení jimi navržených důkazů; o tom, které z navrhovaných důkazů budou v řízení provedeny, rozhoduje soud. Odnětí možnosti účastníku jednat před soudem nenastane tím, že soud neprovede důkazy navržené stranou, pokud odůvodní, proč takový důkaz neprovedl. Takové posouzení lze vztáhnout i na výklad § 31 písm. e) RozŘ.

31 § 13 RozŘ.

32 Srovnání provedl s čl. 34 Vzorového zákona UNCITRAL, § 1059 Zivilprozeßordnung (SRN, německý civilní procesní řád) a s § 40 zákona č. 244/2002 Z.z. [Slovenské republiky], o rozhodcovském konání, ve znění pozdějších změn.

33 Srov. například Rozehnalová, N.: Rozhodčí řízení – alternativa k řízení soudnímu, Právní fórum, 2008, č. 4, str. 121 a násl.

34 Podle zákona č. 98/1963 Sb., o rozhodčím řízení v mezinárodním obchodním styku a o výkonu rozhodčích nálezů. Posledně citovaný zákon derogoval RozŘ od 1. ledna 1994.

tí bylo navíc přijímáno v době, kdy na vládní úrovni vrcholily práce na návrhu rozsáhlé novely RozŘ, jejímž účelem bylo především stanovení pravidel pro rozhodčí řízení ve spotřebitelských sporech. Lze tedy jen přivítat, že právě v dané době ÚS ČR žádný výslovný názor na rozhodčí doložky ve spotřebitelských sporech nevyslovil a ponechal tak plný prostor pro legislativní postup v této oblasti. Předmětná výhrada (co do spotřebitelských sporů) je tak ústavně konformní a taktická. Na druhou stranu se zde projevil i jistý nešvar české rozhodovací praxe, kdy ona *kritická poznámka* šla poněkud daleko. Minimálně lze počítat s tím, že v případech případné budoucí rozhodovací činnosti ÚS ČR může být použito velmi přísné měřítko právě ve vztahu k rozhodčím doložkám ve spotřebitelských smlouvách a ke spotřebitelské ochraně. Ostatně případné závěry pro rozhodčí řízení ve spotřebitelských sporech lze z mnoha bodů tohoto nálezu dovodit. Jde zejména o závěr o plné autonomii, která však znamená projev **shodné** (podle autora tedy také *skutečné, faktické*) **vůle stran**. Z uzavření rozhodčí smlouvy musí být tedy zřejmé, že jde o volní projev obou (všech) stran smlouvy. Ústavní soud ČR opakovaně také zdůraznil rovnost stran, jakož i to, že jakékoliv ujednání stran přičítací se tomuto pravidlu by bylo neplatné. Tím posky-

tuje základ pro závěr o neplatnosti jakéhokoliv ujednání, kterým by bylo některé ze stran poskytnuto více procesních práv.

Zřejmě specifikem českého práva (českého *lex arbitri*) je zdůraznění **poučovací povinnosti** jako obrany proti překvapivým rozhodnutím. Požadavek, aby se stranám dostalo poučení, doposud opakovaně zazníval především (byť nikoliv jen) v rozhodnutích NS ČR. Ačkoliv i v mezinárodním prostředí se projevuje tendence proti tzv. *nepředvídatelným rozhodnutím*, převažující mezinárodní praxe spíše zpochybňuje jakoukoliv poučovací povinnost v rozhodčím řízení a zdůrazňuje většinou maximální odpovědnost stran za ochranu svých práv s tím, že poučovací povinnost naopak spíše porušuje princip nezávislosti a nestrannosti rozhodců. Jde tedy jistě o specifikum českého *lex arbitri* a českého civilního procesu, v němž je díky judikatuře soudů a ústavního soudu tato *[poučovací povinnost]* soudů [resp. též rozhodců] považována za *princip*. Tento princip nabývá na zvláštním významu právě v souvislosti se spotřebitelskými spory, byť je aplikován v rozhodčím řízení obecně.

✿ Komentář k nálezu ÚS zaslal prof. JUDr. ALEXANDER J. BĚLOHLÁVEK, advokát v Praze a mezinárodní rozhodce.

Náležitosti žaloby – její odmítnutí

Písemné důkazy, na které se žalobce odvolává, popř. na které by se odvolávat měl, nejsou náležitostí žaloby. Nelze proto postupovat podle § 43 odst. 2 o. s. ř., pokud žalobce nesplní výzvu soudu, aby písemné důkazy připojil.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 2. 2011, č. j. 23 Cdo 4213/2011

Odůvodnění:

Městský soud v Praze usnesením ze dne 30. září 2009, č. j. 33 Cm 331/2006-89, odmítl žalobu, již se žalobkyně domáhala po žalované zaplacení částky 371 280 Kč s úrokem z prodlení, a rozhodl o nákladech řízení.

Soud prvního stupně takto rozhodl poté, co usnesením ze dne 30. dubna 2009, č. j. 33 Cm 331/2006-65, žalobkyni vyzval k předložení výpisu z rejstříku společností dokládajícího její právní subjektivitu k datu zahájení řízení, tj. ke dni 3. srpna 2006, a v současnosti. Zároveň žalobkyni vyzval k doplnění žaloby o údaje ve výzvě specifikované a poučil ji, že není-li podání přes výzvu soudu řádně opraveno a doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne. Žalobkyně uloženou povinnost nesplnila, neboť předložila toliko výpis z registru společností potvrzující její existenci ke dni 18. května 2005. Soud prvního stupně dovodil, že uvedený nedostatek žaloby brání dalšímu řízení ve věci, a žalobu odmítl s poukazem na ustanovení § 43 odst. 2 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“).

K odvolání žalobkyně Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 5. února 2010, č. j. 2 Cmo 357/2009-99, usnesení soudu prvního stupně potvrdil (výrok pod bodem I) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (výrok pod bodem II).

Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně konstatoval, že žalobkyně ani k opakované výzvě nedoložila, že existovala jako subjekt práva ke dni podání žaloby. Poté, co citoval ustanovení § 43 odst. 1 o. s. ř., odvolací soud dovodil, že soud prvního stupně v důsledku neodstranění vytykaných nedostatků žaloby nemohl posoudit, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé, ve smyslu ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. Tento nedostatek nebyl žalobkyní odstraněn ani v odvolání. Na základě těchto úvah odvolací soud uzavřel, že soud prvního stupně rozhodl správně, jestliže žalobu odmítl.

Usnesení odvolacího soudu napadla žalobkyně dovoláním, jehož přípustnost spatřovala v ustanovení § 239 odst. 3 o. s. ř. a jež odůvodnila tím, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci [§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.], neboť nastolenou právní otázku řeší rozdílně od rozhodovací praxe soudů.

Dovolatelka namítla, že doložení právní subjektivity účastníků řízení není podstatnou náležitostí žaloby, jejíž neodstranění by bránilo pokračování v řízení, a bylo by lze žalobu odmítnout podle ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. Argumentovala, že způsobilost být účastníkem řízení je jednou z podmínek řízení ve smyslu ustanovení § 103 o. s. ř. a že nedostatek podmínky řízení není vadou žaloby z hlediska její správnosti či úplnosti. Stejně tak není vadou žaloby nedoložení listin.

S odkazem na stanovisko uveřejněné pod č. 22/1982 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek dovolatelka zdůraznila, že předložila soudu listiny, z nichž bylo seznatelné, že platně

vznikla, a svou subjektivitu tak prokázala. Pokud měl soud přesto o její subjektivitě pochybnosti, měl ji konkrétně poučit a dát jí šanci věc napravit.

Dovolatelka navrhla, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu, jakož i usnesení soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Po zjištění, že dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) řádně zastoupenou advokátem, jímž bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10 o. s. ř.) dovodil, že dovolání bylo podáno včas, neboť napadené rozhodnutí obsahuje nesprávné poučení, že dovolání není přípustné, a dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené pro takový případ v ustanovení § 240 odst. 3, větě druhé, o. s. ř.

Podle ustanovení § 239 odst. 3 o. s. ř. dovolání je též přípustné proti usnesení odvolacího soudu, kterým bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí návrhu (žaloby); to neplatí, jestliže byl odmítnut návrh na předběžné opatření (§ 75a a 75b) nebo návrh na zajištění předmětu důkazního prostředku ve věcech týkajících se práv z duševního vlastnictví (§ 78d). Ustanovení § 237 odst. 1 a 3 platí obdobně.

Nejvyšší soud shledal v projednávané věci dovolání přípustným, neboť otázku procesního práva, na níž spočívá napadené rozhodnutí, odvolací soud vyřešil nesprávně a jeho rozhodnutí má tudíž zásadní význam po právní stránce ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 a 3 o. s. ř.

Dovolání je též důvodné.

Podle ustanovení § 43 o. s. ř. předseda senátu usnesením vyzve účastníka, aby bylo opraveno nebo doplněno podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité. K opravě nebo doplnění podání určí lhůtu a účastníka poučí, jak je třeba opravu nebo doplnění provést (odstavec 1). Není-li přes výzvu předsedy senátu podání řádně opraveno nebo doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud usnesením podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne (odstavec 2, věta první).

Podle ustanovení § 79 o. s. ř. řízení se zahajuje na návrh. Návrh musí kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) obsahovat jméno, příjmení, bydliště účastníků, popřípadě rodná čísla účastníků (obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby, označení státu a příslušné organizační složky státu, která za stát před soudem vystupuje), popřípadě též jejich zástupců, vyličení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává, a musí být z něj patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Ve věcech vyplývajících z obchodních vztahů musí návrh dále obsahovat identifikační číslo právnické osoby, identifikační číslo fyzické osoby, která je podnikatelem, popřípadě další údaje potřebné k identifikaci účastníků řízení. Tento návrh, týká-li se dvoustranných právních vztahů mezi žalobcem a žalovaným (§ 90), se nazývá žalobou (odstavec 1). Žalobce je povinen k návrhu připojit písemné důkazy, jichž se dovolává, a to v listinné nebo v elektronické formě (odstavec 2).

V ustanovení § 79 odst. 1, větě druhé, o. s. ř. jsou stanoveny náležitosti, jež musí žaloba obsahovat, aby na jejím základě bylo možno věc projednat a rozhodnout o ní. Písemné důkazy, jichž se žalobce dovolává, popřípadě ty, jichž se sice nedovolává, ale z povahy věci by se jich dovolávat měl,

náležitostmi žaloby nejsou. Procesní postup upravený v ustanovení § 43 o. s. ř., jenž je vyhrazen pro případ neúplného, nesrozumitelného nebo neurčitého podání, též žaloby, proto není k dispozici v situaci, kdy žalobce nesplnil povinnost připojit k žalobě písemné důkazy, uloženou mu ustanovením § 79 odst. 2 o. s. ř.

V poměrech projednávané věci lze uzavřít, že je-li účastníkem řízení zahraniční právnická osoba, bude z povahy věci zpravidla na žalobci, aby spolu s žalobou předložil doklady o její právní subjektivitě; jen ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti, má podle ustanovení § 19 o. s. ř. způsobilost být účastníkem řízení (kromě toho, komu ji přiznává zákon), a způsobilost být účastníkem řízení náleží mezi podmínky, za nichž soud může rozhodnout ve věci samé a k jejichž splnění přihlíží kdykoliv za řízení (srov. § 103 o. s. ř.). Listiny prokazující právní subjektivitu účastníka řízení však nejsou náležitostí žaloby. Postupovaly-li tedy soudy nižších stupňů podle ustanovení § 43 o. s. ř., pak zvolily procesní postup neadekvátní a tudíž nesprávný.

Právní posouzení, na němž spočívá napadené rozhodnutí odvolacího soudu, tedy správné není a dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl uplatněn opodstatněně. Za těchto okolností bylo nadbytečné a tudíž procesně nehospodárné zkoumat důvodnost též dalších dovolacích námitek.

Nejvyšší soud z uvedených důvodů, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), rozhodnutí odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty za středníkem, o. s. ř. zrušil, včetně závislého výroku o nákladech řízení [§ 242 odst. 2 písm. b) o. s. ř.]. Protože důvody, pro které bylo toto rozhodnutí zrušeno, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil i toto rozhodnutí a věc podle ustanovení § 243b odst. 3, věty druhé, o. s. ř. vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Právní názor dovolacího soudu je pro soudy nižších stupňů závazný (§ 243d odst. 1, část věty za středníkem, ve spojení s § 226 odst. 1 o. s. ř.).

O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení soud rozhodne v novém rozhodnutí o věci (§ 243d odst. 1, věta druhá, o. s. ř.).

❖ Rozhodnutí bylo uveřejněno v Právních rozhledech č. 19/2011.

❖ Právní věta redakce.

ZÁKONÍK PRÁCE 2012

podstatně novelizovaný text
zákoníku práce od 1. 1. 2012
(více než 300 změn)

www.sagit.cz

Sagit

inzerce

Ustanovený obhájce, pozastavení výkonu advokacie

Pokud ustanovený obhájce, kterému byl pozastaven výkon advokacie, ustanoví bez odkladu, nejpozději do jednoho měsíce zástupcem jiného advokáta a ten se zúčastní úkonu trestního řízení, nelze mít za to, že obviněný neměl obhájce, ač jej podle zákona mít měl, a uplatňovat tak dovolací důvod podle ust. § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 12. 2010, č. j. 6 Tdo 1516/2010

Odůvodnění:

Rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 6. 2010, sp. zn. 6 To 33/2010, byl z podnětu odvolání městského státního zástupce v Praze, obviněných M. E., J. N., M. P. a J. R. a poškozeného E. S., spol. s r. o., podle § 258 odst. 1 písm. b), d), f), odst. 2 tr. ř. zrušen ohledně všech obviněných a obviněného M. Š. v celém rozsahu, ohledně odsouzeného T. M. ve výroku učiněném ohledně poškozeného E. S., spol. s r. o. IBC, rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 2. 2010, č. j. 46 T 16/2009-2365, kterým byli obviněni, mj. M. E. uznán vinným zvlášť závažným zločinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2, 4 písm. a), odst. 5 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „tr. zákoník“), dílem dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku (pod bodem 5.), spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a dále přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku a odsouzen podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi let, když podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou; obviněný J. N. byl uznán vinným zvlášť závažným zločinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2, 4 písm. a), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, dílem dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku (pod bodem 5.), spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a dále přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a odsouzen podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi let, když podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou; obviněný J. R. byl uznán vinným zvlášť závažným zločinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2, 4 písm. a), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, dílem dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku (pod bodem 5.), spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a dále přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a od-

souzen podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání devíti let, když pro výkon trestu odnětí svobody byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou, podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl současně zrušen ve výroku o trestu trestní příkaz Okresního soudu v Olomouci ze dne 29. 10. 2008, sp. zn. 9 T 63/2008, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a nově bylo podle § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodnuto tak, že obviněni M. E., J. N. a J. R. byli uznáni vinnými pod body 1–5 výroku rozsudku Vrchního soudu v Praze zločinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2, 4 písm. a), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, dílem dokonaným, dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku (pod bodem 5), a pod body 1–3, 5 výroku rozsudku přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, 3 písm. d) tr. zákoníku a byli odsouzeni; obviněný M. E. podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi let, když podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou; J. N. podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmi let, když podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou a obviněný J. R. podle § 205 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání devíti let, když pro výkon trestu odnětí svobody byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou, podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl současně zrušen ve výroku o trestu trestní příkaz Okresního soudu v Olomouci ze dne 29. 10. 2008, sp. zn. 9 T 63/2008, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Dále bylo rozhodnuto o povinnosti obviněných k náhradě škody podle § 228 odst. 1 tr. ř. a se zbytkem nároku na náhradu škody byli poškození ve smyslu § 229 odst. 2 tr. ř. odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 6. 2010, sp. zn. 6 To 33/2010, podali obviněni M. E., J. N. a J. R. prostřednictvím obhájců dovolání. Obviněný M. E. uplatnil dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., když jeho naplnění spatřuje v tom, že „soud pochybil, jestliže konstatoval, že jeho návrh uvedený v jeho odvolání se nemohl setkat s úspěchem“. Podle obviněného však šlo o návrh opodstatněný, který jediný se mohl vyjádřit k tomu, zda na místě činu byl či nikoli. Soudům vytýká, že se nezabývaly tím, že spolu s přenosem věci mohlo dojít k přenosu jeho stopy. Dále podle jeho názoru k prokázání totožnosti, případně vyvrácení totožnosti pachatelů skutků bylo nutné vyžádat znalecký posudek z oboru kriminalistiky, v němž by se znalec vyjádřil, zda z videozáznamu pachatelů zachycených kamerou je možná identifikace pachatelů, a to ve srovnání s případnými pohyby osob uvedených jako pachatelé. Vzhledem k uvedenému, kdy soudy navrhované důkazy neprovedly a dospěly k nesprávnému posouzení věci, navrhl, aby Nejvyšší soud dovoláním napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Obviněný J. R. prostřednictvím svého obhájce rovněž uplatnil dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a poukazuje zejména na tu skutečnost, že se jednání, pro které byl odsouzen, nedopustil, jak ostatně uvádí po celé trestní řízení. Domnívá se, že „ze skutkových vět nevyplývá, že by se jednání dopustil, či se měl pokusit dopustit jako člen organizované skupiny, resp., že mu vůbec nebylo prokázáno, že by si nějakou cizí věc přisvojil tím, že by se jí zmocnil, a to navíc vloupáním“. Vzhledem k nedostatečnému skutkovému zjištění, včetně subjektivní stránky, má obviněný za to, že nebyla jeho vina prokázána a tedy právní kvalifikace je nezákonná, neboť nemá oporu v provedených důkazech. Poukazuje na to, že „až nyní se dozvěděl, že z trestního spisu byly následně neoprávněně a v neprospěch obviněného odstraněny některé písemnosti, které nebyly součástí spisu při skončení vyšetřování, a on se s nimi nemohl seznámit“. Uvedená skutečnost je podle jeho mínění důvodem pro předběžné projednání obžaloby. Závěrem podaného dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud dovoláním napadený rozsudek a na něj obsahově navazující rozhodnutí zrušil a věc vrátil Vrchnímu soudu v Praze k novému projednání a rozhodnutí.

Obviněný J. N. prostřednictvím svého obhájce uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř., když jeho naplnění spatřuje v tom, že jemu ustanovené obhájce byl pozastaven ke dni 1. 5. 2010 výkon advokacie a u veřejného zasedání obviněného měla zastupovat obhájce JUDr. D. J., kterou viděl poprvé v životě, kterou si za svoji obhájce nevolil a „na byl přesvědčen, že s projednávanou věcí není blíže seznámena“. Uvádí, že „po dobu pozastavení výkonu advokacie zaniká oprávnění poskytovat právní služby“ a od 1. 5. 2010 tedy neměl v trestním řízení obhájce, přestože se jednalo o případ nutně obhajoby. Vrchní soud v Praze neměl připustit, aby obviněného v řízení o odvolání obhajovala JUDr. D. J., kterou „bez jeho vědomí určila Mgr. E. K. s odkazem na ustanovení § 26 odst. 1 zákona o advokacii, které však nelze použít v případě zániku oprávnění vykonávat advokacii“. S ohledem na shora uvedenou skutečnost obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek soudu druhého stupně a věc tomuto soudu vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

Ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který uplatnili obviněný M. E. a J. R. je potřebné uvést, že tento dovolací důvod je dán v případě, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu je pak možno namítat, že skutek zjištěný soudem byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, třebaže nejde o trestný čin, nebo sice jde o trestný čin, ale jeho právní kvalifikace neodpovídá tomu, jak byl skutek ve skutkové větě výroku o vině popsán. Z těchto skutečností pak vyplývá, že Nejvyšší soud se nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních, a protože není oprávněn v rámci dovolacího řízení jakýmkoliv způsobem nahrazovat činnost nalézacího soudu, je takto zjištěným skutkovým stavem vázán (srov. rozhodnutí Ústavního soudu II. ÚS 760/02, IV. ÚS 449/03). Povahu právně relevantních námitek nemohou tedy mít námítka, které směřují do oblasti skutkového zjištění, hodnocení důkazů či takové námítka, kterými dovolatel vytýká soudu neúpl-

nost provedeního dokazování. Ke shora uvedenému je dále vhodné uvést, že závěr obsažený ve výroku o vině je výsledkem určitého procesu. Tento proces primárně spadá do pravomoci nalézacího soudu a v jeho průběhu soudy musí nejprve zákonným způsobem provést důkazy, tyto pak hodnotit podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a výsledkem této činnosti je zjištění skutkového stavu věci. Nejvyššímu soudu tedy v rámci dovolacího řízení nepřísluší hodnotit správnost a úplnost zjištěného skutkového stavu věci podle § 2 odst. 5 tr. ř., ani přezkoumávání úplnosti provedeního dokazování či se zabývat otázkou hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. Námítka týkající se skutkového zjištění, tj. hodnocení důkazů, neúplnosti dokazování apod., nemají povahu právně relevantních námitek.

Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, ale nikoli k revizi skutkového zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně, ani k přezkoumávání jimi provedeního dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkového zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolát Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03). Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozsudku z vlastní iniciativy. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení odsouzeného obhájce – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

Z dovolání obviněného M. E. vyplývá, že nesouhlasí se závěry odvolacího soudu, který mj. konstatoval ve svém rozsudku, že Městský soud v Praze postupoval v souladu s ustanoveními § 2 odst. 5, 6 tr. ř. V této souvislosti soudům vytyká, že se nezabývaly jeho návrhem na provedení dalších důkazů, které podle jeho mínění měly význam pro správné posouzení věci. Je třeba obviněného upozornit na to, že zjištěný skutkový stav podle § 2 odst. 5 tr. ř. je výsledkem určitého procesu, který spočívá v tom, že soudy musí nejprve zákonu odpovídajícím způsobem provést důkazy, které považují za nezbytné pro zjištění skutkového stavu věci, a tyto důkazy

musí dále hodnotit v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř. Na základě hodnocení důkazů založeném na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu pak dospívá soud ke zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (pro orgán činný v trestním řízení) a tento závěr je pak shrnut ve skutkovém zjištění – skutkové větě. Shora popsané hodnotící úvahy, stejně jako otázka objasňování tohoto skutkového stavu jsou rozvedeny v odůvodnění. V odůvodnění rozsudku (§ 125 odst. 1 tr. ř.) soud stručně vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané a o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, pokud si vzájemně odporují. Z odůvodnění přitom musí být patrné, jak se soud pořádal s obhajobou, proč nevyhověl návrhům na provedení dalších důkazů a jakými právními úvahami se řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny a trestu. V návaznosti na shora uvedené pak nezbývá než konstatovat, že obviněný svojí argumentací uplatněnou v dovolání se snaží zpochybnit nikoli právní závěry, ale skutková zjištění soudu, vlastní verzi uplatněné obhajoby ve smyslu jím tvrzeného nedostatečného skutkového zjištění, vzhledem k okolnosti neprovedení jím navržených důkazů. Z rozhodnutí soudu prvního stupně, s jehož závěry se ztotožnil soud odvolací, je patrné, jakým způsobem tento hodnotil důkazy a nelze než konstatovat, že bylo postupováno v souladu s ustanoveními § 2 odst. 5, 6 tr. ř. V podaném dovolání obviněný patrně záměrně nezmiňuje okolnosti, které vyplývají ze str. 15 – 25 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, kdy se k jeho účasti na páchané trestné činnosti vyjádřili také spoluobvinění P. a Š. a soud také odůvodnil, proč výpovědím těchto spoluobviněných uvěřil. Je třeba připomenout, že uvedené výpovědi nezůstaly v rámci prokázání viny obviněného osamoceny a pouze pro stručnost je třeba zmínit skutečnosti, které vyplývají např. ze str. 35, 36, 38, 45, 47 či 49 odůvodnění rozsudku, jež vedly soud k závěru o jeho vině. Za shora uvedené důkazní situace nelze soudům vytknout, že neprovedly další důkazy v souladu s návrhem obviněného, neboť jejich závěry vedly ke zjištění skutkového stavu, o němž nemá orgán činný v trestním řízení – soud – pochybnosti. V rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. námitky směřující k neúplnosti skutkového stavu a hodnocení důkazů je třeba označit za právně irelevantní. Z tohoto důvodu přicházelo v úvahu pouze odvolání obviněného odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř.

K námitkám obviněného J. R. k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., které směřují obdobně jako v případě obviněného M. E. do oblasti skutkových zjištění, byl je tvrzeno, že směřují proti právnímu posouzení věci, nezbývá, než odkázat na skutečnosti uvedené shora k osobě obviněného M. E., které jsou charakteristické pro zmíněný dovolací důvod. Obviněný J. R. v podaném dovolání oproti obviněnému M. E. dále poukazuje na to, že ze skutkových vět nevyplývá, že by se jednání, pro které byl odsouzen, dopustil jako člen organizované skupiny, či si přisvojil věc vloupáním apod. Závěrem podaného dovolání zmiňuje, že „až nyní se dozvěděl, že tyto dokumenty byly z trestního spisu následně neoprávněně a v neprospěch obviněného odstraněny a nebyly ani součástí spisu při skončení vyšetřování a obviněný

se neměl možnost s nimi při prostudování spisu seznámit“. Těmito dokumenty měly být výpovědi a úřední záznam, pořízené na počátku trestního řízení. Podle obviněného uvedený postup mohl způsobit nesprávnost vydaných rozsudků a byl důvodem k předběžnému projednání obžaloby. V souvislosti s pojmy, které shora obviněný zmínil, tj. „organizovaná skupina“ apod., je třeba souhlasit s obviněným, že se jedná o pojmy hmotného práva, které jsou spjaty s právní kvalifikací. Nelze však odhlédnout od skutečnosti, že sám obviněný, byť tyto pojmy používá a od nich odvozuje oprávněnost použití dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., váže i aplikovatelnost těchto pojmů a použité právní kvalifikace na nedostatečné skutkové zjištění (viz str. 3 dovolání), resp. „nedostatek důkazů, týkající se např. samotného způsobu provedení, resp. určení rolí jednotlivých pachatelů, včetně určení, kdo řídil auto, kdo omotával bankomat ocelovými lany atd.“, když dále poukazuje na to, že „jeho vina nebyla prokázána a právní kvalifikace je nezákonná, neboť nemá oporu v provedených důkazech a z toho vyplývajících skutkových zjištěních a následně v popisu jednotlivých skutků“. Z této části dovolání je patrné, že podle názoru obviněného nebyl proveden dostatek důkazů pro závěr o jeho vině. Takovou námitku je však nutno označit za právně irelevantní z pohledu uplatněného dovolacího důvodu. Obviněného je třeba upozornit na to, že pokud skutkové zjištění obsahuje, že „poté, co obžalovaní J. R. a J. N. natipovali objekt a místo spáchání trestného činu, obžalovaný M. E. zajistil od nezjištěných osob motorová vozidla, obžalovaní M. E. a M. Š. zakoupili autogenovou soupravu, a po vzájemné dohodě a naplánování způsobu provedení trestného činu a dělení zisku si rozdělili jednotlivé úkoly“, uvedené skutkové zjištění je dostačující pro závěr, že se trestného činu krádeže dopustili jako členové organizované skupiny, přičemž soud prvního stupně na str. 52 – 53 svého rozsudku rozvedl úvahy ke znaku organizované skupiny, stejně jako znaku přisvojení si cizí věci násilím, neboť je bezpochyby i pro obviněného zřejmé, že při krádežích, za které byli odsouzeni, se zmocňovali cizích věcí (peněz v trezorech) a tyto krádeže páchali za pomoci vozidel, kdy osobním vozidlem např. prorazili dveře do nákupního centra, ocelovými lany omotali a tahem vytrhli z upevnění bankomaty, kdy za použití autogenu tyto otevřeli. Pro obviněného (obhajobu) je vhodné a potřebné uvést, že Nejvyšší soud není další odvolací instancí a dovolací důvody jsou jasně vymezeny a mají jednoznačná pravidla, což je patrné nutno zdůraznit v souvislosti s rozsahem odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu.

V návaznosti na uplatněnou argumentaci obou shora uvedených obviněných je vzhledem k výše uvedenému potřebné odkázat na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 78/05, ze dne 2. 6. 2005, v němž uvedl, že *označení konkrétního dovolacího důvodu uvedeného v ustanovení § 265b tr. ř. přitom nemůže být pouze formální; Nejvyšší soud je povinen vždy nejdříve posoudit otázku, zda dovolatelem uplatněný dovolací důvod lze i podle jím vytykávaných vad podřadit pod některý ze specifických dovolacích důvodů uvedených v § 265b tr. ř., neboť pouze skutečná existence zákonného dovolacího důvodu, nikoli jen jeho označení, je zároveň zákonnou podmínkou i rámcem, v němž dochází k přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem.*

S předkládanou vlastní verzí skutkového děje je vhodné zmínit, že *právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny není možno vykládat tak, že garantuje úspěch v řízení či zaručuje právo na rozhodnutí, jež odpovídá představám obviněného. Uvedeným základním právem je „pouze“ zajišťováno právo na spravedlivé soudní řízení, v němž se uplatní všechny zásady soudního rozhodování podle zákona v souladu s ústavními principy (srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 681/04). To platí i pro dovolací řízení.*

K dovolání obviněného J. N. a jím uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. je potřebné uvést, že zmíněný dovolací důvod je dán v případě, že obviněný neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl. Z uplatněné námitky vyplývá, že obviněný měl ustanovenou obhájkyň a ta ho také sama, ev. prostřednictvím substituenta zastupovala. V tomto směru tedy od počátku řízení až do 1. 5. 2010 neexistuje zmíněný dovolací důvod a je tvrzen obviněným od uvedeného data, tj. od 1. 5. 2010. Ve vztahu k prováděným důkazům přichází v úvahu zabývat se pouze problematikou § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. ve vztahu k veřejnému zasedání, neboť žádné úkony, které by měly vliv na výsledek trestního řízení prováděny nebyly. Ze spisu Městského soudu v Praze vyplývá, že ustanovené obhájkyňi byl pozastaven výkon advokacie z důvodu uvedeného v § 9 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii. Uvedená advokátka tuto skutečnost sdělila přípisem Vrchnímu soudu v Praze dne 12. 5. 2010, doručeným dne 17. 5. 2010. Dne 1. 5. 2005 obhájkyň ustanovila svým zástupcem podle § 27 odst. 1 zákona o advokacii JUDr. D. J., která se také k veřejnému zasedání u dovolacího soudu dne 14. 6. 2010 dostavila a obviněného hájila. Obviněný však v podaném dovolání argumentuje tím, že JUDr. D. J. viděl u veřejného zasedání poprvé v životě, nikdy si ji za svého obhájce nezvolil a že pozastavením výkonu advokacie zaniká oprávnění poskytovat právní služby – tedy zaniklo obhájkyňi v jeho trestní věci a obviněnému měla být dána možnost obhájce si ve lhůtě zvolit, ev. mu měl být následně obhájce ustanoven. Uvedenou argumentaci obviněného nelze akceptovat. Ustanovená obhájkyň obviněného si byla vědoma svých povinností vůči obviněnému – klientovi i skutečnosti, že po dobu pozastavení výkonu advokacie není advokát oprávněn poskytovat právní služby. Ustanovená obhájkyň vědoma si této skutečnosti postupovala podle § 27 odst. 1 zákona o advokacii, který stejně jako § 26 odst. 1 zákona o advokacii se obviněný ve vztahu ke své osobě snaží zpochybnit. Toto ustanovení uvádí, že „brání-li advokátovi, který vykonává advokacii samostatně, jakákoliv překážka ve vykonávání advokacie a neučiní-li jiné opatření za účelem ochrany práv nebo právem chráněných zájmů svých klientů, je povinen ustanovit bez odkladu, nejpozději do jednoho měsíce, ode dne, kdy taková překážka vznikla, jiného advokáta po dohodě s ním svým zástupcem (§ 26 odst. 1)...“ Z postupu ustanovené obhájkyň je patrné, že postupovala plně v zájmu klienta. Z toho, že veřejnému zasedání byla přítomna JUDr. D. J. vyplývá, že ustanovená obhájkyň v této souvislosti u veřejného zasedání žádnou právní službu neposkytovala. Obviněný byl u veřejného zasedání zastoupen obhájkyňi a tudíž jeho odkaz na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. je zjevně neopodstatněný. Obvi-

něný byl obhájcem zastoupen nejen ve formálním významu zastoupení, ale i materiálním, neboť argumentaci obviněného uplatněnou v dovolání, že „o JUDr. J. nabytí přesvědčení, že s projednávanou věcí není blíže seznámena“, lze označit za účelovou, protože nelze přehlížet okolnosti konání veřejného zasedání dne 14. 6. 2010. JUDr. D. J. byla veřejnému zasedání přítomna, přednesla odvolání, rovněž tak závěrečný návrh a ani v jednom případě tohoto vystoupení obviněný neuplatnil námitku, že jej tato obhájkyň zastupuje nekvalitně, naopak sám na č. l. 2642 uvedl, že souhlasí se slovy své obhájkyň. Tato skutečnost svědčí rovněž pro závěr, že službě advokátky, které se mu dne 14. 6. 2010 u veřejného zasedání dostalo, nic nevytýkal, se službou byl spokojen a nečinil rozdílu mezi obhájkyňi ustanovenou a JUDr. J.

Vzhledem k uvedeným námitkám obviněných M. E. a J. R. Nejvyšší soud připomíná, že dovolání je mimořádným opravným prostředkem, přičemž neexistuje ústavně zaručené základní právo na trojinstančnost řízení (srov. sp. zn. III. ÚS 298/02, IV. ÚS 29/07). V rámci dovolacího řízení nelze připustit, aby se obviněný domáhal změny v hodnocení důkazů, neboť následkem by bylo zcela jiné skutkové zjištění, které by odpovídalo jeho představám a je v příkrém rozporu s objektivně zjištěným skutkovým stavem a následně ve svém důsledku by muselo vést i k jiné právní kvalifikaci, která by však byla založena na jiném skutkovém zjištění, než které bylo učiněno a je předmětem dovolacího řízení.

Na základě shora uvedených skutečností, kdy námitky uplatněné obviněnými M. E. a J. R. byly z pohledu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. shledány právně irelevantní, byla jejich dovolání odmítnuta podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. Dovolání obviněného J. N. vzhledem k tomu, že bylo shledáno z důvodů shora rozvedených zjevně neopodstatněným, bylo odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Z tohoto důvodu Nejvyšší soud nemusel věc meritorně přezkoumávat podle § 265i odst. 3 tr. ř. V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. o odmítnutí dovolání rozhodl Nejvyšší soud v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění, odkazuje v tomto směru na znění § 265i odst. 2 tr. ř.

✦ Právní věta redakce.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

www.advokanc.de
advokat@advokanc.de

inzerce

Jednou větou

Byl-li návrh na vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí podle smlouvy o vypořádání společného jmění manželů podán po uplynutí tří let od jeho zániku, aniž bylo u soudu vedeno řízení o jeho vypořádání, platí, že nemovitosti jsou v podílovém spoluvlastnictví.

**Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2006,
sp. zn. 30 Cdo 2193/2005**

**Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR, sešit
č. 7/2011, rozhodnutí č. 87**

Mimosoudní dohodu o vypořádání zaniklého společného jmění manželů lze uzavřít i po uplynutí tří let od zániku SJM, probíhá-li soudní řízení o jeho vypořádání.

**Rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2011, sp. zn. Cdo 1038/2009.
Odlišné stanovisko JUDr. Františka Baláka.**

**Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR, sešit
č. 7/2011, rozhodnutí č. 88**

Není-li uzavřena rozhodčí smlouva, není vydaný rozhodčí nález způsobilým exekučním titulem bez ohledu na to, že povinný v rozhodčím řízení neexistenci rozhodčí smlouvy nenamítl.

**Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2010,
sp. zn. 20 Cdo 3284/2008**

**Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, sešit
č. 7/2011, rozhodnutí č. 83**

Ústavnost opatření soudu, jehož účelem je vyloučení rušivého vlivu rodiče na dítě, je třeba posuzovat s ohledem na chráněný zájem nezletilých, a to i z hlediska vhodnosti prostředí, do kterého má být dítě umístěno. Prostedí psychiatrické léčebny zpravidla není prostředím vhodným pro takové umístění dítěte.

**Nález Ústavního soudu ČR ze dne 13. 7. 2011,
sp. zn. III. ÚS 3363/2010**

Soudní rozhledy, sešit č. 10/2011, rozh. č. 104

Žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu (který není rozhodnutím) je třeba podat do dvou měsíců od okamžiku, kdy se žalobce dozvěděl o skutečnostech, v nichž spatřuje nezákonný zásah. Není rozhodným okamžikem okamžik, kdy žalobce nabyl přesvědčení o tom, že předmětný postup správního orgánu naplňuje všechny znaky nezákonného zásahu definované v ust. § 82 s. ř. s.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011,
č. j. 5 Aps 5/2010**

Advokát, který je ustanoven soudem jako zástupce účastníka podle § 35 odst. 8 s. ř. s., nemůže toto zastoupení vypovědět, protože zákon o advokacii takový postup neumožňuje, může pouze podat žádost o zproštění povinnosti zastupovat u toho soudu, který jej ustanovil. Do rozhodnutí soudu o této žádosti jeho povinnost zastupovat účastníka trvá.

**Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2010,
č. j. 3 Ads 107/2010**

Výstraha, která musí předcházet rozhodnutí představenstva před vyloučením člena družstva pro neplacení nájemného, musí obsahovat alespoň vymezení členské povinnosti, jejíž porušení se člen dopouští i upozornění na možnost vyloučení z družstva.

**Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 12. 2010,
sp. zn. 29 Cdo 4002/2009**

**Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR,
sešit č. 7/2011, rozhodnutí č. 91**

Odbočovací manévr při předjíždění zleva je zahájen okamžikem, kdy řidič začne dávat znamení o změně směru jízdy, nikoli okamžikem zahájení odbočovacího manévru.

**Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. 6. 2011,
č. j. 3/2009**

Soudní rozhledy, sešit č. 10/2011

Dovolání proti odmítnutí odvolání proto, že nesplňovalo náležitosti, nelze podat s poukazem na nesprávnost rozhodnutí ve věci, ale pouze proto, že bylo rozhodnuto, aniž byly splněny procesní podmínky pro takové rozhodnutí podle ust. § 256b, odst. 1, písm. l) alt. 1 trestního řádu.

**Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 7. 2011,
č. j. 8 Tdo 856/2011**

**Soubor trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sešit č. 78,
rozhodnutí č. T 1413**

Splnění dluhu (soluce) nastává na základě jednostranného právního úkonu dlužníka, kterým poskytuje věřiteli předmět plnění s úmyslem splnit svou povinnost, vyplývající ze závazku nebo z jiného občanskoprávního vztahu. Vyžaduje-li to povaha předmětu plnění (zejména spočívá-li v povinnosti něco dát), dochází ke splnění dluhu, jen jestliže věřitel plnění svým jednostranným úkonem přijme nebo jestliže bude plnění v souladu se zákonem složeno do úřední (soudní) úschovy.

**Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2010,
č. j. 33 Cdo 1598/2009**

**Eva Horzinková,
Helena Kučerová:**

Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou

Leges, Praha 2009, 368 stran,
480 Kč.

Stále ještě nové právnické nakladatelství Leges¹ vydalo v roce 2009 publikaci autorek H. Kučerové a E. Horzinkové *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*.² Spis je vydán v tematické řadě *Komentátor*. Knihy z této edice mají přinášet zevrubný komentář k jednotlivým ustanovením titulu zákona. Komentář má být založen na praktických zkušenostech autorů, nemá se vyhýbat teoretickým úvahám a námětům *de lege ferenda*, velký důraz pak má být kladen na judikaturu. Předkládaná recenze má odpovědět na otázku, nakolik se ambice předestřené řady podařilo autorkám v daném případě naplnit.

Dvojice autorek doc. JUDr. Eva Horzinková, Ph.D., a JUDr. Helena Kučerová, Ph.D., se dlouhodobě ve svých pracích věnuje (nejen) tematicce správního trestání. Obě autorky jsou v dané oblasti činné publikačně i pedagogicky, a tak lze přivítat, že přikročily k vydání komentáře k zákonu č. 200/1990 Sb., o přestupcích, který je stěžejním uceleným předpisem na tomto poli a základním (byť nikoliv výlučným) pramenem přestupkového práva.

Publikace, jak je uvedeno na zadní straně přebalu, má být určena především orgánům veřejné správy, které se přestupkovým právem zabývají (přestupkové komise, policie, inspekce, finanční a jiné úřady), ale i pachatelům(!) přestupků a jejich právním zástupcům. Předkládaný kritický posudek by měl rovněž zodpovědět otázku, zda je pro vymezený okruh čtenářů publikace uživatelsky příjemná.

Oblast správního trestání představuje permanentně živý prostor pro přemítání i diskusi. Chystaná kodifikace správního práva trestního je patrně v nedohlednu, a tak bude jistě recenzované dílo čtenářům sloužit ještě dlouho. O aktuálnosti tématu svědčí i skutečnost, že každoroční kroměřížská letní mezinárodní konference o problematice správního práva byla v roce 2009 zaměřena právě

na správní trestání a stejné tematicce se věnovalo i pravidelné seminární setkání soudců správních soudů v roce 2011. Aktuální knižní produkce na zkoumané téma přitom není nikterak hojná. Vedle obecně orientované knihy kolektivu autorů pod vedením Pavla Matese *Základy správního práva trestního*³ a naopak úžeji zaměřené příručky Jana Černého o přestupkovém řízení⁴ bude přímým konkurentem nyní posuzované práce především další (tradiční a mnoha vydáními vycizelovaný) komentář k dané problematice zkušených autorů Zdeňka Červeného a Václava Šlaufa, v posledních dvou vydáních nově doplněných navíc o Milana Taubera.⁵

Autorky v právě recenzovaném díle na celkem 368 stranách postupují klasickým komentářovým způsobem – tedy bez dlouhých úvodů a obecných statí rovnou přikračují k vysvětlení a výkladu jednotlivých ustanovení zákona; samostatné poznámky pak věnují jednotlivým odstavcům a písmenům zákonných ustanovení. Velkým pozitivem práce, které ji řadí skutečně mezi komentáře, je to, že se autorky ve velké míře dokázaly vystříhat tolik obvyklého zbytnělého přepravění textu zákona jinými slovy, doplněnému o úryvky z důvodové zprávy. V tomto směru tak je zařazení práce do edice *Komentátor* plně oprávněné; dílo jistě překračuje požadavky kladené na méně podrobnou edici *Glosátor*.

Kniha obsahuje závěrem také přehled ustanovení zvláštních zákonů obsahujících skutkové podstaty přestupků. Je ovšem pravda, že tato ustanovení nejsou ani citována, natož pak okomentována. Pro jedno z příštích vydání se – aby dílo bylo skutečně komplexní – nabízí, aby i ta-

to ustanovení obsahovala vysvětlivky či alespoň aby byly v práci výňatky z textu zákonů, neboť vzniká disproporce tím, že skutkové podstaty přestupků obsažené přímo v zákoně o přestupcích opatřeny poznámkami jsou (to platí tím spíše, že se objevuje tendence přesouvat skutkové podstaty přestupků do zvláštních zákonů – viz případ přestupků dopravních). Naopak velmi ocenit je třeba na závěr umístěný věcný rejstřík, který čtenáři ještě více usnadní orientaci v textu, jež je již tak usnadněna charakterem díla jakožto díla komentářového.

Přínosem je rozhodně také zařazení četných citací judikatury takřka ke každému důležitému ustanovení zákona. Jak již sám název knihy (*...s komentářem a judikaturou*) naznačuje – je judikatura vedle komentáře jedním ze dvou základních pilířů, na nichž je spis vystavěn. Ostatně v dnešní době, kdy je již pomalu a zlehka i právní doktrinou přijímáno, že judikatura je pramenem práva také v kontinentální právní kultuře, je jiný přístup prakticky již nemyslitelný. Pokud jde o starší soudní rozhodnutí, podařilo se sestavit s ohledem na jejich horší dostupnost obdivuhodnou databázi. Přestože je v rozsáhlé míře zařazena také judikatura novější (pochopitelně na čele s rozsudky a usneseními Nejvyššího správního soudu), je stále ještě – zejména s přihlédnutím k její snadné dostupnosti⁶ – možné najít několik klíčových rozhodnutí, které v díle přeci jen chybějí [z nejvýznamnějších např. rozsudek NSS ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 As 1/2008-172, který mohl být zařazen k § 2 odst. 2, § 5 a § 50 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích; rozsudek NSS ze dne 13. 6. 2008, č. j. 2 As 9/2008-77, publ. pod č. 1684/2008 Sb. NSS, zařaditelný mj. k § 22 odst. 1 písm. h) zákona o přestup-

1 Oficiální stránky viz www.leges.cz.

2 Kučerová, H., Horzinková, E.: *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou a přehled zákonů obsahujících skutkové podstaty přestupků*, 1. vyd., Leges, Praha 2009.

3 Mates, P., Prášková, H., Staša, J.: *Základy správního práva trestního*, 4. vyd., C. H. Beck, Praha 2008.

4 Černý, J., Horzinková, E., Kučerová, H.: *Přestupkové řízení: příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů: podle stavu k 1. 7. 2009*, 11. vyd., Linde, Praha 2009.

5 Červený, Z., Šlauf, V., Tauber, M.: *Přestupkové právo*, 17. vyd., Linde, Praha 2011.

6 Sbíрка rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a také www.nssoud.cz.

cích apod.]. Z aktuálních rozsudků, které již nemohly být s ohledem na redakční uzávěrku zařazeny do prvního vydání, ale nabízejí se pro vydání druhé či další, je pak možno jmenovat např. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008-115, publ. pod č. 1856/2009 Sb. NSS; rozsudek NSS ze dne 25. 2. 2009, č. j. 8 As 5/2009-80; rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Zolotukhin proti Rusku; rozsudek NSS ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45, publ. pod č. 2011/2010 Sb. NSS; rozsudek NSS ze dne 3. 6. 2010, č. j. 2 As 38/2010-70, publ. pod č. 2105/2010 Sb. NSS; rozsudek NSS ze dne 29. 12. 2010, č. j. 8 As 68/2010-81, publ. pod č. 2264/2011 Sb. NSS; či rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2011, č. j. 8 As 82/2010-55, publ. pod č. 2291/2011 Sb. NSS.

Publikace je pochopitelně prosta obsahových pochybení, ačkoliv na některé drobné nepřesnosti může při zvýšené pozornosti čtenář narazit. Hned v poznámce k ustanovení § 1 zákona o přestupcích operují autorky s pojmem *občan*, který je sice zákonem výslovně užíván, avšak jeho bezmyšlenkovitě přejímání se v dnešní době jeví jako anachronické – přestupku se pochopitelně může dopustit i *neobčan*, a tedy zásada prevence se vztahuje jistě i na osoby, které nejsou občany (České republiky). Téměř celým dílem (zejm. v pasážích, kde je citována judikatura) se pak prolíná opomenutí rozdílů mezi *číslem jednacím* a *spisovou značkou* uváděných rozhodnutí.

Celkově je ale nutno publikované dílo velmi přivítat. Čtenáři již napříště budou mít na výběr, který z komentářů otevřít (doposud tuto volbu neměli); a otevřou-li oba, mohou jejich závěry kriticky porovnat.

Máme-li nyní odpovědět na obě otázky položené v úvodu recenze, je třeba konstatovat, že ambice díla byla naplněna a dílo jistě najde předpokládaný okruh čtenářů – úvahy autorek jsou podány podrobně, přesto jsou zachyceny srozumitelným jazykem; snad jen inzerované vysvětlení nejasností a aplikačních rozdílů v praxi mohlo být věnováno více místa. Na první vydání jde však o dobrý počín.

♣ JUDr. Mgr. FILIP RIGEL, doktorand katedry správní vědy a správního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity a asistent soudce Nejvyššího správního soudu

**Petra Janků, Pavel Vrcha,
Karin Vrchová:**

Katastrální (a související) judikatura

Linde Praha, a. s., Praha 2011,
3. vydání, 712 stran, 895 Kč.

Nakladatelství Linde Praha, a. s. přináší třetí vydání publikace s názvem *Katastrální (a související) judikatura*, která obsahuje výběr soudních rozhodnutí s poznámkami. S trochou nadsázky se dá říci, že autoři Petra Janků, Pavel Vrcha a Karin Vrchová nám připravili na každý den v roce jeden katastrální (a související) judikát, neboť nashromáždili celkem 365 judikátů, týkajících se řízení o povolení vkladu věcných práv do katastru nemovitosti, řízení o žalobách ve věcech vkladu věcných práv do katastru nemovitosti, charakteru a významu zápisů (ve formě vkladů, záznamů a poznámek) do katastru nemovitosti, zásady vedení právních vztahů k nemovitostem, opravy chyb v katastrálním operátu a poskytování údajů z katastru nemovitosti.

Mezi hlavní znaky knihy, které ji staví vysoko nad průměr podobných děl, je především *kompetentnost a komplexnost*. Profesionální zaměření všech autorů dává tušit, že sledovanou tematiku dobře ovládají a důvěrně znají, což samo o sobě předznamenává, že publikace bude mít všechny atributy zdařilého díla. Autoři se neomezili jen na seřazení judikátů souvisejících s problematikou katastru, ale katastrální materii pojednali v souvislostech, a to tak, že čtenářům předkládají stručný popis katastrálních předpisů upravujících zápisy věcných práv, judikaturu, pasáže uvádějící katastrální praxi a opatřují je vlastními autorskými poznámkami. Kladně hodnotím ideu autorů, a sice nejen „*popisovat, jak katastrální úřady a soudy postupují a rozhodují ve vkladových věcech, ale (byť stručně) poukázat též i na určitá sporná místa, v nichž se leckdy kumulují rozdílné právní názory na řešení určitých (typových) problémů, a zprostředkovat úvahy a argumenty autorů při hledání příslušných odpovědí na problémové otázky ve sledované oblasti*“. Nechybí ani stručný historický exkurz či samostatná kapitola věnovaná zásadám

vedení právních vztahů v katastru a důvěře v katastr nemovitosti.

Dalším charakteristickým rysem díla je jeho *systematičnost*, s jakou jsou jednotlivé tematické okruhy uspořádány a tříděny. Systematika nejlépe vyniká u nejobsáhlejších pasáží, a to u kapitol III. a IV. Obě jsou věnovány vkladovému řízení, přičemž první z nich řízení o povolení vkladu věcných práv před katastrálním úřadem a další pak soudnímu řízení ve vkladových věcech. Logicky pak navazují další kapitoly věnované zápisům do katastru nemovitosti ve formě záznamu a poznámky a opravě chyb v katastrálním operátu. Zvláštní uznání pak patří autorům za to, že do závěru knihy zařadili vládní návrh nového katastrálního zákona v paragrafovém znění i s důvodovou zprávou, ze které jsou patrné vývojové tendence, kterými se bude veřejný seznam nemovitostí ubírat po přijetí nového občanského zákoníku.

Publikace je značně obsáhlá, má přes 700 stran, a přesto si zachovává *prehlednost*, a to zejména optickým členěním judikátů i doplňujících textů. Věcný rejstřík obsahuje dostatečné množství hesel a odkazů, takže čtenář má možnost velmi dobré orientace a rychle dohledá to, co ho zajímá.

Autorský kolektiv odvedl velmi dobrou práci a troufám si tvrdit, že jejich dílo může být bez nadsázky považováno za jedničku mezi dosud vydanými publikacemi zabývajícími se katastrem nemovitosti.

Katastrální (a související) judikatura je tak dílem, které by nemělo chybět

v knihovně žádného advokáta, soudce či jiného právníka, který se věnuje problematice katastru nemovitostí a evidování vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem v tomto veřejném seznamu.

✦ JUDr. DANIELA ŠUSTROVÁ, vedoucí
Kanceláře úřadu Katastrálního úřadu pro
hlavní město Prahu

Alexander J. Bělohlávek:

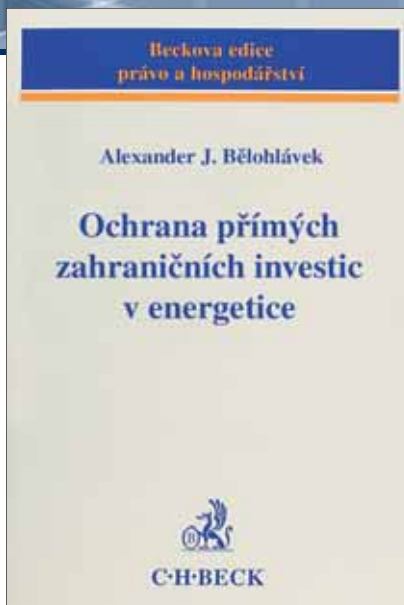
Ochrana přímých zahraničních investic v energetice

C. H. Beck, Praha, 2011, 425 stran,
690 Kč.

Publikace Alexandra Bělohlávky se zabývá problematikou, která v ČR zatím takto podrobně zpracována nebyla. Přístup je skutečně všestranný – autor podrobně analyzuje ochranu investic v energetice na základě specifických právních dokumentů, které zakotvuje do rámce práva EU a mezinárodního práva.

Vlastní text práce je členěn do třinácti kapitol. Úvodní kapitola stanoví zaměření publikace, vymezuje pojem „energetika“ a seznamuje s právními základy regulace na mezinárodní bázi, tedy s Evropskou energetickou chartou, Dohodou k energetické chartě (ECT) a souvisejícími dokumenty, jako je Úmluva o dálkovém znečišťování ovzduší a další.

Dohoda ECT, na níž mezinárodní úprava především spočívá, je rozebrána v kapitole II v návaznosti na dvoustranné dohody o ochraně investic, a to včetně charakteristiky cizineckého režimu a řešení sporů. Autor uvádí, že většina dvoustranných dohod zakotvuje doložku nejvyšších výhod, zatímco ECT dává přednost kombinaci této doložky a národního režimu, protože ten může být v určitých případech příznivější. Je zajímavé, že závazek smluvních stran ECT k uplatňování této kombinace není striktně stanoven a představuje spíš jen výzvu, byť důraznou. Závazek k národnímu zacházení je v ECT naproti tomu formulován jasně. Zmíněn je rovněž minimální standard zacházení, vyplývající z mezinárodního práva, což je zejména režim WTO. Bližší rozbor *uplatňování* obou režimů je obsažen v kapitole V.

Vzhledem k tomu, že ECT je mezinárodní smlouvou, tedy nástrojem mezinárodního práva, kapitola III řeší obecné otázky výkladu, především podle Vídeňské úmluvy o smluvním právu. Jak tato kapitola, tak následující (IV) se zabývají vztahem mnohostranné ECT k dvoustranným smlouvám o ochraně investic. Kapitola IV řeší zajímavou problematiku paralelních sporů podle ECT a dvoustranných smluv, včetně klasických procesních otázek, jako je *res iudicata* a litispendence. U těchto dvou překážek řízení je pozoruhodné, že jejich chápání v rozhodčím řízení v mezinárodním měřítku je jiné než v mezinárodním civilním řízení soudním. Zatímco (státní) soud zpravidla respektuje rozhodnutí soudu jiného státu, jen je-li v jeho státě uznáno nebo je-li zřejmě uznatelné, rozhodčí řízení je pružnější. Totéž platí o litispendenci, kde je v rozhodčím řízení možné i spojení věcí projednávaných různými rozhodčími orgány, což je v soudním řízení v mezinárodním měřítku stěží představitelné.

V kapitole V se autor pustil do problematiky uplatňování doložky nejvyšších výhod ve vztahu k národnímu režimu, případně dalšími standardy zacházení, a to především v ECT. Zabývá se mimo jiné kontroverzní otázkou, zda se příslušný režim vztahuje kromě hmotného práva také na řešení sporů, tedy na procesní ochranu. Podrobně uvedená judikatura rozhodčích soudů svědčí o nejednotném řešení, kdy se tyto orgány zcela rozcházejí a nelze zatím vystopovat žádný převládající trend.

Pojem vyvlastnění je předmětem kapitoly VI. Autor rozlišuje a přibližuje několik typů vyvlastnění – přímé, nepřímé (znárodnění), plíživé – a podrobně roze-

birá podmínky jeho přípustnosti podle ECT. Dalších několik kapitol (VII až XI, kromě X) je věnováno detailnímu vymezení věcného rozsahu stěžejních institutů v ECT, případně ve dvoustranných smlouvách: „zacházení“, „investor“, „investice“, „účinné prostředky pro uplatňování nároků a výkon práv“. Tyto instituty jsou vždy nejprve obecně definovány, a poté rozvedeny s ohledem na jednotlivá specifika. Stručná kapitola X se zabývá problematikou náhrady škody ve vztahu investor – stát podle ECT, zejména specifikací výše škody, která má být nahrazena. ECT zde podle autora žádná specifika nepřináší.

Následuje rozsáhlá a velmi detailní kapitola XII, pojednávající o materiálním i institucionálním právu Evropské unie ve vztahu k ochraně energetických investic, včetně rozboru členství EU v ECT a interakce ECT a práva EU. Podrobně je popsána institucionální a legislativní úprava v EU. Hlavní pozornost autor věnuje praktické otázce vlivu práva EU na spory z ECT. Zabývá se specifickými otázkami, jako je určení osoby žalovaného v rozhodčím řízení mezi investorem a státem vedeném investorem ze země mimo EU. Velmi přínosný je rozbor žalob proti opatřením přijatým na základě závazků členských států vyplývajících z práva EU.

Komplexní analýzu završuje kapitola XIII o mezinárodně-právním rámci, který je dán dohodami GATT a WTO. Pozornost je věnována takovým otázkám, jako je závazek smluvních stran ECT k aplikaci pravidel WTO na energetiku a mechanismu řešení sporů podle ECT a WTO (srovnání a interakce obou systémů).

Vlastní odborný text je doplněn rozsáhlou dokumentační přílohou, poskytující přehled právních pramenů EU a ČR, včetně českého překladu rozhodujících částí základních dokumentů – především Dohody o energetické chartě. Velmi rozsáhlý je soupis odborných pramenů, tuzemských i zahraničních, které se zkoumané problematice týkají.

Publikace, byť zaměřená na oblast energetiky, ve skutečnosti poskytuje obecnější pohled na ochranu investic ze všech existujících hledisek. Je psána velmi jasným a srozumitelným jazykem, který umožňuje snadné porozumění této problematice i čtenáři, který není v dané ob-

lasti úzce specializován. K tomu přispívá i přehledná struktura díla. To je velmi hodnotné jak z hlediska analytického, tak informačního, takže může sloužit i jako referenční publikace.

Vysokou odbornou kvalitu publikace zaručuje pozoruhodná práce s judikaturou, především rozhodčích soudů. Autor nezapře svou dlouholetou praxi jako rozhodce, působící v mezinárodním měřítku. Vše, o čem píše, je protkáno a zejména dokládáno obrovským množstvím rozhodčích nálezů vydaných rozhodčími orgány v různých státech, které nejen zhodnocují obsahová pojednání, ale umožňují především učinit si představu o skutečné mezinárodní praxi ochrany energetických investic, jakož i o řešení (nebo také neřešení) sporných otázek. Hodnota uváděné rozhodčí judikatury je o to větší, že rozhodčí nálezy nejsou vzhledem k povaze rozhodčího řízení v žádné zemi systematicky publikovány a již jen jejich zjištění, utřídění a zpracování je výsledkem velmi náročné práce. Tím se posuzované dílo stává i nezastupitelným pramenem poznání rozhodovací praxe.

Čtenář tak v této publikaci najde detailní odpovědi na otázky týkající se právní ochrany investic v energetice v českém, unijním a mezinárodním rámci. Proto ji lze doporučit všem, kteří v dané oblasti působí, ať už jako praktici, nebo akademici.

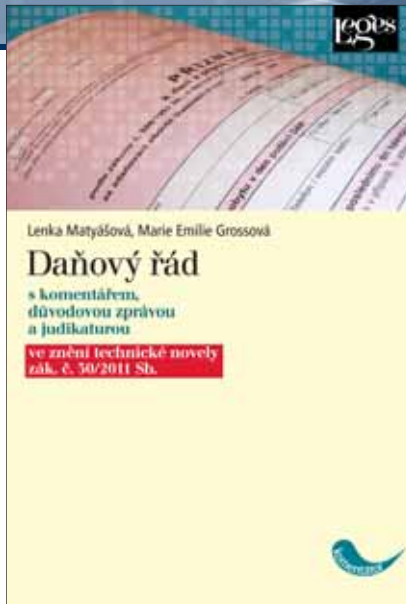
❖ prof. JUDr. VLADIMÍR TÝČ, CSc.,
vedoucí katedry mezinárodního a evropského
práva PF MU Brno

**Lenka Matyášová,
Marie Emilie Grossová:**

**Daňový řád
s komentářem,
důvodovou zprávou
a judikaturou ve znění
technické novely
zák. č. 30/2011 Sb.**

Leges, Praha 2011, 926 stran,
1060 Kč.

Problematika „nové“ úpravy správy daní a poplatků patří v posledním období nepochybně k aktuálně sledované a diskutované oblasti našeho právního řádu. To souvisí jednak s vysoce aktuálním ob-

sahem dané úpravy, a dále i se skutečností, že tato právní úprava, která nahradila předchozí úpravu z počátku 90. let (zákon č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů), byla poměrně dlouho očekávána. Představovaná publikace je „komentářovým“ titulem, vztahujícím se právě k této aktuálně nové právní úpravě.

Touto právní úpravou je zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2011, nyní již ve znění zákona č. 30/2011 Sb., označovaném jako technická novela, což autorky komentáře v jejím obsahu operativně také zohlednily.

Vzhledem k tomu, že správa daní je kontinuálním procesem, pak za tohoto stavu věci, při nahrazení úpravy předchozí úpravou novou, fakticky nabývá výrazněji na významu režim přechodných ustanovení nového zákona. Ve spojení s tím nelze nepoznamenat, že zákonodárce jako klíčové pravidlo přechodných ustanovení zvolil řešení, v jehož smyslu: *Řízení nebo postupy, které byly zahájeny podle dosavadních právních předpisů, se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí a práva a povinnosti z nich plynoucí se posoudí podle ustanovení tohoto zákona, která upravují řízení nebo postupy, které jsou jim svou povahou a účelem nejbližší.*, a současně u některých dílčích úkonů či institutů naopak stanovil, že je (či bylo) třeba návazně (i po nabytí účinnosti nového zákona) postupovat ještě podle dosavadních právních předpisů. To přirozeně vyžaduje (resp. vyžadovalo) ze strany uživatelů věnovat zvýšenou pozornost již jeho přechodným ustanovením.

Těžiště výkladu provedeného v prezentované publikaci je přitom přirozeně věnováno vlastnímu obsahu nové právní úpravy

posloupně po jejich jednotlivých ustanoveních, přičemž zvláštní pozornost je zaměřena na zcela novou úpravu některých institutů. Vlastní výklad je pojat uceleně a vyváženě, s poukazy na možné dopady aplikace dané úpravy v praxi. Komentářovému výkladu jednotlivých ustanovení zákona autorky předřazují předmětné pasáže z důvodové zprávy, a návazně za výklad potom řadí vybranou související (a i v podmínkách této nové úpravy také plně využitelnou) judikaturu.

Předmětná publikace, jak je u publikaci tohoto charakteru obvyklé, komentářovým výkladem a vysvětlivkami blíže objasňuje účel a obsah ustanovení předmětné úpravy. Obě spoluautorky publikace přitom mají k dané problematice věcně velmi blízko, neboť JUDr. Lenka Matyášová, Ph.D., soudkyně Nejvyššího správního soudu, začleněná v jeho finančně-správním kolegiu, předtím působila 18 roků v daňové správě, a JUDr. Marie Emilie Grossová, Ph.D., nyní advokátka, předtím působila v daňové správě přes 25 roků. Mimo to se obě spoluautorky také podílely na připomínkovém procesu v průběhu legislativní přípravy tohoto zákona, průběžně publikují, a působily, či působí i pedagogicky. Autorky tak obsah dané úpravy přibližují s detailní odbornou znalostí věci.

Nový „daňový řád“ je právním předpisem, jehož význam v našem právním řádu je patrně nadbytečně zdůrazňovat a blíže dokladovat, stejně jako zřejmé není nutno podrobněji představovat jeho obsah, či uvádět důvody jeho přijetí jako úpravy nové.

Za tohoto stavu věci se tak lze omezit jen na konstatování, že uváděnou publikaci, která představuje či poskytuje poměrně komplexní a systematicky pojaté zpracování otázek, jež s uplatňováním předmětného nového právního režimu správy daní bezprostředně souvisí, lze jenom přivítat. Takto obecně orientované konstatování o poslání odborného literárního díla lze jistě spojovat více méně s každou příslušně orientovanou tzv. „komentářovou“ publikací, nicméně po mém soudu právě pro tuto publikaci platí dané konstatování obzvláště. To z toho důvodu, že celý komentář je tak říkajíc především podán „na pozadí“ obsáhlých poznatků čerpaných, a také zprostředkovaných, ve spojení s vybranými právně významnějšími a zajímavými výstupy přezkumné rozhodovací

praxe správních soudů i Ústavního soudu, vztahujícími se k dané problematice, což je v mnoha směrech pro postupy podle předmětné úpravy v praxi přinejmenším inspirující. Na instruktivnosti a praktické využitelnosti daná publikace dále mj. nabývá i tím, že za komentovaným zákonem jsou připojeny tři vybrané přílohy (Přehled platných smluv ČR o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu, resp. z příjmu a z majetku, Pokyn D-346 Prominutí daně vybírané srážkou – podle zvláštní sazby daně a Pokyn D-348 O stanovení lhůt při správě daní), a publikace je také pro snazší orientaci při vyhledávání jednotlivých odpovědí na v úvahu přicházející otázky vybavena věcným rejstříkem.

Celkově tak lze říci, že autorky komentáře k jeho zpracování přistoupily s potřebnou znalostí problémů a potřeb, které jsou spjaty jak již se samotnou zákonnou úpravou správy daní, tak i s navazujícími otázkami postupu podle této úpravy v praxi. Komentář vychází z rozsáhlých odborných znalostí a dále i cenných praktických poznatků obou jeho spoluautorů. Přitom je psán jazykem srozumitelným i pro neprávnické, a současně je příslušně instruktivně nastaven, což je v daném případě pro své souvislosti neobyčejně užitečné právě pro praxi. Nezanedbatelná není ani skutečnost, že je zpracován s přiměřenou mírou podrobností, a také v přiměřeném rozsahu.

Daná publikace myslím právem aspiruje na to, aby se stala publikací, po níž bude příslušně specializovaná praxe, tj. především správci daně a daňové subjekty, jakož i daňoví poradci s očekáváním a uspokojením sahat (a to i přímo ve „fyzickém“ smyslu tohoto slovního spojení), a nebude sdílet úděl jen další v řadě v knihovnách „uložené“, ale jinak „opomíjené“ knihy. Obdobně, či stejně tak, ji lze doporučit i pracovníkům či představitelům širší právní praxe, kteří s předmětnou problematikou přicházejí do kontaktu, jakož i dalším subjektům, kteří se potřebují s danou problematikou seznámit, či se v jejich konkrétních otázkách pohotově orientovat, a to jmenovitě i advokátům, jež ve spojení s touto problematikou poskytují právní služby.

✦ prof. JUDr. PETR PRŮCHA, CSc.,
soudce Nejvyššího správního soudu

Milena Horáková:

Česko-německý právní slovník

Vydavatelství a nakladatelství Aleš
Čeněk, s. r. o., Plzeň 2011,
520 stran, 499 Kč.

V těchto dnech vychází v nakladatelství Aleš Čeněk publikace, kterou česká právní veřejnost již dlouho postrádá: Česko-německý právní slovník. Autorkou recenzovaného slovníku je PhDr. Milena Horáková, absolventka oboru germanistiky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, která již od r. 1976 vyučuje právníkou němčinu na katedře jazyků na Právnické fakultě UK v Praze, zároveň přednáší specializovanou němčinu tlumočnickům a překladatelům v rámci odborných kurzů, od r. 1992 působí jako soudní tlumočnice a je členkou dozorčí rady Komory soudních tlumočnicků. Dr. Horáková je zároveň autorkou několika jazykových učebnic němčiny pro právníky a autorkou známého a často používaného Německo-českého právní slovníku (LEDA, Praha 2003).

Jak sama autorka uvádí v Předmluvě, slovník vznikl jako výsledek autorčiných mnohaletých zkušeností s tlumočením a překladem právních textů, s výukou odborné němčiny, zejména ve specializovaných kurzech pro tlumočnické a překladatele, pro Justiční akademii apod., dále také zkušeností při pořádání česko-německých terminologických seminářů pro Komoru soudních tlumočnicků ČR a v neposlední řadě i jako výsledek studijních pobytů na Právnické fakultě Univerzity v německém Pasově.

Němčina má pro českého právníka ve středoevropském kontextu zásadní důležitost. Ať se nám to líbí nebo ne, právní němčina má k české právní terminologii stále nejbližší, přes velký tlak angličtiny. České právo je již opět součástí právní rodiny rakousko-německého práva, a němčina je proto pro nás klasickým právním jazykem. Česká právní terminologie se vždy odvíjela od němčiny a v takových oblastech, jako je právo společností, závazkové právo, a to již vůbec nehovořím o věcných právech či o právu procesním, nalezneme v anglickém jazyce jen stěží zcela odpovídající ekvivalenty.

ČESKO-NĚMECKÝ PRÁVNICKÝ SLOVNÍK

Milena Horáková

Vydavatelství
a nakladatelství
Aleš Čeněk, s.r.o.

Aktuální je tento poznatek zejména dnes, kdy se často doslova potýkáme s novou terminologií, která se vytváří a je přijímána v rámci Evropské unie. Kvalitním překladům do češtiny by skutečně prospěla konfrontace s němčinou, která má k českému právu mnohem blíže než angličtina. Mým oblíbeným příkladem necitlivého přístupu, který zde nemohu necitovat, je překlad pojmu „subsidiary“, který je zakotven v čl. 45 (4) Evropské dohody o přidružení České republiky k ES (č. 7/1995 Sb.). Do češtiny byl přeložen termínem „podřízená jednotka“. „Subsidiary“ podle tohoto ustanovení znamená společnost, která je účinně kontrolována první společností. Pokud by tehdy překladatel nahlédl do německého originálu, našel by tam termín „Tochtergesellschaft“ – dceřiná společnost, což je pojem běžně užívaný i v našem obchodním právu. Naproti tomu pojem „podřízená jednotka“ znamená v právní češtině nic konkrétního a naopak by podle mého názoru mohl svádět k tomu, že se jedná o útvar bez právní subjektivity. Dnes jsme podstatně dále: v rámci Evropské unie i v právu společností. Problémy s překlady evropských textů, často obtížně srozumitelných i pro odborníka, však zůstávají a němčina by nám někdy mohla účinně pomoci.

Slovník zaplňuje mezeru v české právní literatuře. Starší slovník (Ehlemann – Volf, Česko-německé právníké názvosloví, Praha 1937) má z nás již málokdo a musím se přiznat, že někdy se v něm čtenář obtížně orientuje, protože naše terminologie se přece jen od r. 1937 poněkud změnila. Recenzovaná

publikace je moderní, vychází ze současné právní literatury německy mluvících zemí, včetně rakouské a švýcarské. Slovník obsahuje právní terminologii ze všech hlavních oborů práva soukromého i veřejného, včetně práva evropského. V řadě případů jsou uváděny ekvivalenty rakouské a švýcarské němčiny.

Jak autorka uvádí v Předmluvě, slovník obsahuje přibližně 13 000 hesel, 26 000 českých výrazů a 40 000 německých ekvivalentů. Německé ekvivalenty jsou uváděny se základními gramatickými informacemi, mají značen přízvuk a respektují platný německý pravopis. Zahrnuty jsou i četné latinské výrazy i běžně užívané zkratky. Záhlavová česká hesla jsou řazena abecedně a doprovázena gramatickými informacemi, významy jsou doplněny příklady a vysvětlivkami, hesla jsou často rozšířena o další frazeologické a vazební jednotky, které ukazují možnosti uplatnění termínu v právnickém textu.

Jako jedna z těch, jimž je slovník určen, musím napsat, že se mi velice osvědčil. Jako příklady uvádím hesla „způsobilost“ a „odpovědnost“, což jsou obecné české termíny, které je třeba překládat do němčiny různě v různých souvislostech. Slovník opravdu citlivě rozlišuje jednotlivé případy, jak tato slova převést do němčiny, jejíž terminologie je opravdu bohatá. Určitý problém nám ovšem vnesl do zažitě české terminologie a jejich překladů nový občanský zákoník. Např. právě pojem „způsobilost“ osob (ve slovníku zpravidla „Fähigkeit“ s dalšími příslušnými předponami) se pravděpodobně změní na „svěprávnost“, jenže pojem „svěprávnost“ měl dosud v češtině význam poněkud posunutý (ve slovníku „Mündigkeit“, což odpovídá našemu dosavadnímu pojetí svěprávnosti). To ale není problémem recenzované publikace. Očekávané terminologické změny přinesou obecné problémy s orientací nejen u všech právnických slovníků, ale u veškerých databází, pracujících s platnou právní terminologií.

Když jsem v r. 2004 psala recenzi na autorčin Německo-český právní slovník, vyslovila jsem přání, aby autorka připravila také slovník česko-německý, který, jak jsem tehdy napsala, by jistě našel vděčné uživatele. Jsem velice ráda, že se mé přání splnilo.

♣ prof. JUDr. MONIKA PAUKNEROVÁ, CSc., DSc., katedra obchodního práva PF UK Praha

Daniela Kovářová:

Okno za okno

Mladá fronta, Praha 2011,
160 stran, 199 Kč.

Již čtvrtou povídkovou knihu advokátky a exministrny spravedlnosti Daniely Kovářové za poslední čtyři roky přináší na letošní předvánoční trh nakladatelství Mladá fronta. Po *povídkách Minutových* (2009) a *„Láskyplných“* (2009) to byl letos na jaře soubor *Nebe peklo ráj*, a nyní přichází autorka s dlouho slibovanými povídkami *Justičními*, jak zní podtitul její zatím poslední knížky *Okno za okno*.

Její osu tvoří dvacet kapitol nazvaných *Z deníku začínajícího soudce*, které se snaží na příběhu lidského i profesního dozrávání mladého, v první kapitole prezidentem právě jmenovaného soudce přiblížit zejména nepoučeným laikům některé problémy současné justice.

Tyto deníkové kapitolky se pravidelně střídají s řadou stylisticky i žánrově nesmírně pestrých povídkových útvarů (mezi nimiž nechybí například ani povídka ve formě rozhodnutí kárné komise ČAK či povídka v dopisech), jež často navazují personálně či tematicky na deníkové zápisky mladého soudce a vytváří promyšlenou kompozici celého díla.

V knize tak čtenáři najdou například i sci-fi povídku *Lidský pohled do spravedlivého rozhodování*, která jakoby vy-

padla z autorčiny prvotiny, či téměř hororový příběh *Never more*. V dnešní vyčerpávající a nepřilíš veselé době si ale jistě nejvíce čtenářů získají ty autorčiny povídky, které jsou psány s vtipem a ironií.

Já osobně bych nejvíce doporučila dvě z nich, a to povídku *Obyčejný den ministryně spravedlnosti*, která velmi přesně vystihuje fungování(?) naší Poslanecké sněmovny a velmi mi připomněla tu dobu, kdy jsem ve sněmovně jako novinářka trávila celé dny čekáním na projednávání toho „mého“ zákona, a dále povídku *Prodaná nevěsta*, která je právním rozbohem této nejznámější české opery a jež mě okouzila prací s jazykem.

Jak sama autorka uvedla při křtu své knihy, který se konal 18. října 2011 v prostorách kavárny Nové scény Národního divadla v Praze, jejím cílem při psaní byla nejen žánrová pestrost, ale i pestrost justičních prostředí – hrdiny jejich povídek jsou příslušníci všech právnických profesí, od advokátů a advokátek, přes státní zástupce, až soudcům či notářce, ale například i zapisovatelka na soudě či pracovnice odboru sociálně-právní ochrany dětí.

Samotné justiční prostředí ale není podstatou díla. Základním svorníkem povídek, ke kterému odkazuje i hlavní titul knihy, je to, co je důležitější než právo a co je jeho základem – a to je spravedlnost. V dnešní postmoderní době to však není spravedlnost *starozákonní*, (právě v titulní povídce je zásada *oko za oko* po velkém vnitřním zápasu hlavního hrdiny odmítnuta), ale spravedlnost, která má mnoho různých podob, která je stále znovu a různými způsoby hledána a na jejímž nalézání se justice příliš nepodílí, neboť to vlastně ani není příliš možné. „...*Už dávno vím, že nejsem bůh,*“ přemítá mladý soudce ve svém závěrečném deníkovém zápisku, a pokračuje: „*Na druhé straně vím, že mé rozhodnutí zasáhne lidské životy. Mělo by být spravedlivé, ale v každém případě musí být zákonné, ať už si o zákonech myslím cokoli.*“

♣ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 58

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe **59**

Z jednání představenstva ČAK **61**

Nabídka zvýhodněného pojištění pro advokáty **62**

Z EVROPY

Zkušenosti z advokátní stáže v Německu **63**

Oblakové, dštěte spravedlivého

Adventu je již nakrátku, a až to budete číst, bude už asi po něm. Jitřní mše v adventu se nazývá roráty, a roráty jsou to proto, že se při nich zpívá „Rorate, caeli, desuper et nubes pluant justum“, neboli „Rosu dejte, nebesa, shůry a oblakové, dštěte spravedlivého“.

Tak asi před čtyřmi roky jsme si ve sloupku povídali o krizi – to se to ještě nesmělo – a říkali si, že bude dlouhá, že postihne každého a že se v ní nemáme chovat jako čuňata, nýbrž šetřit, nenaparovat se a být laskavý ke svému okolí, včetně Evropské unie.

Šetření je konečně tady, a tak všichni prskáme, chováme se jako čuňata a krizi svalujeme na ty druhé, hlavně na cizí politiky, EU, euro, líné Řeky, rozežrané Talány, lakomé Němce, zrádné Francouze, a vůbec, kdyby všichni bývali poslouchali naše moudré české bankéře, novináře, ekonomy, právníky, prezidenty, ODS, ČSSD, VV, KSČM, Topku a televizi NOVA, tak tady mohl být slibovaný ostrůvek blahobytu a ne tenhle šlendrián.

Právě mi do mobilu došla esemeska s nabídkou půjčky 150 tisíc Kč. Stačí zavolat na číslo začínající devítkou. Čuně! Právo zjistilo, že 10 % lidí má úspory na tři dny, 20 % na třicet dnů a dalších 20 % na šedesát dnů. Zbytek nevěděl. Sobotka to bude řešit tak, že až u mne najde těch vypůjčených 150 tisíc, sebere mi z nich 76 %, tj. 114 tisíc, protože neprokáží jejich původ z mobilu. Naopak Kalousek mi odebere celých 150 tisíc a strčí mi je do druhého pilíře, abych měl něco na důstojné stáří po devadesátce. Můj děda si za republiky také spořil na důstojné stáří, měl na knížce 50 tisíc, po válce přišli komoušové, nejdřív mu je svázali a pak vyměnili 50 : 1. Musím připustit, že proti Sobotkovi a Kalouskovi byli komoušové zbarři bez jakýchkoliv znalostí ekonomie a svobodného trhu. Abyste věděli, radši vrazím těch 150 tisíc do skipasu vlekařům, kteří v těch zlých časech krize už zase začali uměle zasněžovat celou zem. Co mi zbudě, probendím v hazardu, čímž podpořím sport a jiná obecně prospěšná zařízení, jako např. dokumentární film v Kostarice nebo i domácí populární pořady typu „komunista se ptá komunisty“.

Šlendrián v hospodaření státu i soukromého sektoru je ovšem nic v porovnání se šlendriánem v politice. Nechci šířit poplašnou zprávu, ale zaslechl jsem už, že Itálie bude připojena k Libyi, Berlusconi přestoupí na islám, místo Silvio se bude jmenovat Muamár a bude povýšen do hodnosti plukovníka. Plukovník Muamár Berlusconi převezme všechny Kaddáfího harémy, i bude zase z Čech kam jezdit. Jen aby nám nakonec nezakazili i Nečase! Má čtyři děti a jeho důchod bude nevalný.

Podobně má být Řecko připojeno k Turecku a vyhlášen v něm nepřetržitý pětiletý ramadán se zákazem popíjení ouza. Španělsko půjde k Mexiku a Portugalsko pod Angolu. Zatím se neví, co s Irskem, ale probíhají prý zákulisní jednání o fúzi s Islandem.

Vy mě chcete mermomocí donutit, abych prozradil, co bude s námi. Špitám to potichu, abych neměl na krku velezradu nebo aspoň výtržnictví, ale Němcová se prý tajně schází s Radičovou na jedné salaši v Malých Karpatech a chystají feministické národní povstání proti zvrhlému sexistickému establishmentu v obou zemích. Po okolních stromech však poskakují veverka ve službách ABL, a tak euro nakonec asi na Slovensku přežije. A zavedení eura v Čechách? Nikdy! Rubl je naše euro a RVHP náš vzor!

K tomu ke všemu nelze v tomto zmateném světě ani zdaleka vyloučit, že Carla Ponti nepožene vedle Mladiče do Haagu i Obamu za Bin Ládina, Sarkozyho kvůli Kaddáfimu a Merkelovou pro genocidu na Reinhardu Heydrichovi. Před soudem nebudou však všichni bez šancí, protože se jejich obhajoby ujme nový patron českých advokátů Ed Fagan (prý s tím nedomrlým svatým Yem), je muž za to bude z české strany přislíbeno proplacení předválečných karlovarských dluhopisů, spousta karlovarských oplatek a tři velké lahve karlovarské Becherovky. Mezitím ovšem Podkonický zřenduje na návrh Eda Sprudel (Vřídlo) a na návrh Kalvody i celou Národní galerii včetně Knížáka, a české letouny CASA začnou bombardovat už beztak napůl vyvražděný Let Kunovice. Bůhví, jak to všechno dopadne, až se do úřadu vrátí Rampula a vydá na Carlu kvůli Kunovicím evropský zatýkací rozkaz. Jen aby nebyla mezitím Slovanská epopej od Alfonse Muchy odkloněna na Barbados.

Vidíte, v jakých dobách žijeme a jak je důležité, aby oblakové dštěli Spravedlivého.

Taky že ANO. Celostátní deníky svorně oznámily, že z mračen nám již Spravedlivý zapršel a jmenuje se Babiš. Ten kolem sebe teď shromáždí vyšší kruhy, k nimž budou od B patřit v abecedním pořadí Babák, Bárta, oba Bartáci, Bátora, Bém, Benda, Bendl, Berdych, Berka, Besser, gorilka Bikira, obě Bílé, Bobošíková, Březina, Bublan a Bursík. To bude na sestavení nové vlády bohatě stačit. Kdyby ne, mohli by se dát nepatrně přejmenovat Bušák, Bandas a Bařko. A teď všichni zpívat „Mezi nima Babinскеj, známej lotr mexickéj, ach ouvej...“

Další vlády by pak mohly být třeba na D nebo na K, ba i na Ř nebo na Ž. V Čechách jsou mraky spravedlivých na každé písmeno, jen zapršet.

Tímhle vším nechci říct, že nemáte chodit na roráty a nemodlit se za příchod Spasitele. Gloria in excelsis Deo! Veselé Vánoce!

Listopad 2011

✿ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Jde o závažné porušení povinností advokáta jestliže klienta nesprávně poučí o délce zákonné lhůty, konkrétně lhůty k podání ústavní stížnosti.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 27. 6. 2011, sp. zn. K 14/2011

Kárně obviněný JUDr. P. R. se dopustil kárného provinění tím, že poté, co mu jako obhájci obžalovaného A. A. v jeho trestní věci vedené u krajského soudu bylo dne 3. 9. 2009 doručeno usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 8. 2009, kterým bylo odmítnuto dovolání obžalovaného A. A. proti rozsudku krajského soudu ze dne 12. 2. 2009 ve spojení s usnesením Vrchního soudu ze dne 21. 4. 2009, dopisem ze dne 3. 9. 2009 nesprávně obžalovaného A. A. poučil, že ve věci je možné podat ústavní stížnost k Ústavnímu soudu v Brně ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení rozhodnutí dovolacího soudu, zatímco tato lhůta je 60 dnů. V důsledku toho mu obžalovaný A. A. udělil plnou moc k podání ústavní stížnosti a k zastupování před Ústavním soudem v Brně až dne 9. 2. 2010, přičemž ústavní stížnost doručená k Ústavnímu soudu v Brně až dne 18. 2. 2010 tak byla usnesením tohoto soudu ze dne 30. 8. 2010 jako opožděná odmítnuta,

tedy, že

- při výkonu advokacie nechránil práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal svědomitě a důsledně nevyužíval všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu
 - povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
 - povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších případů,

čímž

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Pravidel profesionální etiky.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/96 Sb., v platném znění, ukládá kárné opatření, a to

pokuta ve výši 25 000 Kč.

Pokuta je splatná do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Kárně obviněný je dále povinen zaplatit ČAK částku 3000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení, splatnou do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet ČAK.

Z odůvodnění:

Kárný žalobce podal proti kárně obviněnému kárnou žalobu pro skutek popsany shora ve výroku rozhodnutí.

Kárně obviněný ve svém vyjádření k meritlu věci ze dne 25. 10. 2010, doplněném při jednání před kárným senátem, prezentoval stanovisko, že si je vědom právního pochybení při poskytování právní služby stěžovateli A. A. Kárně obviněný uvedl, že stěžovatele obhajoval jako obhájce ustanovený ex offio opatřením soudce okresního soudu ze dne 12. 4. 2008. Obhajoba stěžovatele trvala po celou dobu přípravného řízení, řízení před soudem I. stupně (krajský soud), před soudem odvolacím (Vrchní soud) a před soudem dovolacím (Nejvyšší soud ČR). Dle názoru kárně obviněného skončila obhajoba stěžovatele doručením usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 8. 2009, doručeného k rukám kárně obviněného dne 3. 9. 2009. Kárně obviněný uvádí, že po celou dobu obhajoby ex offio se snažil plnit veškeré pokyny klienta a dle jeho názoru poskytoval v některých případech nadstandardní právní pomoc. Dle sdělení kárně obviněného byl stěžovatel právně zběhlý, stíhán jako recidivista a z tohoto důvodu byla jeho obhajoba velice komplikovaná, zvláště, když se jednalo o poměrně složitou komunikaci s klientem, neboť po celou dobu řízení byl ve vazbě. Kárně obviněný nerozporuje, že dne 3. 9. 2009 ve svém přípisu adresovaném stěžovateli A. A. uvedl zavádějící informaci, spočívající v nesprávném poučení klienta o lhůtě k podání ústavní stížnosti. Ve svém přípisu klienta informuje, že Nejvyšší soud ČR svým usnesením ze dne 19. 8. 2009 odmítl jeho dovolání, které bylo v této trestní věci podáno. Nesprávně poučil klienta, že ve věci je nyní možnost podat ústavní stížnost k Ústavnímu soudu v Brně do šesti měsíců od doručení rozhodnutí dovolacího soudu. Kárně obviněný při jednání před kárným senátem uvedl, že si stále klade otázku, proč klientovi sdělil lhůtu šesti měsíců a klienta tak zjevně nesprávně poučil. Kárně obviněný tento svůj přípis ze dne 3. 9. 2009 bere jako své zásadní pochybení advokáta. Kárně obviněný dále při ústním jednání sdělil, že přestože klienta nesprávně poučil, sepsal velice podrobnou ústavní stížnost, a to až dne 17. 2. 2010, poté, co mu byla udělena plná moc klienta k podání ústavní stížnosti. Kárně obviněný si byl již v té době vědom, že došlo ke ztrátě lhůty, přesto ústavní stížnost podal a věřil, že může dojít k navrácení lhůty ve prospěch stěžovatele. Ústavní stížnost byla podána ihned po udělení plné moci. K navrácení lhůty nedošlo, neboť přípisem Ústavního soudu v Brně ze dne 1. 10. 2010 bylo konstatováno, že Ústavní soud v Brně se řídí zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, a dle zákona je natolik přísná, že neumožňuje zohlednit, resp. prominout zmeškání lhůty dokonce ani tehdy, kdyby žádost o to Ústavní soud obdržel ještě před vydáním příslušného rozhodnutí. Z tohoto důvodu byl stěžovatel zkrácen ztrátou lhůty na svých právech.

Z vyjádření kárně obviněného a provedených důkazů, jimiž jsou:

- výpis z matriky ze dne 18. 10. 2010
- stížnost A. A. ze dne 15. 10. 2010
- doplnění stížnosti ze dne 10. 11. 2010
- vyjádření ke stížnosti ze dne 25. 10. 2010
- doplnění vyjádření ze dne 9. 12. 2010

dopis kárně obviněného ze dne 6. 1. 2010
dopis kárně obviněného ze dne 9. 2. 2010
ústavní stížnost ze dne 17. 2. 2010
1. strana usnesení Ústavního soudu v Brně ze dne 30. 8. 2010
dopis kárně obviněného ze dne 15. 9. 2010
přípis Ústavního soudu v Brně ze dne 1. 10. 2010
přípis kárně obviněného ze dne 3. 9. 2009
výpis z matriky ze dne 9. 12. 2010
výpis z matriky ze dne 21. 1. 2011
vyjádření kárně obviněného ze dne 25. 10. 2010

kárný senát zjistil, že se stal skutek popsáný v kárné žalobě, neboť kárně obviněný pochybil, když ve svém přípisu ze dne 3. 9. 2009 nesprávně poučil stěžovatele o lhůtě šesti měsíců od doručení rozhodnutí dovolacího soudu k možnosti podat ústavní stížnost Ústavnímu soudu v Brně, ačkoliv tato lhůta, jako zákonná lhůta, je 60 dnů. Tím došlo podle názoru kárného senátu k jednoznačnému a nezpochybnitelnému vzniku situace, kdy došlo k právnímu pochybení ze strany kárně obviněného, majícím za následek zkrácení práv na řádnou obhajobu klienta. Kárný senát má zato, že došlo jednoznačně k porušení § 16 odst. 1 a 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Pravidel profesionální etiky.

Z provedených důkazů kárný senát zjistil, že kárně obviněný převzal obhajobu ex offio stěžovatele. Z předložených listinných důkazů je zřejmé, že do doby rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR o odmítnutí dovolání klienta kárně obviněný postupoval s maximální péčí při obhajobě svého klienta, přestože se jednalo o značně náročnou, komplikovanou a právně složitou věc. Kárně obviněný však jednoznačně pochybil, když přípisem ze dne 3. 9. 2009 nesprávně poučil svého klienta o možnosti podat podání ústavní stížnosti k Ústavnímu soudu v Brně ve lhůtě šesti měsíců od doručení rozhodnutí dovolacího soudu, tedy ve lhůtě, která nemá oporu v žádném zákonném ustanovení právního řádu České republiky.

Kárně obviněný se hájil tím, že obhajoba v trestním řízení a zastoupení před Ústavním soudem jsou dvě rozdílné věci. Pro zastupování před Ústavním soudem je zapotřebí dohody mezi advokátem a klientem o podmínkách zastoupení za současného udělení plné moci. K udělení plné moci pro sepsání ústavní stížnosti a zastoupení před Ústavním soudem ČR došlo až dne 9. 2. 2010. V té době však lhůta pro podání ústavní stížnosti pominula a kárně obviněný, vědom si této skutečnosti, přesto podal velice kvalitní a odborně zpracovanou

ústavní stížnost spoléhaje na to, že dojde „k navrácení lhůty“. Ústavnímu soudu nezbylo nic jiného, než ve svém rozhodnutí ze dne 30. 8. 2010 ústavní stížnost odmítnout s odkazem, že nebyla řádně a včas podána k ústavnímu soudu, neboť lhůta 60 dnů byla zmeškána. Z tohoto důvodu Ústavní soud nezkoumal, zda ústavní stížnost splňovala další formální a obsahové náležitosti vyžadované zákonem o Ústavním soudu.

Kárně obviněný si je vědom svého fatálního procesního pochybení a při jednání před kárným senátem sdělil, že si nedovede své profesní selhání vysvětlit. Kárně obviněný uvedl, že v současné době je proti němu ze strany stěžovatele A. A. vedena žaloba v občanskoprávním řízení o náhradu škody dosahující výše několika milionů Kč. Kárný senát vzal tuto skutečnost na vědomí a ve své úvaze mohl pouze konstatovat, že do této tíživé osobní situace se kárně obviněný dostal svým jednoznačným profesním selháním, které je vyjádřeno a nijak není rozporováno v přípisu kárně obviněného ze dne 3. 9. 2009 adresovaném stěžovateli. Z obsahu tohoto přípisu je zřejmé, že došlo k nesprávnému poučení o lhůtě k podání ústavní stížnosti.

Za této situace neměl kárný senát pochybnosti o existenci skutku kladeného kárně obviněnému za vinu, ani o jeho závažnosti, tedy o základních předpokladech kárné odpovědnosti advokátů. Při úvaze o kárném opatření však kárný senát přihlédl k tomu, že u kárně obviněného se jedná o první kárné řízení. Kárně obviněný dosud nebyl kárně stíhán a z jeho jednání je nepochybné, že si je plně vědom svého zásadního, fatálního pochybení při poučení klienta. Z pohledu kárného senátu se jedná o zásadní pochybení, kterým došlo ze strany kárně obviněného ke zkrácení práv na obhajobu stěžovatele, které nelze v žádném dalším řízení zhojit. Z tohoto důvodu kárný senát rozhodl, že kárně obviněný se dopustil kárného provinění a uložil mu ve smyslu § 32 odst. 3 písm. c) zákona o advokacii pokutu ve výši 25 000 Kč a dále ho zavázal k náhradě nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč. Jedná se o jednorázovou částku ve výši stanovené stavovským předpisem, usnesením představenstva České advokátní komory z 12. října 1999, uveřejněným pod číslem 2/1999 v částce 3 Věstníku české advokátní komory.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech 14. – 15. 11. 2011 sešlo na své 22. schůzi v tomto volebním období v sídle pobočky ČAK (Kleinově paláci) v Brně. Jako pravidelně projednali členové představenstva ČAK nejprve pozastavení výkonu advokacie některým kolegům-advokátům či vyškrcnutí ze seznamu advokátů.

Tajemník ČAK JUDr. Ladislav Krym informoval o možnosti **dodatečného studia na PF UK v hlavních oborech práva pro absolventy zahraničních škol**. Právnická fakulta je ochotna upravit rozsah dodatečného studia po konzultacích s ČAK tak, aby toto studium zahrnovalo stěžejní odvětví práva (ústavní, trestní, občanské, obchodní, správní).

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň seznámil představenstvo se závěry jednání autorského kolektivu pod vedením JUDr. Jaroslava Svejkovského ve věci zpracování komentovaného zákona o advokacii.

Místopředseda ČAK JUDr. Antonín Mokrý informoval o splnění úkolu – **k 1. 11. 2011 měl být zahájen trvalý provoz bruselského zastoupení ČAK, což se stalo**.

Člen představenstva JUDr. Radim Miketa informoval o aktivitě Slovenské advokátní komory s tím, že v legislativním procesu na Slovensku již je návrh úpravy zákona o advokacii, podle níž by se v SR prodlužovala koncipientská praxe na pět let a školitelem koncipienta by mohl být pouze advokát až po pěti letech vlastní praxe.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň seznámil členy představenstva s dopisem Úřadu pro ochranu osobních údajů ve věci, **zda je identifikátor datové schránky chráněným osobním údajem**. Plné znění tohoto dopisu je advokátům k dispozici na www.cak.cz v rubrice Aktuality.

Jednání představenstva ČAK navštívil náměstek ministra spravedlnosti Mgr. František Korbel, Ph.D., aby informoval

o aktuální situaci v projednávání návrhu na úpravu vyhlášky č. 484/2000 Sb. Připomněl, že tento návrh, stejně jako úprava exekučního tarifu, je v současné době ve fázi po přijetí připomínek. Definitivní rozhodnutí o úpravě dosud nepadlo a záležitost bude nadále projednávána, a to nejen kvůli negativnímu stanovisku ČAK, ale také proto, že s původním návrhem nesouhlasily ani soudy. Vydáním platebního rozkazu končí pouze 40 % věcí a v ostatních následuje výzva soudu podle ust. § 115a o. s. ř., na niž žalobci obvykle reagují tak, že souhlasí s tím, aby ve věci bylo rozhodnuto bez jednání. Navrhovaná změna vyvolala obavy, že by ve všech věcech žalobci trvali na nařízení ústního jednání. Při hledání definitivního řešení úpravy připadá v úvahu několik variant – s přihlédnutím k tomu, že stávající systém s pohledávkami považuje ministerstvo za společensky neakceptovatelný, lze uvažovat buď o omezení, resp. snížení přísudků jen v bagatelních věcech, nebo opustit tuto konstrukci a nastavit např. další pásma do 500 Kč, 1000 Kč, 1500 Kč.

V diskusi vystoupili téměř všichni přítomní. Celou řadu jejich návrhů naleznete v úplném znění zápisu z jednání představenstva ČAK na [www.cak.cz/Orgány komory/Představenstvo/Zápisy z jednání](http://www.cak.cz/Orgány_komory/Představenstvo/Zápisy_z_jednání).

Náměstek ministra spravedlnosti Mgr. Korbel, Ph.D., souhlasil s tím, že v této věci bude ministerstvo s ČAK dále jednat a že ministerstvo předloží ČAK k další diskusi a připomínkám upravené variantní řešení navrhovaných změn.

Podrobný zápis z 22. schůze představenstva ČAK (stejně jako všech ostatních) je všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/Představenstvo/Zápis z jednání](http://www.cak.cz/rubrika_Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání).

Nabídka zvýhodněného pojištění pro advokáty

**POJIŠŤOVACÍ MAKLEŘ WI-ASS ČR, SPOL. S R. O.,
NABÍZÍ PRO ADVOKÁTY ZAPSANÉ NA SEZNAMU
ČAK NÍŽE UVEDENÉ POJISTNÉ PRODUKTY:**

Pojištění záruky

Pojistné smlouvy pro pojištění záruky mají obdobný charakter jako bankovní záruky a jsou vhodným řešením pro řadu advokátních kanceláří, které se účastní veřejných zakázek.

Pojištění vozidel

je jedním z nejvíce využívaných produktů. Pro advokáty máme s jednou z renomovaných pojišťoven působících na našem pojišťovacím trhu vyjednánou trvalou obchodní slevu 60 % na povinně smluvní, havarijní i doplňková pojištění. V případě zájmu o vypracování nezávazné nabídky prosíme o zaslání kopie velkého technického průkazu, dokladu od pořízení vozidla (ideálně s výčtem standardní a příplatkové výbavy), informací o počtu ujetých kilometrů a zabezpečení vozidla proti odcizení. Z těchto podkladů určíme a doporučíme vyšší aktuální pojistné částky (obecné ceny) vozidla a optimální variantu pojištění. Nabídku lze kdykoli podle vašich požadavků upravit a v případě, že vám bude nabídka vyhovovat, obratem vám zašleme pojistnou smlouvu k podpisu.

Pojištění vozidel za zvýhodněných sazeb nabízíme i pro zaměstnance advokátních kanceláří a jejich rodinné příslušníky.

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnancem svému zaměstnavateli (pro asistentky, zaměstnané advokáty, koncipienty a další zaměstnance)

Pojištění se sjednává pro případ právním předpisem (zákonem práce, příp. služebním zákonem) stanovené odpovědnosti pojištěného za škodu vzniklou zaměstnavateli při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním:

- na zdraví, usmrcením
- na věci jejím poškozením, zničením
- ve formě finanční škody

Je-li ujednáno v pojistné smlouvě, vztahuje se pojištění i na odpovědnost za škodu způsobenou v souvislosti s řízením dopravního prostředku zaměstnavatele.

Limit pojistného plnění by dle zákoníku práce měl odpovídat 4,5násobku průměrného hrubého platu zaměstnance za poslední ukončené čtvrtletí, což je maximální částka, kterou může po zaměstnanci zaměstnavatel požadovat.

Pojištění majetku občanů

Jde zejména o pojištění rodinných domů, bytů, domácností, rozestavěných staveb, pojištění odpovědnosti z běžného občanského života nebo z titulu vlastnictví nemovitosti.

Pojištění majetku advokátní kanceláře

Pojištění movitých věcí, elektroniky, případně stavebních součástí proti živelním škodám, odcizení, vandalismu, elektronickým rizikům je možné zajistit za výhodných podmínek dojednaných mezi ČAK a Generali Pojišťovna, a. s.

Připojištění odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem advokacie nad rámec hromadného pojištění

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem advokacie na vyšší limity pojistného plnění (zajišťujeme výběrové řízení u více pojišťovatelů)

Pojištění profesní odpovědnosti za škodu z činnosti insolvenčního správce

Pojištění majetku dlužníka v insolvenční

Pojištění profesní odpovědnosti za škodu z činnosti likvidátora, dražebníka a správce podniku

Pojištění denní dávky při pracovní neschopnosti

Pojištění přerušování provozu z důvodu požáru a škody na zdraví, nemoci či úrazu

Životní a úrazové pojištění

Penzijní pojištění

V případě dotazů, či konkrétních požadavků jsme vám k dispozici na níže uvedených kontaktech:

WI-ASS ČR, spol. s r. o. <http://www.wiass.cz>

Pojišťovací makleři	Kancelář	e-mail	Telefon/fax – pevná linka	Mobilní telefon	
Ivo	Drábek	Olomouc	drabek@wiass.cz	585 230 324, 585 230 271	736 628 108
Radek	Huňka	Olomouc	hunka@wiass.cz	585 230 324, 585 230 271	605 298 332
Zdeněk	Chovanec	Praha	chovanec@wiass.cz	274 812 921	605 298 336
Rostislav	Podivínský	Olomouc	podivinsky@wiass.cz	585 225 339, 585 230 271	774 129 089
Pavel	Somol	Olomouc	somol@wiass.cz	585 225 339, 585 230 271	603 501 676

Zkušenosti z advokátní stáže v Německu

„Ale vy se vůbec neradujete, pane doktore,“ mírně si posteskla vedoucí odboru mezinárodních vztahů ČAK, paní doktorka Doležalová. Kdyby jen tušila, že mi příznivou zprávu o tom, že jsem byl jako jediný zástupce naší vlastní vybrán do letošního ročníku advokátní stáže v Německu, sděluje na cestě od klienta doprostřed plného linkového autobusu, řítícího si to mezi moravskými lány. Takto, zachovaje důstojnost advokátního stavu, nechal jsem radost naplno propuknout až v ústraní domova a následně v kanceláři, kde však na čelech kolegů vytanula vedle nové vrásky i otázka, jak si poradí s mou absencí. Tak nějak vypadal počátek příběhu, kdy jsem se třeba ocitl pár kroků od tibetského dalajlámy a na jehož konci pak bylo 2954 kilometrů ujetých v autě a 18 nových přátelství.

Za to vděčím Německé nadaci pro mezinárodněprávní spolupráci (Deutsche Stiftung für internationale rechtliche Zusammenarbeit, e. V. – www.irz.de), jež se ujala nelehkého úkolu zvládnout od **22. 8. do 1. 10. 2011** celkem devatenáct mladých, těšících se advokátů či koncipientů z celkem čtrnácti států střední a východní Evropy, mezi něž však našli cestu i kolegové z Ruska, Turecka nebo Gruzie. Je sice pravda, že program se letos uskutečnil již po osmnácté (obdobný se pořádá také pro soudce i jiné justiční pracovníky) a nadace není na celý úkol sama (výborně kooperačně sekundují Německá spolková advokátní komora a Německý advokátní spolek), ale jeho realizace přesto vyžaduje značné nároky. Je třeba sehnat a sladit odborníky na celkem 16 přednášek z obchodního a občanského práva, zajistit ubytování a program nejen pro dobu strávenou dohromady v Bonnu, ale především pro týdny vlastní hospitace, stejně jako najít advokátní kancelář svolnou k přijetí zahraničního hospitantanta.

Na návštěvě v Evropském parlamentu.

Úvodní společná část stáže je věnována jak vzájemnému poznání a seznámení jednotlivých účastníků, tak především přednáškám. Vše se koná v osvědčeném menším kongresovém hotelu na okraji (doslova na skok od přírody) bývalého hlavního města Německa. Zlé jazyky by snad řekly, že lokalita je volena záměrně, aby posluchači neměli kam uniknout či dokonce podlehnout svodům metropole, kde shodou okolností v daném období zrovna instalovali první německý daňový automat pro noční společnosti se sazbou odvodu 6 eur/noc. Zpravidla ve dvou blocích (dopoledním a odpoledním) se střídali přednášející z řad německých advokátů s precizně připravenými tématy z tuzemského práva – od základů práva soukromého (hmotného i procesního) přes obchodní či insolvenční problematiku po otázky pracovního práva. Člověka v tom všem zamrzí jedině – dobře vyjádřitelné slovy populární písně: „Čas je proti nám“ – nelze během několika dnů obsáhnout vše, co se jini učí léta, a zároveň se třeba ještě nechat vlákat na komparační pouť čtrnácti evropskými právními řády. Nezapomnělo se ani na stavovské a odměňovací předpisy a diskusi nad místní situací

advokacie, když v Německu je činných přes 156 tisíc advokátů. Co lze našim západním sousedům bezesporu závidět, je zákonná procesní povinnost být již od Landgerichtu (určitá obdoba našeho krajského soudu) zastoupen advokátem, a to včetně samotného prohlášení v úvodu celého řízení, zda strana žalovaný nárok uznává či nikoliv a bude se před soudem bránit. V místních podmínkách to pak může znamenat „absurdní“ situaci, kdy soud vydá rozsudek pro zmeškání, přestože se žalovaný osobně dostaví a plně se brání, ale nemá s sebou advokáta. Na druhou stranu veškerá právní podání katastru nemovitostí nebo obchodnímu rejstříku musí probíhat výhradně přes notáře.

Díky každodennímu kontaktu, programu i péči organizátorů (výlet do Kolína, společné večere v místních tradičních lokálech apod.) se zároveň utužovaly vzájemné vazby mezi účastníky a rodila nová přátelství. Panující dobrou atmosféru ostatně dokládá i založení až cimrmanovsky laděného vše- i nicmocného Mezinárodního spolků otců (Internationaler Vaterverein – IVV) v čele s litevským a maďarským kolegou, který nás spoluprovázel celým

pobytem a kam nakonec bylo přijímáno i něžné pohlaví.

Druhá, nejdlejší a stěžejní etapa pobytu spočívala v hospitaci přímo v některé z advokátních kanceláří. Účastníci si buď sami mohli aktivně předjednat některou jimi preferovanou, nebo (ve většině případů) ponechat výběr na pořádací nadaci. Výsledná varieta byla velmi pestrá – na téměř čtyři týdny jsme se rozprchlí po celém Německu: od Berlína přes Bonn až po Stuttgart nebo Mnichov; od malých kanceláří (tentokrát nikdo nebyl u sólo-advokáta) až po titány (Hengeler Müller, CMS Hasche Sigle). Mne se ujala jedna z větších advokátních kanceláří v Kolíně nad Rýnem: Cornelius – Bartenbach – Haesemann & Partner (www.cbh.de). Společnost založená v r. 1963, čítající 60 advokátů a ještě více kvalifikovaných spolupracovníků (včetně trojice poslíčků s vlastním „služebním“ mopedem a několika pisárkami), sídlící na kraji centra města. Sám pocházím z menší kanceláře se sedmi kolegy, a proto jsem uvítal možnost nahlédnout pod pokličku větším „kuchařům“. Milým zjištěním byla skutečnost, že i takové organizace koneckonců fungují v menších týmech, které se pak příliš neliší od toho, co znám z domova. Rozdíl je patrný například v tom, že na stejný počet lidí připadá trojnásobný počet asistentek, lepší zázemí a též finanční objem transakcí je o nějaký řád výše. Vzhledem ke svému zaměření jsem se ocitl v týmu obchodněprávním – mezi Černými. V hostitelské kanceláři totiž pro přehlednost používali (a to až do detailů, včetně barev složek a záznamů v outlooku a plánech) pro rozlišení jednotlivých oddělení různé barvy: Červení a Zelení obstarávají pracovní právo, Žlutí ovládají patenty a Světle modří či Běžoví se berou za klienty v právu stavebním a veřejných zakázek.

Vlastní hospitace pak spočívala především v samostatném studiu spisů, a to ať už již uzavřených (mohli jste bezprostředně vidět, zda kauza měla happyend) nebo právě probíhajících, v účasti na jednáních s klienty nebo na soudních přelíčeních. Z posledně jmenovaného je nutno vyzvednout následovánímhodnou aktivní snahu místních soudců se na rok natolik připravit, že stranám hned přednesou jak vlastní stanovisko a mínění, tak pře-

vším konkrétní návrh smírné dohody. A opravdu až na jeden pracovněprávní případ (žalovaným byla satelitní televize RTL, jejíž holding má v Kolíně své sídlo) se soudcům vždy podařilo, aby se strany rozešly smírně. Kromě dalšího mi utkvěly v paměti i takové perličky, jako písemná podání a repliky v rozhodčím řízení o 140 stranách textu s desítkami příloh nebo nekalo-soutěžní soudní spor dvou čokoládoven, kde žalovaný vyložil z kufrů na stůl celý svůj sortiment pralinek a málem došlo k zajímavému svědeckému a právnímu rozplétání významu pojmu „ručně dělaný“ bonbon. Pozitivně hodnotím skutečnost, že mě kolegové a jejich nadřízený Dieter Kortzen brali coby sobě rovného a dovolili mi účastnit se interních porad, které budu mít spojeny také s jejich nezaměnitelným smyslem pro humor. Dokonce se podařilo vzít mě i na holandské setkání mezinárodní sítě IUROPE (CBH je zakládajícím členem), kde se oslavovalo 20. výročí existence spojení šesti advokátních kanceláří z šesti evropských zemí. Díky hospitaci si tak nejenom odnáším zkušenosti z chodu velké advokátní kanceláře, ale i ze stylu a přístupu práce německého advokáta.

V Kolíně jsem poznal i to, co doma zatím ne – bydlet doslova za dvěma rohy od pracoviště; jediná nevýhoda byla nutnost parkovat auto až 1,5 km od bytu. Což až tak nevadilo, protože volný čas jsem měl beztak převážně pouze o víkendech, kdy tedy každý výlet mimo Kolín začínal malým putováním k autu se sklerotickým vzpomínáním, kde jsem „vehíkl“ nechal naposledy. Byť je Kolín čtvrtým největším městem Německa, dá se „památkově“ zvládnout během jednoho víkendu s možností prolongace, zahrnete-li sem i galerie a muzea, zejména Římsko-germánské, vystavěné speciálně kolem známé Dionýsovy mozaiky (pro otrlejší je přístupná bývalá centrála gestapa). Další volné dny jsem proto trávil na cestách, počínaje menšími zámky a hrady v okolí a konče většími městy v Porúří (sousedský sok Kolína a zemské hlavní město Düsseldorf, Dortmund, Wuppertal, kde se právě otevřela první ucelená výstava impresionisty Sisleyho). Pod zámkou objektivního a bezprostředního poznávání místní kultury ze všech

možných pohledů autor reportáže zavítal i na bundesligové fotbalové utkání (jak se dozvěděl od fanoušků, jsou se sezonou spokojeni, pokud domácí porazí nedaleký Leverkusen a zároveň nesestoupí) nebo na jazzový či filharmonický koncert. Sál Kolínské filharmonie byl umístěn pod zem a až příliš pozdě se zjistilo, že přejezdy koleček různých přibližovadel a „boardů“ halasí až dovnitř, takže při každé zkoušce nebo koncertu musí nedaleko slavného Dómu vyběhnout parta uvaděčů a hlídat nemalý vytyčený prostor, aby se mu všichni vyhýbali. Tu a tam jsem neodolal ani místní pivní specialitě Kölsch, což je „svrchně kvašené pivo s lehkým tělem, velmi světlou zlatavou barvou a příjemným, delikátním aroma s jemnými podtóny jablek, hrušek či třešní“. Místní pro ně vymohli i evropskou známku Chráněné zeměpisné označení a kvůli nízké pění je podávají pouze v malých dvoudecovkách, což při žízni znaveného českého turistu a ceně nápoje může být považováno za dobrý marketingový tah.

Závěrečná, třídní pasáž vrátila všechny účastníky opět do Bonnu. Odtud jsme na jeden den společně vyjeli do Bruselu, kde nás před návštěvou poklidného Evropského parlamentu (poslanci zrovna zasedali ve Štrasburku) na své pobočce uvítal právě spolupořádající Německý advokátní spolek. Vlastní zakončení patřilo vyhodnocení celého pobytu i všech hospitací jednotlivými účastníky, takže i organizátoři dostali vitanou zpětnou vazbu. Žádný z nás pak nezapomněl vyzdvihnout dvě věci: zaslužené velké poděkování všem pořádacím institucím (v čele s hlavní osobností Andreou Graf Vitzthum a naší opatrovatelkou Danou Trajcevc) a ocenění, jak dobrá skupina se letos v Německu sešla. Také samotný autor se musí přiznat, že už cestou domů ho mrzelo, že se nebude moci každodenně těšit z přítomnosti a svérázného humoru některých poznaných kolegů, z nichž se stali nově získaní přátelé.

♣ JUDr. MICHAL ZÁVODSKÝ, advokát v Brně

♣ Foto: ANDREA GRAF VITZTHUM

Informace

a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK **66**

Z PRÁVNICKÉ SPOLEČNOSTI

Slavnostní předávání medailí Antonína Randy za rok 2011 **69**
Krst knihy o historii advokacie na Slovensku **70**
Oslavme JUDr. Josefa Němečka, advokáta ve Zlíně **71**
Za prof. JUDr. Stanislavem Stunou, CSc. **72**

NAKONEC **73 - 74**

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Školicím a vzdělávacím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

• ve čtvrtek 19. ledna 2012

Codexis advokacie® Advokátní spis®

Lektor: Ing. Martin Macháček, Atlas Software, a. s.

Číslo semináře: 41201

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 13. ledna 2012

• ve čtvrtek 16. února 2012

Zákon o zdravotních službách, reformní změny ve zdravotnictví

Lektor: JUDr. Ondřej Dostál, Ph.D., LL.M., právník-analytik pro oblast zdravotnické legislativy, podnikatelských projektů v oblasti zdravotnictví a sporů o náhrady škod na zdraví při poskytování zdravotní péče, člen Světové asociace medicínského práva (WAML) a místopředseda Asociace pro medicínské právo ve státech střední a východní Evropy AMP-CEE

Číslo semináře: 41202

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 9. února 2012

• ve středu 22. února 2012

Novela zákona o přeměnách obchodních společností

Lektoři: prof. JUDr. Jan Dědič, advokát, spoluautor obchodně-právních předpisů, člen Legislativní rady vlády ČR, člen komise pro rekodifikaci občanského zákoníku a obchodního zákona, předseda rozkladové komise ČNB
JUDr. Petr Čech, LL.M., odborný asistent na katedře obchodního práva PF UK, spolupracovník AK Glatzová & Co., s. r. o., člen expertní skupiny pro nový občanský zákoník

Číslo semináře: 41203

Poplatek za seminář: 850 Kč

Uzávěrka přihlášek: 15. února 2012

• ve čtvrtek 1. března 2012

První zkušenosti s uplatňováním tzv. velké novely zákoníku práce 2012

Lektor: JUDr. Bořivoj Šubrt, předseda Asociace pro rozvoj kolektivního vyjednávání a pracovních vztahů, nezávislý odborný poradce v oblasti pracovního práva, vztahů mezi sociálními partnery, zvláště kolektivních smluv a podnikové sociální politiky

Číslo semináře: 41204

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 23. února 2012

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA VE SPOLUPRÁCI S NEW YORK STATE BAR ASSOCIATION připravuje mezinárodní diskusní fórum

• v pátek 9. března 2012

Aktuální problémy mezinárodních obchodních transakcí

Vybraná témata: problematika distribuce služeb a zboží, včetně sjednávání distribučních smluv a právních aspektů prodeje zboží a služeb přes internet; relevance výběru či odmítnutí aplikace Úmluvy o mezinárodní koupi zboží; vliv protikorupčních opatření platných v různých jurisdikcích na sjednávání smluv na globální úrovni. Program včetně přednášejících bude upřesněn. Akce bude tlumočena. Bližší informace na webových stránkách www.cak.cz/Vzdělávání_advokátů.

Číslo diskusního fóra: 41211

Poplatek: 1000 Kč

Uzávěrka přihlášek: 2. března 2012

Česká advokátní komora ve spolupráci s Mezinárodní asociací mladých právníků AIJA vás zve na:

- v pátek 13. dubna 2012
a v sobotu 14. dubna 2012

Sale of Business during the Great Financial Crisis: Transactional and Contentious Aspects

Bližší informace na webu ČAK [www.cak.cz/Vzdělávání advokátů](http://www.cak.cz/Vzdělávání_advokátů).

- ve čtvrtek 26. dubna 2012

Exekuční řád po novelách

Lektorka: JUDr. Martina Kasiková, místopředsedkyně Krajského soudu v Praze

Číslo semináře: 41205

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 19. dubna 2012

Semináře probíhají v Praze 1 v paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK, uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (vložené), který je včetně 20% DPH, na účet č. 6724361001/2700 konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatel) bez pomlčky či lomítka (např. 4110100333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou nebo do datové schránky. Zaplacené vložené se bez písemné omluvy nejméně tři dny před konáním semináře, zaslané odboru výchovy a vzdělávání ČAK, nebo v případě nepřítomnosti účastníka na semináři, nevrací. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knižová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ Ing. LENKA MATOUŠKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

- ve středu 18. ledna 2012

Insolvenční řízení v roce 2012 – aktuální otázky z pohledu advokáta

Lektoři: JUDr. Michal Žižlavský, advokát, insolvenční správce se zvláštním povolením, člen představenstva ČAK, předseda Rady expertů Asociace insolvenčních správců, člen stálé expertní skupiny ministra spravedlnosti pro insolvenční právo
Mgr. Adam Sigmund, advokát, insolvenční správce se zvláštním povolením, člen odborné sekce ČAK pro insolvenční právo, člen Rady expertů Asociace insolvenčních správců

Program:

- Odpovědnost manažerů za opožděné podání insolvenčního návrhu po 1. lednu 2012
- Protržení firemního závoje (piercing the corporate veil) – odpovědnost společníků a ovládajících osob
- Vadný insolvenční návrh, jeho právní následky a odpovědnost navrhovatele
- Nejčastější vady přihlášek pohledávek v insolvenčním řízení
- Úpadek zahraničního partnera a přihlašování pohledávek věřitele v cizině
- Popěrné právo věřitelů – novinka v insolvenční s přísnými pravidly
- Odpůrčí žaloba v insolvenčním právu, aktivní a pasivní legitimace, skutková tvrzení, důkazy, petit

Číslo semináře: 68201

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 11. ledna 2012

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin (vždy dle pozvánky).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 681010123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• v pondělí 23. ledna 2012

CODEXIS ADVOKACIE – novinky pro rok 2012

Lektor: Radek Repa, DiS., Atlas Software, a. s.

Číslo semináře: 68202

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 16. ledna 2012

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno v době od 9.00 do 13.00 hodin (**pokud není na pozvánce uvedeno jinak**).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz. Vzhledem k omezené kapacitě seminární místnosti bude pro zařazení do semináře rozhodující pořadí doručení přihlášek. Příslušný **účastnický poplatek** (tj. 550 Kč včetně DPH v zákonné výši) poukáží účastníci – až po potvrzení přijetí přihlášky – na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 681010123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401, pi Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Pour Feliciter
2012

*Vážení zákazníci,
děkujeme Vám za projevěnou důvěru
v uplynulém roce. Do nového roku
mnoho zdraví, štěstí a úspěchů
přeje*

Atlas consulting

Slavnostní předávání medailí Antonína Randy za rok 2011

Slavnostní předávání medailí, navržených jednotlivými sdruženími a následně schválených Prezidiem, vrcholným orgánem Jednoty českých právníků, se uskutečnilo v pondělí **31. října 2011** ve Vlasteneckém sále staroslavného Karolina. Slavnostní atmosféra aktu byla zdůrazněna i skutečností, že se jednalo již o 20. ročník udílení Randových medailí.

Slavnostní akt zahájil I. místopředseda Prezidia JUDr. Pavel Tuma, který úvodem uvítal všechny přítomné, mezi nimiž byla řada významných hostů. Především uvítal předsedkyni Nejvyššího soudu České republiky JUDr. Ivu Brožovou, předsedu Nejvyššího správního soudu JUDr. Josefa Baxu a prorektora Univerzity Karlovy doc. PhDr. Michala Šobra, CSc. Poté předal slovo předsedovi Jednoty českých právníků, předsedovi Ústavního soudu JUDr. Pavlu Rychetskému, který vzpomněl zesnulého JUDr. Otakara Motejla, jehož úsilím se podařilo znovu oživit „toto společenství“ a vytvořit z Jednoty českých právníků organizaci sdružující právníky všech právních oborů, podporující kromě odbornosti především etickou stránku právnických povolání.

Úvodní proslov na téma „Právo a etika“ přednesl ústavní soudce a právní historik JUDr. et PhDr. Stanislav Balík. Vzpomenul na začátky a postupný rozvoj Jednoty českých právníků, kdy za předsednictví Antonína rytíře Randy bylo zcela běžné, že se k pravidelné společné diskusi scházeli soudci, advokáti, politici a právníci dalších oborů, aniž by byli podezříváni z nekalostí, jako je tomu často dnes, kdy média očerňují a podezřívají často i neprávem bez rozdílu příslušníky různých právnických profesí. Podle jeho názoru je to způsobeno mimo jiné i tím, že právnickým povoláním chybí potřebná dávka noblesy. Tento stav může negativně ovlivňovat i výchovu mladého „právníckého dorostu“. Trvalým úkolem Jednoty českých právníků je pomoci získat právnícké profesi opět dobré jméno. Vzpomenul na stále platná moudrá slova JUDr. Otakara Motejla, dle nichž „slova dojmají, ale příklady táhnou“. Závěrem upozornil přítomné, že první medaile Jednoty byly vydány k 50. výročí doktorátu Antonína Randy, což doložil jedním exemplářem medaile.

Přítomné poté pozdravil v krátkém projevu prorektor Univerzity Karlovy, doc. PhDr. Michal Šobr, CSc.

Medaile Antonína rytíře Randy za rok 2011 poté předal níže uvedeným významným právníkům předseda Jednoty českých právníků JUDr. Pavel Rychetský.

Stříbrnou medaili obdrželi (na návrh Pražského sdružení):

prof. JUDr. Jan Musil, CSc., soudce Ústavního soudu České republiky, jako významný představitel právní teorie a praxe, současně jako ocenění jeho zásluh o Jednotu českých právníků,

Profesor Jan Musil přebírá stříbrnou Randovu medaili.

Předsedkyně Nejvyššího soudu JUDr. Iva Brožová s rozhovorem s ústavním soudcem JUDr. et PhDr. Stanislavem Balíkem a čerstvým nositelem bronzové Randovy medaile, brněnským advokátem JUDr. Lubomírem Činkou.

JUDr. Ilona Mouchová, jako ocenění její dlouholeté obětavé práce pro Jednotu českých právníků,

JUDr. Pavel Tuma, advokát, za mimořádné zásluhy o rozvoj Jednoty českých právníků a za jeho přínos při vzdělávací činnosti v oboru práva.

Bronzovou medaili obdrželi (na návrh Městského sdružení Jednoty českých právníků v Brně):

JUDr. Lubomír Činka, advokát, za jeho dlouholetou aktivní činnost v brněnském sdružení,

JUDr. Marie Večeřová, předsedkyně odvolacího trestního senátu Krajského soudu v Brně, jako ocenění její dlouhodobé, obětavé práce pro Jednotu českých právníků.

Poděkování za udělené medaile vyslovil jménem svým i jménem všech oceněných prof. JUDr. Jan Musil, CSc. Mimo jiné uvedl, že medaili lze chápat jako symbolickou štafetu, kterou její nositelé ponесou a její význam budou předávat dále. Symbolické je podle něho i místo, kde jsou medaile udělovány. Staroslavné Karolinum jako centrum vzdělanosti je v určitém smyslu i symbolem sounáležitosti s Jednotou českých právníků, která je nejstarší stavovskou organizací a nositelkou tradic právníků.

V závěru slavnostního shromáždění poblahopřál předseda Jednoty českých právníků JUDr. Pavel Rychetský novým držitelům medaile Antonína Randy, poděkoval hostům za účast a pozval všechny přítomné k pokračování neformální diskuse a na malé občerstvení do přilehlých prostor Vlasteneckého sálu.

✿ JUDr. DRAHOMÍRA PÁLENSKÁ
pro Zpravodaj JČP a Bulletin advokacie
✿ Foto JAN SMIT

Krst knihy o historii advokacie na Slovensku

V priestoroch Slovenskej advokátskej komory v Bratislave sa 11. novembra 2011 slávnostne uviedla do života kniha vydavateľstva Eurokódex *História advokacie na Slovensku*, autorov JUDr. Petra Kerecmana a JUDr. Rudolfa Manika.

Dejiny advokacie boli doteraz knižne mapované vo fragmentoch, ale advokáti historici si tentokrát stanovili vyššiu metú – zamerať sa ucelenejšie na výsek z histórie advokátkeho povolania na Slovensku v období od roku 1848 po súčasnosť. Kniha je výsledkom desaťročnej výskumnej práce, mapuje históriu advokacie na Slovensku od jej slobodného vzniku a mala by slúžiť každému lepšie spoznať toto povolanie. Ide o komplexné spracovanie dejín advokacie na Slovensku. V knihe sú faximile vzácných historických svedectiev o minulosti advokacie a dôkazy o tom, že advokátska komora má storočnú históriu. Kniha svedčí o tom, že advokácia je noblesné povolanie s dlhoročnou tradíciou.

Spracovaním diela pripomínajú všetkým význam dejín a pôsobenie predchodcov. Ako vo svojom príhovore povedal predseda SAK JUDr. Tomáš Borec: „Knižné ‚dieťa‘ tohto druhu, o ktorom môžeme smelo metaforicky povedať, že je už pri zrode dospelé, uvádzame do života v rámci činnosti Slovenskej advokátskej komory po prvý raz a za všetkých si dovoľujem vysloviť, že je pre nás ctou byť účastnými na tomto podujatí a podeliť sa s autormi o ich pocity.“

Ako uviedol jeden z autorov, JUDr. P. Kerecman, „základnou autorskou myšlienkou bolo vytvoriť základnú mapu minulosti slovenskej advokacie definovanú právnou úpravou a osobami advokátov. Mapa má slúžiť nie len pre základnú orientáciu všetkých záujemcov o históriu advokacie, ale má byť východiskom aj pre tých, ktorí v budúcnosti budú na tomto území pátrať ďalej.“

JUDr. Manik za spoluautorov vyslovil nádej, že monografia predkladaná čitateľom sa stane spúšťacím mechanizmom väčšieho záujmu potenciálnych autorov o napr. regionálne spracovanie vývoja advokacie, a to aj napr. na právnických či filozofických fakultách.

✿ PhDr. NAĎA ONDRIŠOVÁ, riaditeľka mediálneho a publikačného odboru Slovenskej advokátskej komory

Knihu *História advokacie na Slovensku* pokrstil symbolickými paragrafmi z céciek doc. Ing. Vladimír Fajnor – vnuk Dr. Vladimíra Fajnora a právnik Dr. Štefana Fajnora, advokátov, ktorých život mapuje v knižke JUDr. Peter Kerecman (vpravo), vľavo JUDr. Rudolf Manik.

Sprava: krstný otec knihy doc. Ing. Vladimír Fajnor, JUDr. Zuzana Kamenská z vydavateľstva Eurokódex, riaditeľ vydavateľstva Eurokódex Ing. Milan Andrejkovič, JUDr. Rudolf Manik, JUDr. Peter Kerecman, predseda SAK JUDr. Tomáš Borec, recenzenti knihy JUDr. Anton Blaha a JUDr. PhDr. Stanislav Balík, sudca Ústavného súdu ČR a expredseda ČAK.

Poznámka redakcie: Recenzi knihy přinese Bulletin advokacie v čísle 1-2/2012.

Oslavme JUDr. Josefa Němečka, advokáta ve Zlíně

NEJEN PROTO, ŽE SE NARODIL PŘED 83 LETY, ALE PROTO, ŽE OSLAVUJE ŠEDESÁTILETÉ VÝROČÍ PRÁCE JAKO ADVOKÁT. TÍM SE KOLEGA NĚMEČEK STÁVÁ JEDNÍM Z „NEJDÉLE SLOUŽÍCÍCH“ ADVOKÁTŮ V ČESKÉ REPUBLICE. JE TO KRÁSNE VÝROČÍ, OJEDINĚLÉ V DNEŠNÍ DOBĚ.

Maturoval na holešovském reálném gymnáziu, svoje studia na Právnické fakultě Karlovy univerzity započal v roce 1947. Zastihla ho doba bouřlivá po roce 1948, doba prověřková a vyhazování ze studia bez příčiny. Student Němeček vše přežil a po promoci se stal 1. 11. 1951 koncipientem v tehdejší advokátní poradně ve Zlíně, tehdy ovšem už v Gottwaldově. Jak tehdy bylo zvykem, jako koncipient byl poslán na výpomoc a pro zkušenosti do různých advokátních poraden v okolí, v jeho případě do Vsetína, Valašského Meziříčí, Holešova. Po zkouškách v Brně se stal advokátem a členem zlínské Advokátní poradny, kterou vedl JUDr. Ladislav Trpík a kde pracovala řada výborných advokátů, pro vzpomínku jmenujme dr. Lachmana, dr. Macke, dr. Wintera a dr. Rutte.

S úsměvem dr. Němeček vzpomíná na svůj plat začátečníka, odpovídající náhodou roku jeho narození – 1928 Kčs.

Údělem mladého advokáta bylo, aby objížděl soudní pobočky – kdo si dnes vzpomene na pobočky soudů v Rožnově pod Radhoštěm, v Bystřici pod Hostýnem, ve Zdounkách, ve Strážnici, v Ostrožské Lhotě?

Jeho advokátní složka, která je v archivu ČAK, je poutavé čtení také o četných finančních odměnách, kterými tehdejší advokacie trochu vylepšovala nízké platy advokátů. Jednorázové odměny se pohybovaly okolo 2000 Kčs, odůvodnění byla různá. Např. v říjnu 1988 byla dr. Němečkovi udělena odměna za „právní pomoc vysoké kvality ve společensky vý-

znamných oblastech právního řádu tarifálně nevýhodných“. Dnes něco podobného musíme číst s úsměvem.

Za 60 let se jeho klienti dají počítat na tisíce: za celou dobu byly na něho podány dvě bezvýznamné stížnosti, Komorou zamítnuté. Struktury advokátních orgánů se měnily, advokáti zůstávali, zejména ti poctiví, jako je náš oslavenec.

Oficiálně se uznání dr. Němečkovi dostalo při návštěvě místopředsedy ČAK JUDr. Petra Poledníka, ředitelky pobočky ČAK v Brně JUDr. Ireny Schejbalové a JUDr. Jindřicha Skácela z Brna za přítomnosti patnácti advokátů z blízkého okolí.

JUDr. Josef Němeček na snímku s ředitelkou pobočky ČAK v Brně JUDr. Irenou Schejbalovou.

Renomovaný advokát z Prostějova JUDr. Alois Grumlík vynalezl výraz „luční advokát“. V jeho výkladu to je advokát, který slouží jako advokát bez velké pompy, bez inzerce, bez televizních záběrů, zastupuje i v malých kauzách, vždy podle svého svědomí.

A takovým lučním advokátem JUDr. Josef Němeček byl a je.

Ad multos annos, vážený příteli!

JUDr. Václav Král

Za prof. JUDr. Stanislavem Stunou, CSc.

DNE 26. 10. 2011, NECELÝ MĚSÍC PŘED DOVRŠENÍM VĚKU 86 LET, ZEMŘEL VÝZNAMNÝ ČESKÝ TEORETIK HOSPODÁŘSKÉHO, A POZDĚJI OBCHODNÍHO PRÁVA, UZNÁVANÝ A OBLÍBENÝ VYSOKOŠKOLSKÝ PEDAGOG PROF. JUDR. STANISLAV STUNA, CSc.

Profesor Stuna se narodil 25. 11. 1925 v intelektuální rodině ředitele Reformní měšťanské školy v Nuslicích a sám byl učitelem tělem i duší. Svou činnost vysokoškolského pedagoga započal hned po absolutoriu Právnické fakulty Karlovy univerzity v roce 1949, jako asistent a interní aspirant u profesora Weniga na téže fakultě, katedře práva občanského. V roce 1953 přešel jako odborný asistent na Vysokou školu ekonomickou v Praze, tam habilitoval na docenta a ve svých čtyřiceti letech pak byl jmenován profesorem. Na Vysoké škole ekonomické působil na katedře práva. Jeho pedagogický a vědecký rozmach byl přerušěn vstupem vojsk Varšavské smlouvy na naše území 21. 8. 1968. Ve školním roce 1968/69 byl zvolen vědeckou radou děkanem Obchodní fakulty VŠE v Praze. K jeho potvrzení ve funkci děkana ministrem školství a kultury však již nedošlo. Vysokou školu ekonomickou musel opustit a dále se živil jako podnikový právník.

Teprve po listopadu 1989 se mohl profesor Stuna vrátit na VŠE v Praze. V roce 1990 byl pak zvolen vedoucím katedry práva na fakultě mezinárodních vztahů VŠE v Praze, kde působil až do r. 2008. Zdravotní komplikace mu nadále neumožňovaly plnohodnotnou aktivní účast ve výuce.

Profesor Stuna byl charismatický člověk se smyslem pro humor, což kladně ovlivňovalo i jeho pedagogickou činnost, měl úžasnou schopnost podat vysokoškolským studentům i tu nejtěžší problematiku srozumitelným způsobem.

Ještě v devátém deceniu svého plodného profesního života pak působil na Vysoké škole aplikovaného práva v Praze, u jejíhož zrodu stál, zároveň působil i jako rozhodce u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v Praze, byl spoluautorem znaleckých posudků o právu České republiky ve významných obchodních sporech a praktikujícím advokátem.

Z rozsáhlé vědecké činnosti profesora Stuny je třeba připomenout jeho aktivní účast na vytvoření oboru hospodářského práva v polovině šedesátých let minulého století a na tvorbě

hospodářského zákoníku. Jeho hlavním zájmem byla problematika právnických osob, a v době pražského jara pak především význam státního podniku v tržní ekonomice.

Po roce 1990 se profesor Stuna opět aktivně zapojil do vědecké, pedagogické i legislativní činnosti. Působil ve funkci předsedy komise Legislativní rady federální vlády pro vypracování obchodního zákoníku, byl členem Legislativní rady vlády ČSFR a po krátkou dobu také členem Hospodářské rady federální vlády.

Z publikační činnosti profesora Stuny z přednormalizačního období je potřebné zmínit ze všech jím nebo pod jeho vedením zpracovaných učebnic alespoň celostátní vysokoškolskou učebnici Hospodářského práva z roku 1966. Po roce 1969 se profesor Stuna na více než 20 let nuceně odmlčel. Z publikací, které vyšly po roce 1989, lze vyzdvihnout mimo jiné jeho významný podíl na Učebnici práva pro ekonomy. Kromě toho byl i vedoucím autorského kolektivu v prvním Komentáři k obchodnímu zákoníku pro podnikatelskou praxi, byl spoluautorem Encyklopedie obchodního práva a Velké knihy smluvních vzorů.

Život profesora Stuny nebyl lehký. V mladém věku prožil druhou světovou válku, potkala ho tragédie zákazu výkonu jeho činnosti pedagogické i vědecké v období tzv. normalizace, dále smrt jeho milované manželky Vlasty v roce 2002 a v neposlední řadě vleklé zdravotní problémy, se kterými se však vždy velmi statečně a trpělivě vypořádával. Až do poslední chvíle byl zcela soběstačný a se svým kolegou profesorem Švestkou se věnoval odborné právníkové publikační činnosti.

Profesor Stuna byl člověk mimořádně čestný a spravedlivý, který bral život s nadhledem a humorem sobě vlastním.

Čest jeho památce.

prof. JUDr. Jan Dědič

O novoročních předsevzetích

Musel to být pořádný zlomyslník, kdo si usmyslel, že se dobrá předsevzetí májí přijímat vždy k počátkům kalendářního roku. Určitě si také přál, aby se ony chvályhodné záměry nedařily, aby se potvrdilo úsloví o cestě ke špatným koncům, jež bývá dlážděna dobrými úmysly. Takový Mark Twain zřejmě přestával kouřit také na začátku roku a později pak prohlášoval, že je to nejsnadnější věc na světě; on prý ji uskutečnil již mnohokrát.

Obecněji tvrdím, že střídání letopočtu je tou nejméně vhodnou dobou k nástupu v nový život. Rozhodli jsme se, dejme tomu, že skončujeme s dobrovolně zvýšeným příjmem kalorií.¹ V čase posvátečním ovšem lednice a jiné domácí prostory přímo přetékají množstvím jídla. Někteří z nás pak přebytkovou potravu přemísťují do nádob na komunální odpad. Potvrzují tím aktuálnost staršího vtípu Vladimíra Renčina,² v němž dva z jeho hrdinů stojí nad přeplněnými kontejnery, což je doprovázeno textem: „Nevím, kdy si český národ začal utahovat opasky, ale určitě to nebylo tenhle týden.“ Jedinci zdánlivě odpovědnější pak „zachraňují hodnoty“ tím, že sami plní funkci popelnic.

Možná jsme si umínili, že od příštího roku budeme dětem častěji číst právě z těch knížek, které jsme jim nadělili prostřednictvím Ježíška. Ale když ona nám televize zrovna na Nový rok servíruje takové krásné pohádky. My jsme je sice zhlédli snad dvacetkrát, ale stále znovu se na ně chceme dívat. Vane z nich nostalgie, působí nám větší radost než dětem, jimž je možná již vzdálená jejich křehká krása i nenápadné myšlenkové bohatství.

Leckdo hodlá na Nový rok udělat nejen slepičí krok, ale zahájit pořádné pobíhání, aby utekl infarktu a jiným civilizačním chorobám. To by ovšem musela být taková zima jako u nás za mlada, která přímo lákala k tomu, abychom si připnuli brusle-šlajfky a šli na místní rybník, nebo lyžovali na nejbližším kopci, či si vyšlápli do okolí. Kampak však dnes v těch stále častějších lednových čvachtanicích.

Hektika předsvátečních příprav, vánoční hodování, posilvestrovsky obolavělá hlava a depresivní rozlady z nedostatku slunce maří i jiné naše chvályhodné záměry. Od prvních lednových hodin nebýváme proto tak vlivní ke svému okolí, jak jsme si umíňovali. Navíc se stáváme posedlí obsedantním strachem z budoucnosti, když nám někdo připomene úsloví: „*Jak na Nový rok, tak po celý rok*“.

Zda dodržíme ta či ona předsevzetí, nezáleží na tom, kdy byla přijata či k jakému datu byla upínána. Vždy o nich rozhoduje naše pevná vůle, jež se neřídí kalendářem. Jde o to, zda ovládneme své impulzy nebo jsme jejich otroky, což je neustálý boj. Zesnulý kardinál Tomáš Špidlík to v kněžském semináři vysvětloval na následujícím vtípu: *Jeden člověk pil. Sotva v neděli vyšel z kostela, už ho nohy táhly do vedlejší hospody.*

Zpovědník mu poradil: „Příští neděli se před hospodou zastavíte, zamyslete se a řeknete si: Jsem svobodný člověk, mohl bych jít na pivo, anebo nemusím. Otočím se a půjdu svou cestou.“ Příští neděli to dotyčný zkusil. Před hospodou se zastavil a řekl si: „Jsem svobodný člověk“. Obrátil se a udělal první krok, druhý, třetí krok směrem od hospody. Pak se zastavil, setřel si pot z čela a řekl si: „To je mé první vítězství v životě, to se musí oslavit...“³

Protože však staré rituály se sluší dodržovat, přece bych jedno novoroční předsevzetí doporučil – vystříhat se neuvážených nákupů. Jak to naznačil Dan Ariely v jedné ze svých knížek i u nás vydaných. Radí tam, abychom si pro svá rozhodnutí obstarali určité kontrolní či brzdící mechanismy. Píše: *Slyšel jsem třeba o triku zvaném „ledová kreditka“, který prý spolehlivě zabraňuje impulzivním nákupům. Vhodíte svou kreditku do skleničky s vodou a dáte ji do mrazáku, kde zatuhne do ledu. Když vás pak popadne chuť něco si koupit, budete nejdříve muset počkat, dokud led neroztaje. Mikrovlnkou to urychlit nemůžete, protože v té by se magnetický proud na kartě poškodil. Ovšem než led roztaje, tak vás chuť na nákup kolikrát přejde.“⁴*

Ariely také navrhoval „chytrou kreditní kartu“, jež by odálila rozhodnutí podobně jako zmíněná sklenička s ledem. Mohla by dokonce manželce poslat telegram sdělující, že *Dan Ariely, který je jinak spořádaným občanem, v tomto měsíci přesáhl svůj 50 dolarový limit na čokoládu o 7,25 dolarů.* Jedna z amerických bank prý byla tím základním nápadem velmi nadšena, když jí ho autor prezentoval. Nikdy víc se však s Danem Arielym nespojila. A tak mne napadá jedno novoroční předsevzetí, jež se dá snadno uskutečnit, porušit a také kdykoliv obnovit. Až vám někdo v telefonu učiní obchodní nabídku na neobyčejně výhodnou koupi nebo službu, říkejte sami sobě: *Určitě jim nejde v první řadě o mé štěstí, ale o jejich prospěch. A cosi podobného pak můžete povědět i takovému poslu báječných zpráv. Mám zkušenost, že tím zpravidla znejistí. Zvláště, když mu sdělím, že se věnuji práci proti nekalé soutěži.*

✿ prof. PETR HAJN

- 1 Použil jsem tu politicky korektní pojem, jakým mají být ve Spojených státech nazýváni ti, jež lékaři označují za obézní.
- 2 Renčin, V.: Dobrý občan ještě žije aneb kapitalismus nanečisto. Vydala reklamní agentura Filip Trend, 1998; k vydání připravil Jiří Ascherl, str. 28.
- 3 Z nekrologu za Tomáš Špidlíka – Čemus, R.: Kdo slyšel jeho kázání, toho bavilo žít, Mladá fronta Dnes, 19. dubna 2010.
- 4 Ariely, D.: Jak drahé je zdarma (Proč chytří lidé přijímají špatná rozhodnutí. Irracionální faktory v ekonomice a životě), z anglického originálu PREDICTABLY IRRATIONAL přeložil Martin Jaroš, Praha, Praha 2009, str. 104.

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

VÁŠÍ SLOŽKU JSEM NEPUSTIL Z OČÍ.

Víte, že ...

- v r. 1878 se advokátům a notářům dostalo dalšího vydání oblíbené sbírky formulářů? Přestože se autor knihy *Formularien über alle Zweige des österreichischen Civilrechts* JUDr. Julius Schimkowsky druhého vydání nedožil, „*nakladatelstvo svědomitě se postaralo o přiměřené doplňky*“. Anotace v časopisu *Právník* vyznívá velmi pozitivně a doporučuje je dílo jak začátečníkům, tak zkušeným praktikům. Ukazuje se, že ještě v sedmdesátých letech 19. století nebyla k dispozici obdobná příručka v českém jazyce. „*Z příčiny té bylo by si vřele přáti, aby z našich nakladatelů někdo odhodlal se k vydání podobné české knihy formulářův; obdyt zajisté hojný by nalezla,*“ dočteme se ze zprávy v *Právníku*. Vydavatelem knihy bylo vydavatelství Manz'sche k. k. Hof-Verlags und Universitätsbuchhandlung.

- na Podkarpatské Rusi působilo v roce 1925 141 advokátů? Namísto advokátní komory, která nebyla po dobu, kdy toto území bylo součástí Československa, zřízena, vykonávalo správu věci advokacie presidium sedrie sídlící v Užhorodě. Advokáti byli usazeni v r. 1925 ve dvanácti lokalitách, nejvíce jich bylo v Užhorodě, Mukačevu a Berehově.

- jedním z advokátů, kteří se v r. 1880 nepřímo pochlubili vyhraným sporem, byl i Antonín Zadina? Zadina, který působil v Poděbradech a posléze se stal i přispěvatelem Ottova slovníku naučného, popsal do rubriky *Praktické případy* v *Právníku* spor, který vyústil v právní větu, že „*pachtěř nemůže na prodávajícím žádati náhradu vzaté škody a ušlého zisku, ustoupil-li novému držiteli bez náležité výpovědi (§ 1120 ob. z. obč.)*.“ Jednalo se o to, že „*A. prodal a odevzdal pole, jež byl od něho B. na více let v pacht vzal, jistému C. Byl pak od B. na základě ustanovení §. 1120 ob. z. obč. žalován o náhradu škody jemu způsobené a zisku jej tím ušlého. Rozsudkem c. k. okr. soudu v Poděbradech ze dne 16. března 1880 č. 1604. bylo žalobě dílem bez podmínky dílem podmínečně místo dáno; rozhodnutím c. k. vrchního soudu zemského v Praze ze dne 28. dubna 1880 č. 12533 byla žaloba naprosto odvržena... C. k. nejvyšší soud potvrdil rozhodnutí druhé stolice.*“ Zbývá si pak jen úsměvně položit otázky, kdy se popsany případ stane východiskem staronové judikatury k NOZ-u, či zda se ještě v legislativním procesu nevrátit k originálnějšímu pojmu *pachtěř*.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

KŠD ŠTOVÍČEK advokátní kancelář, s.r.o.
hledá do svého týmu zkušeného
advokáta/advokátního koncipienta:

Požadovaný profil:

- vynikající úroveň znalostí českého i evropského práva
- výborná znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou NJ/FJ)
- praxe v advokacii podmínkou
- flexibilita
- schopnost týmové práce, samostatnost, bystrost
- vysoké pracovní nasazení
- profesionální vystupování, dobré komunikační schopnosti, loajalita
- znalost práce na PC

Nabízíme:

- zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- příjemné pracovní prostředí v budově CITYTOWER
- finanční ohodnocení odpovídající schopnostem

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, svou nabídku s životopisem
v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: lucie.cyprova@ksd.cz.

K Š D
Š Ť O V Í Č E K

advokátní kancelář, s.r.o.

ALFA INTERNATIONAL
THE GLOBAL LEGAL NETWORK

**Hogan
Lovells**

Mezinárodní advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy rozšiřuje svůj tým a přijme:

Advokáta a advokátního koncipienta

Požadujeme:

- výbornou znalost angličtiny (znalost dalšího cizího jazyka výhodou)
- schopnost týmové práce a komunikace v mezinárodním kolektivu
- vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- profesionální vystupování

Nabízíme:

- zajímavou práci v mezinárodní právní firmě s kancelářemi v Evropě, Asii, na Blízkém východě a v Severní a Jižní Americe
- odpovídající platové ohodnocení
- práci v mladém kolektivu pražské kanceláře
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

Nabídky se stručným životopisem v českém a anglickém jazyce zašlete prosím faxem na číslo +420 224 210 004 nebo e-mailem na adresu careers.prague@hoganlovells.com.

www.hoganlovells.com

Hogan Lovells je mezinárodní právní praxe, která zahrnuje Hogan Lovells International LLP, Hogan Lovells US LLP a k nim přidružené entity.

www.hoganlovells.com

© Hogan Lovells 2011. Všechna práva vyhrazena.

Leitartikel

Michal Žižlavský: **Wieviel wiegt ein Wort?** 3

Aktuelles

Büste zu Ehren J. N. Kaňkas enthüllt Ivana Cihlářová 5
 Juristische Firma des Jahres 2011 Ivana Cihlářová 7
 Datenboxen für Rechtsanwälte – wie macht man das 12
 Schulung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer zu den Datenboxen 14
 Galaabend des Juristen des Jahres 2011 16
 Informationen über Pflichtzahlungen der Rechtsanwälte für das Jahr 2012 18

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Zusammenfassung 22
 Durchsetzung des Unionsrechts in der Tschechischen Republik Petr Bříza, Michal Bobek 23
 Über die weitere und anscheinend letzte „technische“ Novelle des Handelsgesetzbuches Irena Homolová 31
 Registration of receivables within insolvency proceedings – in this country and abroad Adam Sigmund 33
 Belohnung und Ersatz der Barauslagen des Rechtsanwalts im Rahmen eines Verwaltungsgerichtsverfahrens mit Betonung auf dem Ersatz für Mehrwertsteuer der Barauslagen Jan Růžička 36
 Über die Gesetzesnovelle bzgl. Mehrwertsteuer im Zusammenhang mit dem Konkurs Martin Pavliš 39

Aus der Judikatur

Das Verfassungsgericht CR hat die strikte Auslegung der Vertragskonzeption des Schiedsverfahrens verlassen 40
 Erfordernisse einer Klageschrift - deren Zurückweisung 44
 Der Pflichtverteidiger, Einstellung der Ausübung der Rechtsanwaltspraxis 46
 Mit einem Satz gesagt 50

Aus der Fachliteratur

Eva Horzinková, Helena Kučerová: **Gesetz über Ordnungswidrigkeiten mit Kommentar und Rechtssprechung** (Filip Rigel) 51
 Petra Janků, Pavel Vrcha, Karin Vrchová: **Kataster- (und zusammenhängende) Rechtssprechung** (Daniela Šustrová) 52
 Alexander J. Bělohávek: **Schutz der direkten ausländischen Investitionen in der Energetik** (Vladimír Týč) 53
 Lenka Matyášová, Marie Emilie Grossová: **Steuerordnung mit Kommentar, Motivenbericht und Rechtssprechung laut der technischen Novelle des Ges. Nr. 30/2011 Sb.** (Petr Průcha) 54
 Milena Horálková: **Tschechisch-deutsches Rechtswörterbuch** (Monika Pauknerová) 55
 Daniela Kovářová: **Auge ums Auge** (Ivana Cihlářová) 56

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Wolken, rügt gerecht 58

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka 59
 Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha 61
 Angebot einer günstigen Versicherung für Rechtsanwälte 62

Aus Europa

Erfahrungen aus dem Rechtsanwalts-Stipendium in Deutschland Michal Závodský 63

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und -Anwärter in Bildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 66

Aus der Juristengesellschaft

Feierliche Übergabe der Antonín-Randa-Medaillen für das Jahr 2011 Drahomíra Pálenská 69
 Taufe des Buches über die Geschichte der Rechtsanwaltschaft in der Slowakei Naďa Ondříšová 70
 Feiern wir den JUDr. Josef Němeček, Rechtsanwalt in Zlín Václav Král 71
 Über Prof. JUDr. Stanislav Stuna, CSc. In Memoriam Jan Dědič 72

Zum Schluss

Über Neujahrswünsche Petr Hajn 73
 Zeichnung von Lubomír Lichý 74
 Wissen Sie, dass ... Stanislav Balík 74

Inhaltsverzeichnis/Zusammenfassung

Summary 77
 Table of Contents 78

Petr Bříza, Michal Bobek: Durchsetzung des Unionsrechts in der Tschechischen Republik

Der Beitrag beschäftigt sich mit der Anwendungspraxis der tschechischen Gerichte und Verwaltungsorgane im Bereich des Rechts der Europäischen Union, die er sowohl aus der quantitativen als auch der qualitativen Sicht beschreibt und wertet. Aufmerksamkeit der Autoren wird insbesondere der Rechtsprechung der allgemeinen Gerichte sowie auch der Handlungsweise der Verwaltungsorgane bei Heranziehung des EU-Rechts gewidmet.

Die Autoren betrachten vor allem das, wie sich das tschechische Gerichtswesen mit den Grundprinzipien der Anwendung des EU-Rechts auseinandergesetzt hat, konkret mit den Prinzipien der direkten Wirkung, der konformen Auslegung und der Verantwortung des Staates für Schäden, die durch die Verletzung des EU-Rechts verursacht wurden. Der Beitrag zeigt auf, dass während die zuletzt genannte Forderung des EU-Rechts einen realen Weg in die tschechische Rechtspraxis erst sucht, kommen die direkte Wirkung und konforme Auslegung relativ oft vor, man könnte sogar sagen, es ist vor den tschechischen Gerichten und Verwaltungsorganen eine gängige Erscheinung geworden.

Irena Homolová: Über die weitere und anscheinend letzte „technische“ Novelle des Handelsgesetzbuches

Am 1. Januar 2012 tritt die nächste „technische“ Novelle des Handelsgesetzbuches in Kraft, die eine Reihe von für die Praxis nicht unwesentlichen Änderungen mit sich bringt, die insbesondere die Regulierung des Sitzes der Unternehmer, den Prozess der Liquidation von „leeren“ Gesellschaften, die Registeragenda, die Konkurrenz der Funktionen des statutarischen Organs und der Beschäftigten, aber auch andere Fragen betrifft. Der Artikel fasst die hauptsächlichsten durch die Novelle vorgenommenen Änderungen in Kürze zusammen.

Adam Sigmund: Anmelden der Forderungen in die Insolvenz - im In- und Ausland

Der Beitrag konzentriert sich auf Beschreibung von einigen häufigen Fehlern, die man bei Anmeldung von Forderungen im Insolvenzprozess machen kann, und ferner auf einige ausgewählte Aspekte der Anmeldung von Forderungen der tschechischen Gläubiger in Insolvenzverfahren in anderen EU-Mitgliedstaaten. Aus der Sicht des Rechtsanwalts des Insolvenz-Gläubigers ist die grundsätzliche Frage die Verfolgung der Frist zur Einreichung der Anmeldungen, denn das Versäumen der Frist kann nicht erlassen werden und die Folge einer verspäteten Einreichung der Anmeldung ist die Tatsache, dass diese Anmeldung nicht berücksichtigt wird. Die Klippe bezüglich der Anmeldung von Forderungen ist die Beschreibung der Bedingung bei Anmeldungen der bedingten Forderungen. Die Folge einer unrichtig formulierten Bedingung kann oft das Leugnen der Richtigkeit der ganzen Forderung durch den Insolvenzverwalter sowie die Geltendmachung der sogenannten Vermögensstrafe sein. Eine weitere Klippe erscheint bei der Formulierung einer richtigen Behauptung und der Identifikation von bedeutenden Tatsachen beim Anmelden der gesicherten Forderungen. Auf dem Gebiet der EU ist ohne weiteres die Verordnung des Rates (ES) Nr. 1346/2000 vom 29. Mai 2000 über Insolvenzverfahren anwendbar, die laut ihrem Charakter dem innerstaatlichen Recht übergeordnet ist. Bekannte ausländische Gläubiger müssen durch individuelle Bekanntmachungen über die Eröffnung eines Insolvenzverfahrens in einem anderen Mitgliedstaat sowie auch darüber informiert werden, in welcher Weise und in welchen Fristen die Forderungen anzumelden sind.

Jan Růžička: Belohnung und Ersatz der Barauslagen des Rechtsanwalts im Rahmen eines Verwaltungsgerichtsverfahrens mit Betonung auf dem Ersatz für Mehrwertsteuer der Barauslagen

Dieser Beitrag konzentriert sich auf Teilaspekte der Gesetzgebung des Rechts auf Verfahrenskostenersatz im Rahmen eines Verwaltungsgerichtsverfahrens, wie es in der gültigen Fassung des Gesetzes Nr. 150/2002 Sb. Verwaltungsgerichtsordnung enthalten ist. Aus dem ganzen Spektrum der denkbaren Verfahrenskosten beschäftigt er sich dabei insbesondere mit dem Ersatz für die Mehrwertsteuer von der Belohnung und den Barauslagen der Vertreter der Beteiligten des Verwaltungsgerichtsverfahrens, ferner mit einigen Aspekten der problematischen Auslegung der entsprechenden Gesetzbestimmungen der Verwaltungsgerichtsordnung und schließlich bemüht er sich, eine theoretisch annehmbare Auslegungslinie der im Beitrag gestellten Fragen zu finden. Diese Linie würde gegenüber einer rein linguistischen Auslegung der relevanten Gesetzbestimmungen

ermöglichen, einem völlig erfolgreichen Beteiligten des Verwaltungsgerichtsverfahrens im Rahmen des Ausspruchs bzgl. der Kosten der endgültigen Gerichtsentscheidung den Ersatz für die Mehrwertsteuer der Barauslagen seines Vertreters, der gleichzeitig ein Mehrwertsteuerzahler ist, aufgrund einer Vollmacht anzuerkennen.

Martin Pavliš: Über die Gesetzesnovelle bzgl. Mehrwertsteuer im Zusammenhang mit dem Konkurs

Der Artikel beschäftigt sich mit der Situation, die nach der Novelle des Gesetzes über Mehrwertsteuer, die am 1. 4. 2011 in Kraft trat, entstanden ist. Der Autor analysiert ungünstige Folgen dieser Novelle, nach der der Gläubiger die Rückzahlung der Mehrwertsteuer beanspruchen kann, die von der im Konkurs angemeldeten Forderung abgeführt wurde. Er weist auch auf die ungünstige Konsequenz der Novelle auf die Belohnungen der Insolvenzverwalter hin sowie auch darauf, dass es zu einer Benachteiligung der Kleingläubiger - Nicht-Mehrwertsteuerzahler - kommt.

Petr Bříza, Michal Bobek: Enforcement of the EU law in the Czech Republic

The article deals with the application practice of the Czech courts and administrative authorities in the sphere of the EU law and describes and evaluates it both from quantity and quality point of view. Attention of the authors is focused in particular on judicial decisions of general courts, as well as conduct of administrative organs when dealing with the EU law.

The authors pay particular attention to the fact how the Czech justice managed the basic principles of application of the European Union law, specifically the principles of direct effect, harmonized interpretation and responsibility of the state for damage caused by breach of the EU law. The article shows that while the last mentioned requirement of the EU law still seeks the real way into the Czech judicial practice, the use of direct effect and harmonized interpretation became rather frequent, one could say common phenomena before the Czech courts and administrative authorities.

Irena Homolová: On another and probably the last "technical" amendment of the Commercial Code

On January 1, 2012, another "technical" amendment of the Commercial Code will come into force and it will introduce a number of changes that are not negligible for the practice and concern in particular regulation of the registered office of a businessman, process of liquidation of shell companies, agenda of the register, concurrence of offices of a statutory organ and an employee, as well as other issues. The article briefly summarizes main changes adopted in this amendment.

Adam Sigmund: Registration of receivables within insolvency proceedings - in this country and abroad

The article is focused on outlining some frequent mistakes that may occur during registration of receivables within insolvency proceedings and further some selected aspects of registration of Czech creditors' receivables within insolvency proceedings in other EU Member States. From the point of view of a legal representative of an insolvent creditor, the basic issue is paying attention to the time-limit set for submission of applications, because it is impossible to pardon missing the time-limit and the consequence of late filing of such application is the fact that such application would not be taken into account. When registering a receivable, description of the condition in case of registration of conditional receivables may cause a problem. As a consequence of incorrectly formulated condition, authenticity of the entire receivable may be denied by the insolvency administrator, and the so-called property sanction may be asserted. Another problem is formulation of correct allegation and identification of significant facts during registration of secured receivables. As for the EU,

ŽIŽLAVSKÝ & PARTNEŘI

| advokátní kancelář | insolvenční správci |

INSOLVENCY SPECIALISTS

- ▶ Representation in insolvency proceedings ◀
 - ▶ Representation in litigation ◀
 - ▶ Restructuring and reorganisation ◀
 - ▶ Protection of managers and owners ◀
 - ▶ Acquisitions in insolvency ◀
 - ▶ Support in criminal proceedings ◀
 - ▶ Services of bankruptcy administrators ◀
 - ▶ Services for law offices/attorneys at law ◀

www.einsolvency.cz

the known Council Decree (EC) No. 1346/2000 dated May 29, 2000 on insolvency proceedings is directly applicable with no further action and due to its nature it is superior to the national laws. Known foreign creditors must be informed by individual notices about commencement of insolvency proceedings in another Member State, as well as about the manner and time-limits set for registration of receivables.

Jan Růžička: Fee and reimbursement of cash expenses of a lawyer within the judicial administrative proceedings, with focus on compensation of VAT applicable to such expenses

This article is focused on partial aspects of the legal regulation of the right to compensation of costs of judicial administrative proceedings, as included in the effective wording of the Act No. 150/2002 Coll., Administrative Judicial Procedure Code. From the whole spectrum of possible costs of proceedings, the article deals in particular with compensation of VAT applicable to the fee and cash expenses of representatives of the parties to judicial administrative proceedings, and further with some aspects of problematic language interpretation of relevant legal provisions of the Judicial Administrative Procedure Code, and finally it tries to find theoretically acceptable interpretation line of issues mentioned in the article. Contrary to purely language interpretation of relevant legal provisions, this line would enable, within the statement on costs of proceedings in the final judicial ruling, to award to the fully successful party of judicial administrative proceedings compensation of VAT applicable to cash expenses of such party's representative on the basis of an agreement on the power of attorney, who is concurrently a VAT payer.

Martin Pavliš: About minor amendment of the VAT Act in connection with bankruptcy

The article deals with the situation arisen after the amendment of the Value Added Tax Act effective as of April 1, 2011. The author analyses unfavourable consequences of this amendment according to which a creditor may claim refund of VAT paid in respect of the receivable registered within the bankruptcy proceedings. The author also refers to unfavourable impact of the amendment on remuneration of insolvency administrators as well as on discrimination of minor creditors - VAT non-payers.

Leading Article	
Michal Žižlavský: What is the weight of the word?	3
Current News	
J. N. Kaňka's bust unveiled in his honour Ivana Cihlářová	5
Law firm of the Year 2011 Ivana Cihlářová	7
Data boxes for lawyers – how to do it	12
Training of the Czech Bar Association on data boxes	14
Lawyer of the Year 2011 gala evening	16
Information on lawyer's mandatory payments in 2012	18
Legal Theory and Practice	
Articles	
Summary	22
Enforcement of the EU law in the Czech Republic Petr Bříza, Michal Bobek	23
On another and probably the last “technical” amendment of the Commercial Code Irena Homolová	31
Registration of receivables within insolvency proceedings – in this country and abroad Adam Sigmund	33
Fee and reimbursement of cash expenses of a lawyer within the judicial administrative proceedings, with focus on compensation of VAT applicable to such expenses Jan Růžička	36
About minor amendment of the VAT Act in connection with bankruptcy Martin Pavliš	39
Judicial Decisions	
The Constitutional Court of the Czech Republic abandoned the strict contractual interpretation of the contractual concept of arbitration proceedings	40
Particulars of an action – its rejection	44
Appointed defence counsel – suspended exercise of the legal profession	46
In one sentence	50
Professional Literature	
Eva Horzinková, Helena Kučerová: Act on offences with commentary and judicial decisions (Filip Rigel)	51
Petra Janků, Pavel Vrcha, Karin Vrchová: Real Estate Cadastre (and related) judicial decisions (Daniela Šustrová)	52
Alexander J. Bělohávek: Protection of direct foreign investments in energy sector (Vladimír Týč)	53
Lenka Matyášová, Marie Emilie Grossová: Administration of Taxes Code with commentary, explanatory report and judicial decisions in the wording of the technical amendment, Act No. 30/2011 Coll. (Petr Průcha)	54
Milena Horálková: Czech-German law dictionary (Monika Pauknerová)	55
Daniela Kovářová: Eye for an eye (Ivana Cihlářová)	56
Legal Profession	
Karel Čermák's Column	
Clouds, discharge the just one	58
Czech Legal Profession	
Disciplinary practice Jan Syka	59
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha	61
Offer of advantageous insurance for lawyers	62
Europe	
Experience from lawyer's traineeship in Germany Michal Závodský	63
Information and Points of Interest	
You should know	
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees in educational and training centres of the Czech Bar Association	66
Legal Community	
Ceremonial award of Antonín Randa medals for 2011 Drahomíra Pálenská	69
Christening the book on history of the Legal Profession in Slovakia Naďa Ondrišová	70
Let's celebrate JUDr. Josef Němeček, lawyer in Zlín Václav Král	71
In memoriam JUDr. Stanislav Stuna, CSc. Jan Dědič	72
Finally	
About New Year resolutions Petr Hajn	73
Drawing by Lubomír Lichý	74
Do you know that... Stanislav Balík	74
Inhaltsverzeichnis/Zusammenfassung	76
Summary	77
Table of Contents	78

Weil, Gotshal & Manges s.r.o. advokátní kancelář

nabízí pracovní příležitosti pro

advokáty a advokátní koncipienty

Kandidát by měl splňovat následující požadavky:

- velmi dobrá znalost platného práva
- motivace k vysokému pracovnímu nasazení
- výborná znalost anglického jazyka
- předchozí praxe a studijní zkušenosti získané v zahraničí výhodou

Chcete-li získat praktické zkušenosti v oboru, stát se členem týmu renomované mezinárodní advokátní kanceláře a získat nadstandardní finanční ohodnocení, zašlete nám, prosím: průvodní dopis a curriculum vitae v českém a anglickém jazyce.

Písemné nabídky s uvedením své kontaktní adresy a telefonního čísla zasílejte na adresu:

WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o. advokátní kancelář

k rukám Martiny Křížkové a Kláry Koppové

Křižovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1, tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310

e-mail: martina.krizkova@weil.com, klara.koppova@weil.com

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2011 PRO MEZINÁRODNÍ KANCELÁŘE (epravo.cz)

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU V KATEGORIÍCH:

- Fúze a akvizice
- Řešení sporů a arbitráže (epravo.cz 2011, 2010)

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2008 V KATEGORII TELEKOMUNIKACE A MÉDIA (epravo.cz)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY V OBLASTI M&A (Financial Times/Mergermarket 2011, 2007)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE (International Financial Law Review/Euromoney 2011, 2006, 2004)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MEZINÁRODNÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ PŮSOBÍCÍ V ČESKÉ REPUBLICE (Chambers Europe 2009, 2008)

NEJLEPŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE DLE VÝBĚRU KLIENTŮ (International Law Office 2008)

Česko-slovenská advokátní kancelář s mezinárodním dosahem

Advokátní kancelář Havel, Holásek & Partners

- Hledá do svého rychle se rozšiřujícího týmu, (více než 140 právníků, několik desítek studentů právnických fakult a celkem více než 300 spolupracovníků) nové kolegy.
- Mezinárodní rankingové agentury *Thomson Reuters*, *Practical Law Company* či *European Legal 500* a další řadí kancelář mezi vedoucí na českém právním trhu.
- Kancelář je členem prestižní mezinárodní sítě *World Law Group*, která sdružuje 50 předních advokátních kancelář a své pobočky má ve více než 270 městech po celém světě.

Nabízíme:

- možnost rychlého profesního růstu
- vynikající finanční ohodnocení
- mladý kolektiv rychle se rozvíjející advokátní kanceláře
- možnost spolupráce s odborníky z partnerských poradenských společností či prestižních zahraničních právnických firem
- studijní a pracovní pobyty v zahraničí

Očekáváme:

- výbornou znalost platného práva
- zkušenosti v mezinárodní nebo přední české či slovenské právní firmě
- výbornou znalost anglického, případně dalšího světového jazyka
- flexibilitu a vysoké pracovní nasazení
- schopnost týmové práce
- loajalitu a zájem o trvalý profesní růst v rámci kanceláře

Profesní životopis v českém, slovenském či anglickém jazyce prosím zašlete na adresu:

Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Týn 1049/3, 110 00 Praha 1

Můžete se také zaregistrovat na našich webových stránkách v sekci kariéra.

Více informací o nabízených pozicích: www.havelholasek.cz

PRAHA

Advokáty / Advokátky:

- Pracovní právo
- Veřejný sektor a regulace
- Německá právní deska

Koncipienty / Koncipientky

- Bankovnictví, finance a kapitálové trhy
- Veřejný sektor a regulace
- Ruská právní deska
- Pracovní právo

BRNO

Advokát / Advokátka:

- Fúze, akvizice a prodeje podniků
- Nemovitosti a výstavba
- Právo obchodních společností

OSTRAVA

Koncipient / Koncipientka

- Fúze, akvizice a prodeje podniků
- Nemovitosti a výstavba
- Řešení sporů a vymáhání pohledávek

BRATISLAVA

Advokáty / Advokátky / Koncipienty / Koncipientky i celé týmy právníků:

- Všechny oblasti právních služeb

Právníká firma roku 2010
v kategoriích:
- Největší právnická firma v ČR
- Telekomunikace a média

Klienty nejlépe hodnocená
právnická kancelář v České
republice.

WHO'SWHOLEGAL

Právníká firma roku
v České republice.
(2011)

THOMSON REUTERS

1. místo v počtu realizovaných
fúzí a akvizic v České republice
a východní Evropě.
(2010)

PRACTICAL LAW COMPANY

1. místo mezi domácími
právnickými firmami.
(2010)